

Republika Slovenija
Ministrstvo za javno upravo
Tržaška cesta 21
1000 Ljubljana

Ljubljana, 28. 10. 2020

ZADEVA: PRIPOMBE IN PREDLOGI SEKCIJE OPERATERJEV ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ NA OSNUTEK PREDLOGA ZAKONA O ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJAH (ZEKom-2)

ZVEZA: Javna obravnava osnutka predloga Zakona o elektronskih komunikacijah (EVA 2019-3130-0004) – redni postopek, št. 007-34/2019-106 z dne 21.8.2020 (objava na portalu RS e- uprava v rubriki e- demokracija) IN Obvestilo o podaljšanju javne obravnave osnutka predloga Zakona o elektronskih komunikacijah (EVA 2019-3130-0004), št. 007-34/2019-120 z dne 24.9.2020

Spoštovani,

V skladu s pozivom, objavljenim na portalu e-demokracija, vam v nadaljevanju posredujemo mnenje Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij¹ ZIT GZS (v nadaljevanju SOEK) na objavljeni osnutek predloga novega Zakona o elektronskih komunikacijah – ZEKom-2.

Uvodoma ugotavljamo, da je naslovni organ dal na voljo tudi korelacijsko tabelo, kar je dragocen pripomoček pri preučitvi prihodnjih sprememb, sploh ker predlog osnutka večinoma ohranja besedila veljavne ureditve ter prinaša potrebne spremembe. S pomočjo korelacijske tabele se vsekakor olajša pregled tega res obsežnega dokumenta, zato pozdravljamo takšno odločitev naslovnega organa.

Ne glede na to pa obžalujemo, da je predlagatelj zakona zainteresirani javnosti dal na voljo izredno malo časa (kljub podaljšanju zgolj 2 meseca), saj gre za zelo obsežen dokument, ki intenzivno vpliva na poslovanje vseh podjetij v panogi. SOEK je na predlagatelja zakona naslovil več pozivov za izvedbo vmesnih javnih predstavitev posamičnih rešitev, ki jih prinaša novi ZEKom-2, kar bi zainteresirani javnosti, ki bo zakon dejansko izvrševala in skrbela za njegovo pravilno implementacijo, omogočilo da pripravi strokoven ter poglobljen pregled učinkov nove zakonodaje, vendar ti pozivi niso bili upoštevani. Namesto tega smo priča prenovljenemu zakonodajnemu okvirju, ki ne vsebuje le lepotnih popravkov, pač pa prinaša pomembne spremembe, ki bodo negativno

¹ Člani: A1 Slovenija, d.d., Telekom Slovenije, d.d., Telemach, d.o.o., HOT mobil, d.o.o., T-2, d.o.o.
Stran 1 od 88

vplivale tudi na investicije v razvoj, časa za preučitev pa mnogo premalo. Predlagatelj zakona bi moral časovnico priprave zakona načrtovati na način, da bi lahko zagotovil ustrezno sodelovanje s strokovnimi in kompetentnimi sogovorniki s strani operaterjev elektronskih komunikacij, na katere se zakon v večini nanaša.

Predlog zakona v slovenski pravni red prinaša velike spremembe do sedaj veljavnih direktiv s področja elektronskih komunikacij, sploh na področju zagotavljanja konkurence preko večjega poudarka simetrični regulaciji. Operaterji bi pričakovali neodvisen pregled stanja na slovenskem trgu elektronskih komunikacij v smislu presoje učinkovitosti dosedanje ureditve, implementirane z ZEKom-1, glede razvoja konkurence in slovenskega trga elektronskih komunikacij na splošno. Prav tako predlagatelj svojih rešitev ni oprl na pregled izvajanja nacionalnih strategij s področja razvoja širokopasovnih storitev. Le takšen pristop bi omogočil pripravo ustrezne zakonodaje, ki bi zagotovila prave instrumente ter pravo razmerje med ukrepi sektorske regulacije (določitev operaterja s pomembno tržno močjo) – spodbudami za gradnjo ter soinvestitorstva – gradnje preko vzvodov državnih pomoči. Pri tem bi bilo treba izhajati iz smeri, ki je bila v Sloveniji izbrana leta 2007 in še prej.

Prav tako ugotavljamo, da predlogi, ki smo jih na pobudo naslovnega organa podali v mesecu marcu 2019, večinoma niso bili upoštevani. Nekatere pripombe, ki smo jih podali na MJU v dosedanjih javnih posvetovanjih, smo zaradi velikega interesa dolžni ponoviti s pričujočimi predlogi, saj z objavo predloga ZEKom-2 postajajo še bolj aktualni – sem sodijo vsebine, ki obravnavajo gradnjo ter souporabo, potrošnike, institucionalno upravljanje, transparentnost delovanja Agencije. Opozarjamo, da so pretekli predlogi usklajeni na ravni celotne panoge, in odražajo nacionalne potrebe, kjer bi država za zaščito nacionalne industrije bila primorana v iskanje rešitev, če lahko s tem v korist vseh pripomore k izboljšanju storitev.

Nacionalne določbe glede ocenjevanja tveganj v zvezi z dobavitelji in pogodbenimi strankami v delu mobilnih komunikacijskih omrežij, so preveč nedorečene in same po sebi že predstavljajo tveganje za arbitrarno in neobjektivno odločanje. Hkrati pa operaterji opozarjamo, da vsakršno omejevanje proste izbire pomeni tveganje za slabšo dostopnost do storitev, pa tudi višje stroške nabave opreme, toliko bolj zaradi možnosti, da se seznam pogosto spreminja. Negativni učinki se nujno odražajo na kakovosti storitev za končne uporabnike, v tem primeru pa celo kritične infrastrukture. Zato predlagamo, da zakonodajalec ponovno razmisli o možnostih, kot jih implementirajo druge države članice, ki se predvsem nanašajo na izključno upoštevanje standardov, tehničnih in varnostnih meril (npr. NESAS), ki so objektivna, še vedno pa zagotavljajo visoke varnostne standarde. Hkrati pa v marcu 2021 pričakujemo splošna navodila s strani Evropske komisije glede ocenjevanja tveganj v zvezi z dobavitelji in pogodbenimi strankami.

Nadalje predlog prinaša potrebo po številnih novih prilagoditvah, za naloge, ki spadajo v izvorno pristojnost države ali pa jih je potrebno uvesti zaradi (izključnega) interesa države – npr. nove obveznosti na področju varnosti omrežja in storitev, zagotavljanja varnosti

državljanov. Posebej izpostavljamo sistem javnega alarmiranja, ki predstavlja velik investicijski strošek, implementirana rešitev pa bo služila zgolj opravljanju izvorne naloge - javnega alarmiranja, operaterji pa je ne bomo mogli uporabiti komercialno ter si tako zagotoviti vračilo investicij. Vse to predstavlja dodatne finančne obremenitve, ki jih bomo morali nositi izključno operaterji. Vsekakor predlagamo da država v celoti nosi strošek uvedbe sistema javnega alarmiranja, ki bi ga morala specifično predpisati, namesto da se sklicuje na tehnološko nevtralnost, ki je v dani situacijo popolnoma brezpredmetna in poslabšuje položaj operaterjev in hkrati tudi uporabnikov. Če država dejansko stremi k vzpostavitvi sistema, bi morala v celoti prevzeti stroške njegove vzpostavitve (platforma na strani uprave za zaščito in reševanje ter stroški razvoja in licenc izbranega sistema). Ponovna prevalitev na operaterje in to celo prisilno, je v popolnem nasprotju z načelom sorazmernosti, s katerim se oblastno lahko poseže v svobodno gospodarsko pobudo le v primeru višjih interesov. Opozarjamo da prenos javnega alarmiranja absolutno ni skladen z EECC in se glede na veljavno ureditev, ki z razlogom nikoli ni zaživela v praksi, od te sploh ne razlikuje. Razlog je nedomišljena ureditev, ki je politika absolutno ne bi smela podpreti, saj je škodljiva za gospodarstvo.

Ni zanemarljivo, da se s prisilnimi intervencijami organov odločanja (bodisi na ravni EU ali države), krčijo prihodki celotni panogi. Nalaganje dodatnih obveznosti, brez razmisleka kaj to pomeni za panogo, ni sprejemljivo za operaterje, ki že zgodovinsko prevzemamo stroške implementacije nalog s strani države. Naj spomnimo, da smo operaterji subjekti, ki delujemo po tržnih principih, z namenom ustvarjanja dodane vrednosti ter dobička, ki ga ponovno vlagamo v razvoj in napredek naših storitev v korist naših končnih uporabnikov. Kot rečeno - najmanj kar bi bilo potrebno v tem okviru storiti, je poskrbeti za ustrezna finančna povračila in kritje stroškov, ki jih imamo operaterji z obveznostmi (obstoječimi in morebitnimi bodočimi), ki so v prvi vrsti v funkciji države.

V nadaljevanju podajamo splošne pripombe in pripombe po posameznih členih. Predlagane spremembe smo oblikovali izključno kot posledico izkušenj pri uporabi ZEKom-1 (ter spremembah in dopolnitvah Zakona o elektronskih komunikacijah ZEKom-1A, ZEKom-1B, ZEKom-1C).

1. SPLOŠNE PRIPOMBE

1.1. Izvedbena uredba

Ugotavljamo, da je na podlagi EECC sprejeta Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/2243 z dne 17. decembra 2019 o določitvi predloge za povzetek pogodbe, ki jo morajo uporabljati ponudniki javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev v skladu z Direktivo (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta (v nadaljevanju: Izvedbena uredba). S pravno zavezujočimi izvedbenimi akti lahko Komisija EU določi pogoje za enotno uporabo predpisov EU, v dotičnem primeru EECC. Izvedbena uredba v svojem 3.

členu navaja, da se uporablja od 21. decembra 2020. EECC je direktiva, ki je za države članice naslovnice zavezujoča glede rezultatov, ki jih je treba doseči in nalaga nacionalnem zakonodajalcu, da sprejme akt o prenosu oziroma ustrezen nacionalni izvedbeni ukrep, ki spreminja nacionalno zakonodajo v skladu s cilji direktive. Nacionalnem pravnem subjektu so torej pravice dodeljene in dolžnosti naložene šele, ko je sprejet akt o prenosu. Sodišče Evropske unije je kljub temu razsodilo, da imajo lahko nekatere določbe izjemoma neposreden učinek v državi članici, četudi ta prej ne izda akta, če: (a) se prenos v domače pravo ni zgodil ali je bil izveden nepravilno, (b) so določbe direktive po svoji vsebini brezpogojne ter dovolj jasne in natančne in (c) določbe direktive podeljujejo pravice posameznikom. V zvezi z Izvedbeno uredbo moramo pojasniti, da se ta nanaša na sklop določil EECC, ki so medsebojno močno in neločljivo povezane. Iz vidika operaterjev elektronskih komunikacij si implementacije teh določil ni mogoče predstavljati na način, da bi bilo potrebno nekatera določila EECC in Izvedbene uredbe implementirati iz razloga neposredne uporabljivosti medtem ko druga ne. **Zato poudarjamo, da moramo biti tu enotni v stališču, da gre na področju EECC (sploh pa v poglavju Pravice končnega uporabnika) za pravice in obveznosti, ki predstavljajo enoten koncept, ki ga je potrebno obravnavati enotno in ki ga je potrebno navkljub visoki stopnji harmonizacije obvezno vpeljati v nacionalni pravni red z ustreznim pravnim aktom in šele tedaj se lahko od nacionalnih pravnih subjektov zahteva spoštovanje zakonodajnih rešitev in nič prej. Zato apeliramo na predlagatelja in zakonodajalca, da v celoti upoštevajo in povzamejo predstavljeno stališče operaterjev in poskrbijo za pravočasno in ustrezno sprejetje Zakona o elektronskih komunikacijah tako, da ne bo prihajalo do situacij, v katerih bi bili nosilci obveznosti po navedenem zakonu postavljeni v položaj, da bi jim zaradi potencialne (ne)implementacije nastala kakršnakoli škoda.** Razumeti je potrebno, da je Republika Slovenija tista, ki je kot država članica dolžna pravočasno in skladno z EECC spremeniti nacionalni pravni red in tudi nositi posledice, če tega ne stori.

1.2. Dosledna uporaba pojmov

EECC in tako tudi predlog ZEKom-2 sta vpeljala nekatere nove pojme v zvezi s storitvami, kot so medosebna komunikacijska storitev, medosebna komunikacijska storitev na podlagi številke, medosebna komunikacijska storitev, neodvisna od številke, storitev dostopa do interneta in storitev stroj-stroj. **Navedene pojme oz. izraze je potrebno ustrezno in konsistentno uporabljati skozi celoten predlog ZEKom-2, saj kot opazamo, je na nekaterih mestih njihova uporaba neustrezna ali celo zanemarjena.** Zanemarjena predvsem v smislu, da si predlagatelj ni vzel časa za razmislek ali bi določena določba, ki je bodisi dobesedno ali vsaj smiselno prevzeta iz obstoječega ZEKom-1, potrebovala posodobitev uporabljenega izrazoslovja glede na novo vpeljane pojme ali ne (npr. 223. člen zakonito prestrezanje komunikacij, ki je lahko zgolj medosebno, 215. člena, ki se nanaša na posredovanje lokacijskih in prometnih podatkov, kar pa se lahko nanaša zgolj na medosebno komunikacijsko storitev odvisno od številke). Pomankanje takšnega premisleka vodi v nerazumevanje kaj točno se z določbo zasleduje, potencialno nerazumno širjenje določb, nejasnosti v praksi, kar ne zagotavlja pravne

varnosti kot tudi ne predvidljivega in zanesljivega pravnega okolja, ki omogoča na eni strani izpolnjevanje obveznosti in na drugi strani uveljavljanje pravic ter vsekakor ne realizacijo ciljev direktive. Apeliramo na predlagatelja, da naredi takšen premislek in odpravi dvome in nepotrebne nejasnosti.

1.3. Povračilo stroškov

Operaterji elektronskih komunikacijskih storitev ob vsaki priložnosti poudarjamo, da se nam nalagajo obveznosti, ki presegajo delovanje gospodarske družbe in segajo na področje zagotavljanja javnih servisov in zahtev. Predlog ZEKom-2 gre še dalje s tem ko se predvideva, da so operaterji elektronskih komunikacij nosilci tudi tistih administrativnih stroškov glede katerih je bilo te doslej omogočeno zaračunati tistim, zaradi katerih je strošek nastal (npr. prenos telefonske številke), prav tako se nam nalagajo dodatni stroški (npr. na področju varnosti omrežja). S tem se za operaterje stroškovni vidik širi in veča, hkrati pa se nam ne prisluhne v prošnji po kritju stroškov, ki nam nastajajo zaradi zagotavljanja obveznosti, ki so po svoji naravi storitve v javnem interesu. Dejstvo je, da se na operaterja za potrebe izvedbe kazenskih postopkov, ki se uvedejo po uradni dolžnosti, prevalijo naloge, ki po sami Ustavi RS spadajo med izvirne naloge države, kot je prestrezanje komunikacij, posredovanje (osebnih) podatkov in varovanje ustrezne stopnje tajnosti. V zvezi z navedenim mora operater elektronskih komunikacij izvajati ustrezne postopke, vzpostaviti ustrezno okolje (vzpostavitev in vzdrževanje upravnega območja, varnostnega območja, varne poti ipd.), imeti ustrezno usposobljeno osebje ter zagotoviti primerno in ustrezno opremo, ki je kompatibilna glede na zahteve policije in drugih pristojnih organov (tako v poslovnih prostorih samega operaterja, kot v omrežju, še več, tudi zagotavljanje prestrezanja komunikacij v mednarodnih elektronskih komunikacijskih omrežjih ipd.). Vse to je povezano z znatnimi stroški, ki so v celoti na plečih operaterjev samih.

Posebej naj izpostavimo tudi izredno breme, ki je povezano z zagotovitvijo izvajanja sistem javnega obveščanja in alarmiranja, ki je popolnoma neupravičeno prevaljeno na operaterje. Sistem, katerega vzpostavitev je v primarnem interesu države, kjer gre za sistem, ki ga morajo operaterji zagotoviti izključno za potrebe države (uporaba za druge komercialne namene ni mogoča), v evropskih državah, ki so sistem alarmiranja uvedle, financirajo države, kar je edino pravilno. Strošek vzpostavitve bo tako visok, kot ni bil še noben strošek doslej, pri tem pa organ v čigar korist je sistem predviden, ni pokazal niti najmanjše pripravljenosti, da v dogovoru z operaterji vzpostavi tehnološko primeren ter stroškovno vzdržan sistem.

Prav tako operaterji nosijo znatno finančno breme pri zagotavljanju klicev v sili, predvsem je precej problematično določilo, da smo dolžni operaterji zagotoviti sistem brezplačno ali pa vsaj, da moramo brezplačno zagotoviti nadomestne poti.

Upoštevajoč navedeno je nujno, da predlagatelj kot tudi zakonodajalec vzameta v ozir breme, ki je zaradi varstva javnega interesa v tem obsegu naloženo operaterjem

elektronskih komunikacijskih storitev in najdeta rešitev, ki bo realizirala kritje teh strokov s strani države Republike Slovenije. **Predlog operaterjev je še vedno ta, da stroške vzpostavitve ter vzdrževanja sistemov, postopkov in osebja na ustrezen način krijejo institucije oziroma državni organi, ki podatke koristijo ali zaradi katerih se dotično ravnanje zahteva.** Tako bi lahko pristojni organ, ki je izdal odredbo/zahtevo/določil opremo, kril tudi stroške v zvezi s postopki, osebjem, opremo, ki jo/jih morajo imeti operaterji zaradi tovrstnih zahtev pristojnih organov (npr. Policije).

Že na tem mestu tudi izpostavljamo, da bomo v okviru komentarjev na posamezne člene predloga ZEKom-2 predlagali tudi, da se za zagotavljanje nalog, ki spadajo med izvirne pristojnosti države ter za naloge, ki pomenijo zagotavljanja javnih servisov in zahtev, da se te naloge, ki jih izvaja Agencija, financirajo iz državnega proračuna. Sem po našem mnenju sodijo tudi vse naloge iz poglavja XI. Pravice uporabnikov. Če uporabimo primerjavo z današnjo ureditvijo varstva potrošnikov, ki se izvaja v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, se področje povsem pravilno financira iz državnega proračuna – Tržni inšpektorat ter Urad za notranji trg, Varstvo potrošnikov in konkurence. S prevzemom financiranja teh nalog, kot tudi s prevzemom financiranja stroškov operaterjev, ki nastanejo pri izvajanju nalog, ki so na operaterje prevaljene z zakonom, se bo pomembno razbremenilo operaterje, ki smo zavezanci za plačila, ta razbremenitev pa bo posledično povečala investicijska sredstva v razvoj novih storitev ter sledenju napredku tehnike.

1.4. Identiteta predplačnika

V predlogu ZEKom-2 opažamo, da bi ga bilo mogoče razumeti na način, da je spremenjen koncept v zvezi z identiteto predplačniških naročnikov. Doslej operaterji nismo zbirali osebnih podatkov naročnikov, ki so elektronsko komunikacijske storitve koristili preko predplačniških storitev, kar se s predlogom ZEKom-2 morebiti spreminja, čeprav izgleda da bolj pomotoma, saj je zgolj z branjem obrazložitve zakona (konkretno 183. člena) to moč tako razumeti. Zaradi velikih posledic, ki se odražajo predvsem v ogromnih resursih (nekatero države, ki so se lotile tega področja je celotna izvedba trajala več let ob številnih izvedbenih aktih idr.), ki bi bili potrebni za kaj takega pozivamo **predlagatelja oziroma zakonodajalca, da odpravi morebitne dvoumnosti pri tem vprašanju in da status predplačnikov ostane enak kot do sedaj.**

1.5. Definiranje mikro, majhna in srednjih podjetij

Izpostaviti je potrebno tudi problematiko (predvsem povezano s poglavjem končnih uporabnikov), ki se nanaša na preverjanje ali je podjetje mikro, majhno ali srednje podjetje. O tem ne obstaja nobena enotna evidenca, pogoji kdaj je podjetje mikro, majhno ali srednje, pa so opredeljeni v 55. členu Zakona o gospodarskih družbah. Če pogledamo področje javnih razpisov, kjer se lahko za sredstva potegujejo mikro, majhna ali srednja podjetja, je podjetje, ki kandidira za sredstva, dolžno zagotoviti podatke, da ustreza tem pogojem. Kaj ta nova obveznost torej prinaša operaterjem, ki bomo morali ta podjetja obravnavati kot potrošnike? Kako bo operater preverjal status te podjetij? V katere

evidence bo pogledoval? Koliko dodatne dokumentacije bo potrebne pri sklepanju pogodb s temi podjetji? Sicer je res na voljo vpogled v Finančni informator v okviru AJPES, a to pomeni dodatno preverjanje in dodatno breme za operaterje, ki je povsem nesorazmerno in nelogično glede na dejavnost, ki jo opravljajo. Prav tako v njem ni najti samostojnih podjetnikov, ki so normiranci. Menimo, da če država vpeljuje takšno ureditev, da mora storiti vse, da zagotovi nemoteno izvajanje poslovanja, kar je v našem primeru sklepanje naročniških pogodb pod pogoji, ki veljajo za potrošnike. Takšne ureditve v ZEKomu-2 predlagatelj zakona sploh ni predvidel, pač pa je zgolj zagotovil, da se ureditev iz EECC prepíše v zakon. Pri vseh prilagoditvah, ki bodo potrebne v predvidoma 4 mesecih (kar je absolutno prekratek čas, kot poudarjamo tudi v nadaljevanju!), naj operaterji sedaj ugotovimo tudi, kako bomo ugotovili s katero kategorijo podjetja imamo opravka?

Kot smo izpostavili v prejšnji točki, je treba definirati kako bo država zagotovila preverjanje ali je podjetje mikro, majhno ali srednje podjetje.

1.6. Sprejemanje podzakonski aktov

Na tem mestu želimo opozoriti tudi na področje sprejemanja podzakonskih aktov, saj se nam je v okviru priprave pripomb na več mestih odprlo vprašanje v zvezi s postopki priprave podzakonskih aktov, ki so večkrat netransparentni in nestrokovni, kar na koncu pripelje do sprejetja vsebinsko celo nezakonitih ali vsaj nejasnih, a vendar zavezujočih aktov. Pretekle izkušnje nas učijo, da pristojni organi svojo obveznost priprave splošnih aktov vzamejo preveč v svoje roke ter v marsičem prekoračijo okvire, ki jim jih zarisuje zakonodajca, pri čemer so posvetovanja za vsak posamičen podzakonski akt komajda izvedena, hkrati pa je njihovo število veliko in čas omejen, kar pomeni možne nenatančnosti na strani predlagatelja kot tudi zainteresirane javnosti. Apeliramo na zakonodajalca, da zagotovi jasen okvir, katerega naj se pristojni organ drži pri sprejemanju podzakonskih aktov ter predvsem, da je javno posvetovanje pred sprejetjem splošnega akta izvedeno na transparenten način, z dovolj dolgim rokom, umeščnim v čas, ko je pripombe mogoče podati (ne npr. tik pred novim letom) ter da ostane tudi ustrezen čas za podajo potrebnih pojasnil zvezi s pripombami, vse tako da je na koncu sprejet splošen akt, ki je zakonit in ustrezen in ni potrebnih kasnejših stroškovno in časovno potratnih sodnih postopkov, kjer se izkazuje tovrstna nezakonitost oziroma ne pride do pravne nejasnosti, ki vlada dokler se v pravni praksi ne izkristalizira kaj je pravilno postopanje. Takšno stanje ni koristno ne za operaterje ne za končne uporabnike, pravzaprav za nobenega od vpletenih, zato si upamo trditi, da je ta apel v imenu vseh.

2. PRIPOMBE PO POSAMEZNIH ČLENIH

II. POGOJI ZA ZAGOTAVLJANJE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJSKIH OMREŽIJ IN STORITEV

3. člen (pomen izrazov)

Predlagamo, da se dopolni 11. točka 3. člena:

11. Fizična infrastruktura pomeni kateri koli element omrežja, namenjen namestitvi drugih elementov omrežja, ne da bi sam postal aktiven element omrežja, na primer cevi, drogovi, kanali, revizijski jaški, vstopni jaški, omarice, strehe, stavbe ali dostopi v stavbe, antene in stolpi, kot tudi vsa javna infrastruktura primerna za namestitev malih celic kot na primer cestna signalizacija, postajališča avtobusov, javna razsvetljava in podobno. Kabli, vključno z optičnimi vlakni, in vodovodna omrežja, ki se uporabljajo za prehranske potrebe ljudi, niso fizična infrastruktura v smislu tega zakona.

Predlagamo, da se zaradi jasnejše opredelitve pojma kabelska kanalizacija dopolni in korigira 26. točka 3. člena:

26. kabelska kanalizacija je gradbeno-inženirski objekt, sestavljen iz kanalov, cevi, jaškov in podobnega, ostalih povezanih elementov, ki omogoča postavitve in vzdrževanje komunikacijskih vodov.

Ugotavljamo, da je iz predloga zakonodajnega besedila izostala opredelitev pojma »objekt«, ki je opredeljen v 38. točki 3. člena veljavnega ZEKom-1 in predlagamo, da se to zakonodajno besedilo tudi v ZEKom-2 ohrani:

38. Objekt kot del pripadajoče elektronske komunikacijske infrastrukture pomeni stavbo ali del stavbe ali samostojne prostore v njej, kjer je nameščena elektronska komunikacijska oprema, pa tudi gradbeno-inženirske objekte, kot so na primer kabelska kanalizacija, antenski stolp ali antenski nosilec.

Predlagamo, da se korigira definicija operatorskega dostopa, saj je definicija operatorskega dostopa v 53. tč. 3. člena neustrezna, ko najprej omenja zagotovitev razpoložljivosti naprav in storitev operaterja drugemu operaterju, nato pa opredeljuje tudi dostop do fizične infrastrukture. Skladno z zakonodajno ureditvijo drugih držav EU, je potrebno operatorski dostop definirati celovito, zavezanci za zagotavljanje razpoložljivosti zmogljivosti ali storitev so vsi lastniki ali upravljalci zmogljivosti, kar poleg fizične infrastrukture vključuje tudi stavbno fizično infrastrukturo, pasivno komunikacijsko infrastrukturo ter pripadajoče zmogljivosti, kot so ti pojmi definirani v zakonodajnem predlogu ZEKom-2.

53. Operatorski dostop pomeni zagotovitev razpoložljivosti naprav, zmogljivosti ali storitev drugemu operaterju pod določenimi pogoji, bodisi na izključni ali neizključni podlagi, za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev, tudi kadar se uporabljajo za zagotavljanje storitev informacijske družbe ali storitev radiodifuzijskih vsebin. Med drugim zajema: dostop do omrežnih elementov in pripadajočih naprav, ki lahko vključuje tudi

priključitev opreme s fiksnimi ali nefiksnimi sredstvi (zlasti dostop do krajevne zanke ter naprav in storitev, ki so potrebne za zagotavljanje storitev prek krajevne zanke), dostop do fizične in stavbne fizične infrastrukture, pasivne komunikacijske infrastrukture ter pripadajočih zmogljivosti, dostop do ustreznih sistemov programske opreme, vključno s sistemi za obratovalno podporo, dostop do informacijskih sistemov ali podatkovnih zbirk za prednaročanje, zagotavljanje, naročanje, zahteve za vzdrževanje in popravilo ter zaračunavanje, dostop do pretvorbe številke ali do sistemov, ki zagotavljajo enakovredno delovanje, dostop do fiksnih in mobilnih omrežij, zlasti za gostovanja, dostop do sistemov s pogojnim dostopom za digitalne televizijske storitve in dostop do virtualnih omrežnih storitev.

Predlagamo, da se prilagodi besedilo 54. točke 3. člena, da bo tehnološko nevtralna ter sledila napredku tehnike, da tudi brezžično omrežje v stavbi omogoča povezavo visoke hitrosti razdelilne točke z omrežnimi točkami, ki so v primeru brezžičnega omrežja antene v stavbi. Iz tega razloga je v definicijo pasivne komunikacijske infrastrukture potrebno vključiti tudi brezžično omrežje v stavbi.

54. Pasivna komunikacijska infrastruktura pomeni univerzalno ožičenje ali brezžično omrežje v stavbi, ki omogoča visoke hitrosti, in razdelilno točko povezuje z omrežnimi priključnimi točkami na lokaciji končnega uporabnika ali anteno brezžičnega omrežja v skupnih delih stavb v primeru brezžičnih omrežij.

Besedilo 74. točke 3. člena je treba prilagoditi, saj je neskladno s SPZ, ki določa, da so skupne inštalacije v solastnini etažnih lastnikov in bi bila zakonodajna navedba v »skupni lasti« pravno nepravilna. V definicijo stavbne fizične infrastrukture je potrebno vključiti vso obstoječo fizično infrastrukturo na lokaciji končnega uporabnika, ki omogoča vzpostavitev dostopovnega omrežja, ne pa samo elementov že predhodno vzpostavljenega omrežja, kot to izhaja iz predloga zakonodajnega besedila. Ker stavbna fizična infrastruktura ni namenjena samo zagotavljanju širokopasovnih storitev preko fiksnih (žičnih) omrežij, temveč tudi preko brezžičnih (mobilnih) omrežij, kjer ima antena enako funkcijo kot omrežna priključna točka, predlagamo, da se dopolni opredelitev stavbne fizične infrastrukture. S predlogom spremembe definicije se stavbna fizična infrastruktura tudi jasno ločuje od pojma »pasivne komunikacijske infrastrukture« iz 54. točke 3. člena predloga zakonodajnega besedila.

74. Stavbna fizična infrastruktura pomeni fizično infrastrukturo ali inštalacije na lokaciji končnega uporabnika, vključno s tistimi v solastnini (skupne inštalacije), namenjene namestitvi ki omogočajo namestitve žičnih oziroma brezžičnih dostopovnih omrežij, kadar so ta dostopovna omrežja primerna za zagotavljanje elektronskih komunikacijskih storitev in povezujejo s povezavo razdelilne točke v stavbi z omrežno priključno točko na lokaciji končnega uporabnika ali anteno brezžičnega omrežja v skupnih delih stavb v primeru brezžičnih omrežij.

5. člen (obvestilo)

1.

Ugotavljamo, da pridobivajo status operaterja tudi družbe, ki izvajajo veriženje podjetij, kar poteka tako, da operater, ki postaja ali postane plačilno nesposoben (bodisi v celoti, bodisi, da zamuja s plačili ali pa je zoper njega pričet postopek zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju po zakonu, ki ureja finančno poslovanje), ustanovi novo podjetje, na katerega prenese »zdravi operatorski del«, in dejavnost izvaja naprej, dolgovi ostanejo na insolventnem operaterju, operater upnik nepoplačan, operater dolžnik pa nadaljuje s takšnim poslovanjem dalje. Dolgove iz poslovanja družbe nosijo operaterji upniki, ki niso poplačani ne v sodnih izvršbah in ne v postopkih, ki so namenjeni reševanju posledic insolventnosti. Operater upnik, ki ima status operaterja s pomembno tržno močjo ali pa lastne končne uporabnike, se je zaradi določil ZEKom dolžan s tem operaterjem (bodočim dolžnikom) povezati (127. člen osnutka predloga ZEKom-2), ostane oškodovan – zamude pri plačilu, delno plačilo (če pride pri operaterju dolžniku do stečaja ali prisilne poravnave) ali celo popolno neplačilo za storitve, ki jih je zagotovil insolventnemu dolžniku operaterju.

Ker ta praksa ni sprejemljiva, žal tudi ni redka in smo ji v zadnjem letu priča prevečkrat, bi **predlagali, da se v 5. člen doda nov odstavek**, s katerim naj se omeji pridobivanje statusa operaterja za vse, pri katerih je ustanovitelj, družbenik in podjetnik ne more postati oseba, ki izvaja omenjeno veriženje podjetij:

(xx) Ustanovitelj ali družbenik operaterja ne more postati oseba:

- *ki je bila v obdobju zadnjih 12 mesecev javno objavljena na seznamu neplačnikov na podlagi zakona, ki ureja davčni postopek;*
- *ki je bila neposredno z več kot 25 odstotki udeležena v kapitalu družbe z omejeno odgovornostjo, ki je bila izbrisana iz sodnega registra brez likvidacije po zakonu, ki ureja finančno poslovanje, postopke zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju. Ta omejitev je omejena na 1 leto od datuma izbrisa družbe iz registra;*
- *ki ji je drugi operater v zvezi z medomrežnim povezovanjem odpovedal medoperatorsko pogodbo iz razloga neplačevanja finančnih obveznosti, ki izvirajo iz medoperatorske pogodbe.*

Navedene omejitve bodo onemogočale ustanovitev novih družb osebam, ki niso izkazale ustrezne skrbnosti pri poslovanju, kar vodi v izigravanje upnikov in končnih uporabnikov.

2.

Drugi odstavek 5. člena predloga ZEKom-2 določa, da operater z obvestilom agencije pridobi pravico, da se z drugimi operaterji pogaja o medomrežnem povezovanju in kjer je to primerno, od njih pridobi operatorski dostop.

Dosedanja praksa z enakim določilom v ZEKom-1 je pokazala, da določilo „kjer je to primerno“ ni dovolj določno in da samo obvestilo Agenciji o nameravanem zagotavljanju javnih EK storitev ne more pravni ali fizični osebi, ki želi zagotavljati javne elektronske komunikacijske storitve, dati brezpogojne pravice zahtevati medomrežnega povezovanja in operatorskega dostopa. V praksi se operaterji javnih elektronskih komunikacijskih

omrežij srečujemo z zahtevami za dostop do omrežja in za medomrežno povezovanje, prejetih od operaterjev- novih vstopnikov, ki niso še niti vpisani v register operaterjev pri Agenciji, nimajo ustreznih finančnih bonitet in niso zavezani za zaračunavanje reguliranih cen zaključevanja klicev, ker v času analiz upoštevni trgov in izdaje odločb na trgu še niso bili prisotni. Operaterji javnih EK omrežij ob sedanji dikciji nimajo možnosti zavrniti neutemeljenih zahtev novih vstopnikov na trg, katerih poslovni modeli temeljijo na izigravanju prednosti možnosti zagotavljanja nereguliranih storitev.

Opozarjamo, da je Agencija v preteklosti že sprejela še vedno aktualno priporočilo - Priporočilo o ravnanju operaterjev v primeru nerazumnih zahtev za operaterski dostop (Uradni list RS, št. 106/11 in 109/12 – ZEKom-1), ki se lahko za potrebe izvajanja predlaganih dopolnitev 5. člena, ustrezno dopolni.

Predlagamo, da se 2. odstavek 5. člena dopolni z novim zadnjim stavkom:

(2) Operaterji javnih elektronskih komunikacijskih omrežij ponudijo drugim operaterjem operaterski dostop oziroma medomrežno povezovanje pod razumnimi nujnimi in sorazmernimi varnostnimi, tehničnimi in komercialnimi pogoji medomrežnega povezovanja oziroma operaterskega dostopa.

III. GRADNJA OMREŽIJ IN PRIPADAJOČE INFRASTRUKTURE

9. člen (prostorsko načrtovanje, gradnja in vzdrževanje)

(1). odstavek

Predlagamo, da se v zakonodajno besedilo doda:

- **opredelitev, da se javno komunikacijsko omrežje in pripadajoča infrastruktura štejeta za objekte državnega pomena**, s čimer skladno z Gradbenim zakonom (10. točka 7. člena), stvarna pristojnost za izdajo gradbenih dovoljenj preide ponovno na Ministrstvo za okolje in prostor, namesto sedanjih upravnih enot. S tem bo operaterjem olajšana pridobitev gradbenih dovoljenj, predvsem pa se s tem zagotovi enotna praksa pri podeljevanju.
- **opredelitev, da je agencija nosilec urejanja okolja za potrebe področja načrtovanja elektronskega komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture**. S tem se bo zagotovila pravna podlaga za obveznost pri oblikovanju in sprejemu prostorskih aktov – na državni in predvsem lokalnih ravneh, pri čemer je nujno, da pripravljavci prostorskih aktov spoštujejo smernice, ki jih izda agencija. S tem bo zagotovljeno, da bodo prostorski akti morali predvideti ustrezne in enotne pogoje za gradnjo komunikacijskih omrežij. Ne zdi se nam primerno, da je za nosilca določeno ministrstvo, saj ne razpolaga z ustrezno strokovno podkovanim kadrom, medtem ko na drugi strani agencija takšen strokoven kader ima (agencija je nenazadnje pooblaščenca, da upravlja z omejenim naravnim dobrim). Ne glede na okoljsko ureditev (ki predvideva ministrstva za nosilce prostora), menimo, da je prav zaradi pooblastila za upravljanje omejenega naravnega dobra ter prihajajočega razvoja predvsem brezžičnih omrežij, glede katerih na lokalni ravni potekajo raznovrstni malodane protesti proti postavitvi baznih postaj, nujno, da so prostorski akti oblikovani strokovno, z upoštevanjem vseh relevantnih izsledkov tehnologije, za kar pa je potrebno sodelovanje ustreznega nosilca javnih pooblastil, torej neodvisne agencije. Brez tega, je na lokalni ravni urejanje prepuščeno različni arbitrarni politiki lokalnih skupnosti, pri čemer sprejeti prostorsko ureditveni akti ne določajo ustreznih pogojev za gradnjo omrežij skladno z ZEKom-1 in evropskimi direktivami. Za operaterja, ki je prisoten na območju celotne Slovenije (v vseh občinah), pa podrejanje kompleksni in nepoenoteni praksi, velikokrat zastareli in kontradiktorni, povzroča enormna finančna in predvsem administrativna bremena. Po izkušnjah članov SOEK, lokalne skupnosti nekonsistentno pristopajo k določanju prostorsko ureditvenih pogojev za gradnjo javnih komunikacijskih omrežij. Agencija ima na področju javnega interesa povezanega z zagotavljanjem elektronskih komunikacijskih storitev in omrežij, največ strokovnega znanja in izkušenj, zato je utemeljen predlog, da se ga določi kot nosilca urejanja prostora s področja gradnje javnih komunikacijskih omrežij.

(1) Javno komunikacijsko omrežje in pripadajoča infrastruktura se štejeta za gospodarsko javno infrastrukturo, komunikacijski objekti za gradnjo katerih je potrebno gradbeno dovoljenje pa so objekti državnega pomena. Agencija je državni in lokalni nosilec urejanja okolja za potrebe področja načrtovanja elektronskega komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture, skladno z s predpisi o urejanju prostora.

Alternativna rešitev je, da se v ZEKom-2 določi obveznost lokalnih skupnosti v zvezi z vsebino prostorskih aktov ter agencije kot pristojnega organa za podajo predhodnega mnenja k skladnosti prostorskih aktov s področja pogojev za gradnjo komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture tako, da se spremeni in dopolni 10. odstavek:

(10) Lokalne skupnosti v okviru svojih pristojnosti pospešujejo gradnjo elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture ~~in, kjer je to primerno~~, sodelujejo z agencijo. Pri tem zlasti:

1. določijo pogoje za gradnjo elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture v svojih prostorskih aktih, kar vključuje zlasti antenske stolpe, komunikacijske objekte na stavbah in kabelske kanalizacije, tako, da se ~~ne omejuje~~ pospešuje razvoj komunikacijskih omrežij in komunikacijske infrastrukture, pri čemer mora lokalna skupnost v postopku sprejemanja prostorskih aktov pridobiti predhodno mnenje Agencije, ki potrjuje, da se s prostorskim aktom gradnja elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture ureja v skladu s tem zakonom in podzakonskimi predpisi, sprejetimi na podlagi tega zakona;

2. sklepajo služnostne in druge pogodbe z operaterji na svoji infrastrukturi,

3. obveščajo operaterje in agencijo o nameravanih bodočih posegih v svojo obstoječo infrastrukturo ,

4. ter ~~lahko~~ načrtujejo gradnjo odprtih javnih komunikacijskih omrežij.

Lokalne skupnosti so pri pripravi prostorskih aktov dolžne upoštevati smernice Agencije, s katerimi se določijo pogoji za gradnjo elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture v prostorskih aktih. Agencija izda predhodno mnenje k prostorskim načrtom lokalnih skupnosti.

10. člen (preglednost v zvezi z načrtovanimi gradbenimi deli)

Predlagani 1. odstavek 10. člena naj se spremeni tako, da se glasi:

*(1) Infrastrukturni operater mora pri gradbenih delih na fizični infrastrukturi vsaj ~~60~~ **30** dni pred izdajo naročila za izdelavo projektne dokumentacije, ki je potrebna za pridobitev gradbenega dovoljenja, če gradbeno dovoljenje ni potrebno, pa vsaj ~~90~~ **60** dni pred predvidenim začetkom izvajanja gradbenih del sporočiti agenciji namero o načrtovani gradnji in svoj poziv zainteresiranim investitorjem v elektronska komunikacijska omrežja in pripadajočo infrastrukturo, da izrazijo interes za vključitev elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture v načrtovanje oziroma za skupno gradnjo. Agencija najpozneje v treh dneh po prejemu poziva na svojih spletnih straneh javno objavi sporočilo investitorja o začetku projektiranja ali izvajanja del z ustreznimi pozivi zainteresiranim, da se o pozivu odločijo v roku, ki ga določi investitor, ter o*

morebitnem interesu obvestijo investitorja in agencijo. Postavljeni rok ne sme biti krajši od 10 delovnih dni od objave.

Obrazložitev:

S predmetnim predlogom ZEKom-2 se podaljšuje rok infrastrukturnega operaterja, da pri gradbenih delih na fizični infrastrukturi vsaj 60 dni, namesto vsaj 30 dni, pred izdajo naročila za izdelavo projektne dokumentacije, ki je potrebna za pridobitev gradbenega dovoljenja, ter če gradbeno dovoljenje ni potrebno, pa vsaj 90 dni, namesto 60 dni, pred predvidenim začetkom izvajanja gradbenih del sporoči agenciji namero o načrtovani gradnji in svoj poziv zainteresiranim investitorjem v elektronska komunikacijska omrežja in pripadajočo infrastrukturo, da izrazijo interes za vključitev elektronskih komunikacijskih omrežij in pripadajoče infrastrukture v načrtovanje oziroma za skupno gradnjo. Podaljševanje že tako dolgih rokov za dodatnih 30 dni lahko rezultira zgolj v daljšem času, ki bo potreben za izgradnjo, ne bo pa olajšal usklajevanja termina gradenj, kar pa je v praksi največji problem. Predlagamo, da se roki skrajšajo na čas trajanja, kot so opredeljeni v trenutni zakonodaji.

14. člen (vpis v evidenco)

Predlagani 6. odstavek 14. člena naj se briše:

Obrazložitev:

Predmetni odstavek uvaja možnost, da Agencija od investitorja ali upravljalca komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture zahteva podatke o razpoložljivosti omrežij in objektov iz prvega odstavka tega člena in o tem vodi svojo evidenco, pri čemer pa ne sme zahtevati podatkov, ki so jih zavezanci že posredovali organu, pristojnemu za geodetske zadeve. Popolnoma nejasno je katere podatke bi Agencija še lahko potrebovala za izvajanje svojih pristojnosti in jih s tem namenom že ne bi zbirala na drugih pravnih podlagah, ali ti podatki niso predmet poročanja drugim organom javnega sektorja. Predmetno določilo Agenciji ter zavezancem, brez jasnega cilja ali namena, nalaga popolnoma nepotrebna administrativna bremena in bi ga bilo potrebno izbrisati.

16. člen (varovani pas sistemov elektronskih komunikacij)

Predlagamo, da se besedilo predlaganega 2. odstavka 16. člena spremeni tako, da se glasi:

(2) Širina varovalnega pasu elektronskega komunikacijskega omrežja poteka 3 metre na vsako stran od osi komunikacijskega voda oziroma 100 m od zunanje ograje komunikacijskega objekta oziroma od osi antenskega sistema.

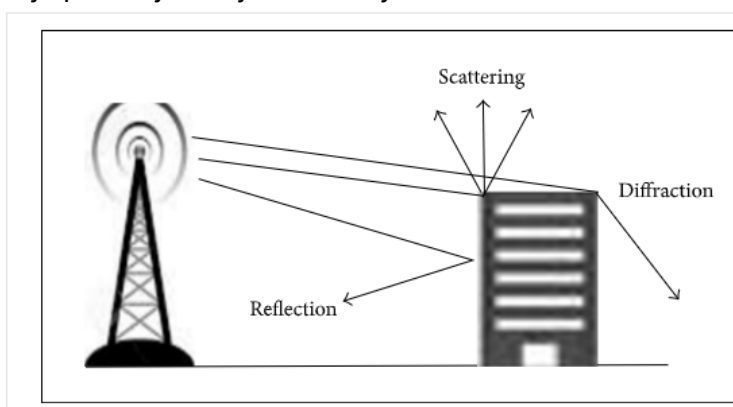
Obrazložitev:

Predlagana sprememba upošteva razlikovanje med fiksnim (os komunikacijskega voda) in mobilnim (komunikacijski objekt oziroma os antenskega sistema) elektronskim komunikacijskim omrežjem.

Varovalni pas, kot je opredeljen v 31. členu Gradbenega Zakona (GZ), znaša tri metre in menimo, da predlagatelj zakona ni podal utemeljenega razloga, zakaj bi se varovalni pas

predmetne kritične infrastrukture, kot izhaja iz 4. člena Zakona o kritični infrastrukturi (ZKI), obravnaval v obsegu metra in pol manj, absolutno gledano pa v 100% manjšem obsegu. Zaradi pomanjkanja razlikovalnih elementov od preostalih infrastrukturnih vodov menimo, da obstoječi predlog zakona fiksno elektronsko komunikacijsko omrežje neupravičeno obravnava neenakopravno, zaradi česar je potrebna predlagana sprememba na tri metre na vsako stran od osi komunikacijskega voda.

Predlagatelj zakona v obstoječem predlogu ni upošteval dejanskega razlikovanja med fiksnim in mobilnim komunikacijskim omrežjem, pri čemer je razlikovanje na ravni zakona zaradi znatne razlike pri njunih vplivnih sferah tudi nujno utemeljeno. Obseg varnostnega pasu za bazne postaje, ki so zgrajene na nepremičnini in so zgrajene v višino ne more bit primerljiv s fiksnim elektronskim komunikacijskim omrežjem, ki je v pretežni meri grajen pod nepremičninami. Predlagatelj zakona ne naslavlja problematike umeščanja infrastrukture v prostor, v skladu s predmetno dikcijo pa se bodo nadaljevali že obstoječi problemi, na katere opozarjamo operaterji, in sicer, da lahko tretja oseba z novogradnjo postavi objekt v bližini obstoječe bazne postaje, slednjo pa mora nato operater na lastne stroške odstraniti zaradi preseženih vrednosti EMS. Navedeno je za operaterje mobilnih komunikacijskih omrežij nesprejemljivo, saj je umeščanje infrastrukture v prostor oteženo že samo po sebi, brez tega, da bi se morala obstoječa javna komunikacijska infrastruktura prilagajati potrebam posameznikom zemljišč v neposredni bližini te infrastrukture. Apeliramo torej, da se s spremenjenim besedilom zakona zagotovi dolgoročna infrastrukturna vzdržnost. Opozorili bi na tudi povsem fizikalne lastnosti širjenja signala v prostoru - razširjanje signala je idealno v liniji vidljivosti. Takoj, ko se pred sevalnim snopom pojavi ovira, pride pri mobilnem signalu do odbojev, uklonov in razpršenja. Zaradi odbojev se signal za stavbo ne razširja več tako kot prej, oziroma je oslabljen. Uporabniki pa to čutijo kot poslabšanje sprejema signala. Največji problem predstavlja primer objekta, ki je postavljen višje kot oddajna antena.

Sevalni diagram antene največkrat dosega širino 65 stopinj horizontalno in do 10 stopinj vertikalno. Območje, ki ga običajno pokriva sektor mobilnega omrežja znaša na ruralnem območju do 15km, v mestih pa nekje od 500m do 2km (odvisno od višine antene, frekvenčnega pasu, dobitka antene..itd).

Glede odmikov, ki morajo biti pri tem upoštevani, pa predlagamo, da se na ta člen poda komentar, saj pogoje pod katerimi se lahko gradi in izvajajo dela v območju varovalnega pasu, predpiše minister.

SOEK je namreč mnenja, da je v okviru tega varovalnega pasu potrebno upoštevati tudi določene odmike, za bazne postaje naj bi ta odmik znašal vsaj 25 m od osi antenskega sistema zaradi elektromagnetnega sevanja. V nasprotnem primeru je potrebno zagotoviti brezplačno umestitev moteče smeri na novem objektu, ki se gradi, na stroške investitorja, če je takšna prestavitev sploh možna.

17. člen (napoved postavitve omrežij)

Predlagamo, da se besedilo člena spremeni tako, da se ne razhaja z izvirnim besedilom direktive, iz katerega je povzeta.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 delno sledi direktivi 2018/1972/EU in vpeljuje nova določila o geografskem pregledu omrežij, hkrati pa daje Agenciji podlago za poizvedovanje o nameri investitorjev, da bodo v naslednjih 3 letih gradili visokozmogljiva omrežja, pri čemer pa direktiva nalaga, da se na vsaka tri leta posodablja geografski pregled dosega elektronskih komunikacijskih omrežij, ne postavlja pa istega roka za sporočanje načrtovanih investicij. Predviden časovni domet načrtovanja investicij je v praksi absolutno predolg, sploh za določanje posameznih območij, na katerih ni predvideno omrežje s hitrostjo najmanj 100 Mb/s. Bistveno pa je, da lahko takšno razkrivanje načrtovanih investicij vodi v izkrivljanje konkurence na trgu, niso pa opredeljene nobene sankcije za navajanje neresničnih podatkov, ali za poskuse manipuliranja s posredovanimi podatki, upoštevajoč dinamično stanje na trgu pa teh sankcij brez omejevanja svobodne gospodarske pobude niti ne gre zamisliti. Predmetno določilo na eni strani zavezancem omogoča manipulacijo s trgom, saj lahko s sporočanjem nepravilnih podatkov na trgu doseže, da drugi deležniki sprejmejo odločitve, ki jih sicer ne bi sprejeli, na drugi strani pa daje Agenciji možnost, da na podlagi podatkov, ki niso nujno uresničljivi, izvedljivi ali realni po višini investicij, obsegu, kaj šele po posameznih območjih, neprimerno določi posamezna območja, kjer ni predvideno omrežje s hitrostjo najmanj 100 Mb/s. V primeru veljave predmetnega določila je moč pričakovati tudi znatno povečano administrativno breme, tako na strani Agencije, kot na strani zavezancev, pri čemer iz navedenega koristi za zavezanca, Agencijo, potrošnike ali drugih zainteresiranih deležnikov ne more biti.

IV. RAZLASTITEV IN OMEJITVE LASTNINSKE PRAVICE

25. člen (ustanovitev služnosti)

Predlaganemu 25. členu naj se doda novi 9. odstavek, ki naj se glasi:

(9) Metodologijo izračuna najvišjega denarnega nadomestila za ustanovitev služnosti na nepremičninah v lasti oseb javnega prava oblikuje Agencija s splošnim aktom.

Obrazložitev:

Predlaga se poenotenje metodologije izračuna najvišjega denarnega nadomestila za ustanavljanje služnosti na nepremičninah v lasti oseb javnega prava, obvezno metodologijo pa naj predpiše Agencije, z namenom, da se prepreči neenako obravnavanje operaterjev pri odmeri nadomestila. V praksi se ugotavlja, da različni subjekti javnega prava pri primerljivemu obsegu koriščenja služnosti zahtevajo znatno različna nadomestila in se mora operater z vsakim subjektom javnega prava pogajati ločeno, pri čemer je operater zaradi pogostih kolizij interesov med operaterjem in subjektom javnega prava prisiljen sprejeti zanj neugodne pogoje. Ob upoštevanju, da operaterji zagotavljajo javno komunikacijsko infrastrukturo za celotno območje Republike Slovenije, bi morali biti pogoji za najvišje denarno nadomestilo služnosti izenačeni za vse subjekte javnega prava.

V. RADIOFREKVENČNI SPEKTER

Naslov poglavja

Predlagamo, da se naslov poglavja »Radiofrekvenčni spekter« spremeni v »Upravljanje z radiofrekvenčnim spektrom«.

Obrazložitev:

V. poglavje zakona se ne nanaša na radiofrekvenčni spekter kot fizikalno področje s stališča znanosti, temveč na normativni okvir upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom kot javno dobrino, zato predlagamo spremembo njegovega naslova v »Upravljanje z radiofrekvenčnim spektrom«.

Razporeditev poglavij

Zaradi preglednosti in skladnosti z EECC predlagamo drugačno razporeditev členov v V. poglavju. Prav tako predlagamo spremembe pri naslovih 30. in 45. člena. Predlog razporeditve členov in poimenovanj členov je razviden iz spodnje razpredelnice.

Predlagana razporeditev členov	V osnutku z dne 21. 8. podana razporeditev
1. Splošne določbe	1. Splošne določbe
29. člen: (upravljanje radio-frekvenčnega spektra)	29. člen: (upravljanje radiofrekvenčnega spektra)
30. člen (splošna načela upravljanja radio-frekvenčnega spektra)	30. člen (splošna načela uporabe radiofrekvenčnega spektra)
31. člen (strateško načrtovanje in usklajevanje politike radio-frekvenčnega spektra ter njegova čezmejna koordinacija)	31. člen (strateško načrtovanje in usklajevanje politike radiofrekvenčnega spektra ter njegova čezmejna koordinacija)
32. člen (načrt razporeditve radio-frekvenčnih pasov)	32. člen (načrt razporeditve radio-frekvenčnih pasov)
33. člen (načrt uporabe radijskih frekvenc)	33. člen (načrt uporabe radijskih frekvenc)
34. člen (tehnološka nevtralnost)	34. člen (tehnološka nevtralnost)
35. člen (storitvena nevtralnost)	35. člen (storitvena nevtralnost)
36. člen (pregled omejitev in ukrepov v zvezi z zagotavljanjem tehnološke in storitvene nevtralnosti)	36. člen (pregled omejitev in ukrepov v zvezi z zagotavljanjem tehnološke in storitvene nevtralnosti)
37. člen (uporaba radijskih frekvenc)	37. člen (uporaba radijskih frekvenc)
38. člen (izvajanje radioamaterskih storitev)	38. člen (izvajanje radioamaterskih storitev)
2. Postopek	2. Postopek
2.1. Splošno o postopku	2.1. Postopek za izdajo odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc
39. člen (postopek za izdajo odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	39. člen (postopek za izdajo odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
40. člen (usklajeno dodeljevanje radijskih frekvenc v zvezi s skupnimi izbirnimi postopki)	40. člen (usklajeno dodeljevanje radijskih frekvenc v zvezi s skupnimi izbirnimi postopki)

41. člen (skupni izbirni postopek)	41. člen (skupni izbirni postopek)
42. člen (koordinirani načrt dodelitve radiofrekvenčnega spektra)	42. člen (koordinirani časovni načrt dodelitve radiofrekvenčnega spektra)
43. člen (pridobitev mnenj zainteresirane javnosti)	46. člen (pridobitev mnenj zainteresirane javnosti)
44. člen (alternativna uporaba harmoniziranega radiofrekvenčnega spektra)	47. člen (alternativna uporaba harmoniziranega radiofrekvenčnega spektra)
2.2. Izdaja odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc na podlagi vloge	/
45. člen (izdaja odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc na podlagi vloge)	45. člen (izdaja odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
2.3. Izdaja odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc na podlagi javnega razpisa	/
46. člen (uporaba določb pri izvajanju javnega razpisa)	48. člen (uporaba določb pri izvajanju javnega razpisa)
47. člen (sklep o uvedbi javnega razpisa)	49. člen (sklep o uvedbi javnega razpisa)
48. člen (razpisna dokumentacija)	51. člen (razpisna dokumentacija)
49. člen (rok za predložitev ponudb)	50. člen (rok za predložitev ponudb)
50. člen (posebne določbe o javnem odpiranju ponudb)	52. člen (posebne določbe o javnem odpiranju ponudb)
51. člen (dopolnitev ponudb)	53. člen (dopolnitev ponudb)
52. člen (pregled in ocenjevanje ponudb)	54. člen (pregled in ocenjevanje ponudb)
2.4. Javna dražba	2.2. Javna dražba
53. člen (javni razpis za pripravo javne dražbe)	55. člen (javni razpis za pripravo javne dražbe)
54. člen (način izvedbe javne dražbe)	56. člen (način izvedbe javne dražbe)
55. člen (elektronske dražbe)	57. člen (elektronske dražbe)
56. člen (nepodeljene radijske frekvence)	58. člen (nepodeljene radijske frekvence)
2.5. Postopek po opravljenem javnem razpisu ali javni dražbi	2.3. Postopek po opravljenem javnem razpisu
57. člen (uporaba določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	59. člen (uporaba določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)
58. člen (omejitev dokazovanja)	60. člen (omejitev dokazovanja)
59. člen (izbira ponudnikov)	61. člen (izbira ponudnikov)
60. člen (prekinitev postopka)	62. člen (prekinitev postopka)
2.5. Odločba o dodelitvi radijskih frekvenc	/
61. člen (vsebina odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	63. člen (vsebina odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
62. člen (pogoji za uporabo radijskih frekvenc)	64. člen (pogoji za uporabo radijskih frekvenc)
63. člen (čas veljavnosti odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	65. člen (čas veljavnosti odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
64. člen (podaljšanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	66. člen (podaljšanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)

65. člen (podaljšanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za brezžične širokopasovne elektronske komunikacijske storitve)	67. člen (podaljšanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za brezžične širokopasovne elektronske komunikacijske storitve)
66. člen (prenos pravice do uporabe radijskih frekvenc ali oddaja pravice v najem)	68. člen (prenos pravice do uporabe radijskih frekvenc ali oddaja pravice v najem)
67. člen (sprememba odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	69. člen (sprememba odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
68. člen (razveljavitev odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	70. člen (razveljavitev odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
69. člen (prenehanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)	71. člen (prenehanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)
70. člen (plačila za uporabo radijskih frekvenc)	72. člen (plačila za uporabo radijskih frekvenc)
3. Uporaba	
71. člen (maloobmočne brezžične dostopovne točke)	43. člen (maloobmočne brezžične dostopovne točke)
72. člen (dostop do radijskih lokalnih omrežij)	44. člen (dostop do radijskih lokalnih omrežij)
4. Konkurenca	3. konkurenca
73. člen (kopičenje radijskih frekvenc z namenom omejevanja konkurence na trgu)	73. člen (kopičenje radijskih frekvenc z namenom omejevanja konkurence na trgu)
74. člen (konkurenca)	74. člen (konkurenca)
75. člen (nadzor in gradnja nadzorno-merilnega sistema)	75. člen (nadzor in gradnja nadzorno-merilnega sistema)

29. člen (upravljanje radiofrekvenčnega spektra)

3. odstavek 29. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Z radiofrekvenčnim spektrom Republike Slovenije na podlagi javnega pooblastila upravlja agencija in pri tem upošteva strateške usmeritve ministrstva ter strateške dokumente Republike Slovenije in Evropske unije ter ustrezne mednarodne sporazume. Agencija pripravi najmanj triletno strategijo upravljanja z radiofrekvenčnim spektrom in jo predloži v soglasje vladi. Po pridobitvi soglasja agencija strategijo objavi na svojih spletnih straneh.«

Obrazložitev:

EECC v 1. odstavku 45. člena določa: *»Pri uporabi tega člena države članice spoštujejo ustrezne mednarodne sporazume, vključno s Pravilnikom o radiokomunikacijah ITU in drugimi sporazumi, sprejetimi v okviru ITU, ki se uporabljajo za radiofrekvenčni spekter, kot je sporazum, sprejet na regionalni konferenci o radiokomunikacijah leta 2006, ter lahko upoštevajo javne politike.«* Zaradi navedenega je potrebno v predmetno določbo vključiti obveznost upoštevanja ustreznih mednarodnih sporazumov, kamor sodijo tudi akti ITU.

30. člen (splošna načela uporabe radiofrekvenčnega spektra)

1.

Naslov 30. člena predloga ZEKom-2 naj se preimenuje v »*Splošna načela upravljanja radiofrekvenčnega spektra*«.

Obrazložitev:

Določbe 30. člena vključujejo načela in obveznosti v zvezi z upravljanjem radiofrekvenčnega spektra, ki so jih dolžni spoštovati agencija in pristojni državnih organi, in ne ureja pravil njegove uporabe s strani operaterjev.

2.

Za peto alinejo prvega odstavka 30. člena naj se v predlogu ZEKom-2 dodajo naslednje alineje, ki se glasijo:

»- *spodbujajo souporabo radiofrekvenčnega spektra med podobnimi ali različnimi uporabami radiofrekvenčnega spektra v skladu s konkurenčnim pravom;*

- *pri izdaji odločb skladno s 45. členom tega zakona uporabljajo najustreznejši in najpreprostejši sistem za podeljevanje pravic, ki zagotavlja kar največjo stopnjo prožnosti, souporabe in učinkovitosti uporabe radiofrekvenčnega spektra;*

- *uprabljajo pravila za podelitev, prenos, obnovitev, spremembo in odvzem pravic uporabe radiofrekvenčnega spektra, ki so jasno in pregledno določena, da se zagotovijo regulativna varnost, doslednost in predvidljivost.*«

Obrazložitev:

Določba 30. člena predloga ZEKom-2 predstavlja prenos določbe drugega odstavka 45. člena EECC. Ugotavljamo, da so v predlogu vključene le točke (a), (b), (c), (d) in (h), ne pa tudi točke (e), (f) in (g). Zaradi navedenega predlagamo, da se v 30. člen predloga ZEKom-2 prenesejo tudi točke (e), (f) in (g) drugega odstavka 45. člena EECC.

34. člen (tehnološka nevtralnost)

Tretji odstavek 34. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»*Agencija določi omejitve iz razloga iz 2. točke prejšnjega odstavka, če dobi takšno usmeritev ministrstva, pristojnega za okolje, ali ministrstva, pristojnega za zdravje, čemer se pri določanju omejitev v največji možni meri upošteva veljavna priporočila institucij EU s področja varovanja zdravja pred elektromagnetnimi polji.*«

Obrazložitev:

EECC v točki (b) četrtega odstavka 45 člena določa, da lahko države članice zagotovijo sorazmerne in nediskriminatorne omejitve za vrste tehnologij radijskega omrežja ali tehnologij za brezžični dostop, ki se uporabljajo za storitve elektronskih komunikacij, kadar pa je to potrebno zaradi varovanja javnega zdravja pred elektromagnetnimi polji se upošteva, v največji možni meri, *Priporočilo 1999/519/ES*, ki je trenutno veljavno priporočilo institucij EU s področja varovanja zdravja pred elektromagnetnimi polji. Zaradi navedenega bi bilo potrebno pri sprejemanju omejitev, ki posegajo v tehnološko

nevtralnost iz razloga varovanja javnega zdravja upoštevati navedeno priporočilo, ob morebitni spremembi pa ustrezna nova priporočila.

37. člen (uporaba radijskih frekvenc)

Šesti odstavek 37. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Agencija javno objavi informacije o pravicah, pogojih, postopkih, dajatvah, pristojbinah ter pregled dodeljenih radijskih frekvenc, ki vsebuje podatke o tem, katerim fizičnim ali pravnim osebam so določene radijske frekvence dodeljene, vendar ne vsebuje podatkov za radijske frekvence iz četrtega odstavka tega člena. Agencija te informacije in pregled dodeljenih radijskih frekvenc javno objavi in ga redno posodablja.«

Obrazložitev:

EECC v tretjem odstavku 120. člena določa, da *»države članice zagotovijo, da se vse ustrezne informacije o pravicah, pogojih, postopkih, dajatvah, pristojbinah in odločitvah glede splošnih odobritev, pravic uporabe in pravic do namestitve zmogljivosti objavijo in posodablajo na ustrezen način, s čimer se vsem zainteresiranim stranem zagotovi preprost dostop do teh informacij.«* Zaradi navedenega je potrebno med podatke, ki se javno objavijo, vključiti tudi podatke o pravicah, pogojih, postopkih, dajatvah, pristojbinah.

Popraviti je treba sklic na četrti odstavek namesto na drugi odstavek, saj podatki o dodelitvi frekvenc za potrebe varnosti in obrambe države predstavljajo državno tajnost.

41. člen (skupni izbirni postopek)

Prvi odstavek 41. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Kadar agencija prejme pobudo za dodelitev radijskih frekvenc v okviru skupnega postopka dodelitve z eno ali več drugimi državami članicami Evropske unije, začne postopek dodelitve radijskih frekvenc v skladu z določbami tega zakona. Pri tem upošteva naslednja merila:

- *postopek odobritve mora začeti in izvajati v skladu s skupno dogovorjenim načrtom;*
- *po potrebi morajo biti določeni skupni pogoji in postopki za izbiro ter dodelitev individualnih pravic uporabe radiofrekvenčnega spektra,*
- *po potrebi morajo biti določeni kupni ali primerljivi pogoji, vezani na individualne pravice uporabe radiofrekvenčnega spektra, med drugim z omogočanjem, da se uporabnikom dodelijo podobni bloki radiofrekvenčnega spektra,*
- *dokler skupni postopek odobritve ni izveden, mora biti vseskozi odprt za druge države članice.*

Ministrstvo lahko da agenciji usmeritev za začetek postopka.«

Obrazložitev:

V trenutnem predlogu merila, ki jih je potrebno upoštevati pri oblikovanju skupnega postopka odobritve skladno s 37. členom EECC, niso v dovolj natančno prenesena, zato predlagamo zgornjo spremembo.

48. člen (uporaba določb pri izvajanju javnega razpisa)

Predlagamo, da se v drugem odstavku 48.člena določi, kdo je predsednik komisije ter pogoji zanj.

Obrazložitev:

V prvem odstavku 56. člena predloga ZEKom-2 je določeno, da »javno dražbo vodi predsednik komisije iz drugega odstavka 48. člena tega zakona ali namestnik«. Ker 48. člen v drugem odstavku ne vsebuje določb o predsedniku komisije, gre za neskladnost, ki jo je potrebno odpraviti.

49. člen (sklep o uvedbi javnega razpisa)

Sedmi odstavek 49. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi: *»Če je tako predvideno v razpisni dokumentaciji, lahko agencija do izdaje odločbe ali o dodelitvi radijskih frekvenc iz vnaprej predvidenih utemeljenih razlogov razveljavi sklep iz prvega odstavka tega člena. Sklep o razveljavitvi agencija objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«*

V 49. člen predloga ZEKom-2 naj se doda osmi odstavek, ki naj se glasi: *»V primeru iz prejšnjega odstavka agencija udeležencem javnega razpisa povrne stroške, ki so jim brez njihove krivde nastali zaradi razveljavljenega javnega razpisa.«*

Obrazložitev:

Nova določba daje agenciji diskrecijo, da kadarkoli do izdaje odločbe brez vnaprej predvidenih zakonskih pogojev razveljavi sklep o začetku javnega razpisa. Navedena določba je izrazito neugodna za operaterje. Operaterji namreč v postopku podeljevanja radijskih frekvenc vključijo veliko svojih resursov in zunanjih svetovalcev, zato ni dopustno, da bi bili v negotovosti glede nadaljevanja postopka dodelitve radijskih frekvenc. Razveljavitev sklepa o začetku javnega razpisa tudi ni predvidena v EECC, predlagatelj pa k novi določbi ni podal nobene obrazložitve, s katero bi utemeljil zakonitev možnosti naknadne razveljavitve sklepa o začetku javnega razpisa. Razlogi za razveljavitev sklepa bi morali biti predvideni vsaj v razpisni dokumentaciji, hkrati pa morajo biti razlogi utemeljeni. Ker imajo lahko operaterji v zvezi z razveljavljenim razpisom stroške, ki bi ob ponovljenem razpisu ponovno nastali, je potrebno zagotoviti, da agencija operaterjem le-te povrne.

56. člen (način izvedbe javne dražbe)

Deveti odstavek 56. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Če je bila javna dražba opravljena, se šteje, da so bili na javnem razpisu izbrani dražitelj ali dražitelji, ki so na javni dražbi uspeli in v predpisanem roku plačali plačilo za učinkovito rabo omejene naravne dobrine oziroma ustreznih obrokov plačila skladno z drugim odstavkom 59. člena tega zakona.«

Obrazložitev:

Predlagana sprememba predstavlja uskladitev določbe z drugim odstavkom 59. člena predloga ZEKom-2, ki predvideva možnost obročnega plačila zneska za učinkovito rabo omejene naravne dobrine.

66. člen (podaljšanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)

Šesti odstavek 66. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Veljavnost odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, namenjenih za potrebe meritev, atestiranje in drugih preizkusov radijske opreme je mogoče podaljšati na predlog imetnika, če ta izkaže, da v času trajanja ni mogel zaključiti meritev in če so izpolnjeni vsi pogoji za izdajo odločbe, vendar največ za 90 dni.«

Doda naj se sedmi odstavek: *»Veljavnosti odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc, namenjenih za prireditve, ni mogoče podaljšati.«*

Obrazložitev:

V praksi se atestiranje lahko zavleče in je omejitvev, če ni zadržkov za ponovno podelitev, nepotrebna, saj je potem treba spreminjati namen testiranja. Zato ni potrebe, da teh trajanje odločb za te frekvence ni mogoče podaljšati, če so izpolnjeni pogoji za ponovno izdajo.

67. člen (podaljšanje odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc za brezžične širokopasovne elektronske komunikacijske storitve)

Peti odstavek 67. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»V primeru podaljšanja agencija izda novo odločbo o dodelitvi radijskih frekvenc za najmanj 5 let in največ 20 let. V novi odločbi se po potrebi prilagodijo pogoji uporabe radijskih frekvenc. O bistvenih prilagoditvah pogojev mora Agencija opraviti javno posvetovanje.«

Obrazložitev:

Za operaterje je predvidljivost glede obdobja podaljšanja frekvenc bistvenega pomena, zato predlagamo, da se določi minimalno obdobje, za katerega se frekvence podaljšujejo. Določitev obdobja 5 let je primerno z vidika načrtovanja investicij, nabave opreme in gradnje omrežja. Določitev minimalnega obdobja podaljšanja je tudi skladna z EECC, ki na več mestih poudarja potrebo po spodbujanju predvidljivih naložbenih pogojev.

Ob bistvenih prilagoditvah pogojev je treba ponovno zagotoviti transparentnost, da ne bi ta sprememba vplivala na interes tretjih, da pridobijo te frekvence. Morebitne pripombe tretjih pa bi bilo potem potrebno vključiti v odločitev o podaljšanju.

70. člen (razveljavitev odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc)

Šesta točka tretjega odstavka 70. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»plačilo za uporabo radijskih frekvenc oziroma znesek za učinkovito rabo omejene naravne dobrine v 30 dneh od prejema pisnega opozorila agencije ni bil plačan,«

Obrazložitev:

Glede na težo sankcije razveljavitve odločbe o dodelitvi radijskih frekvenc predlagamo, da se pred njeno uporabo opredeli primeren rok za odpravo kršitve.

72. člen (plačila za uporabo RF)

Predlagamo brisanje besedila v devetem odstavku: »glede na predviden začetek uporabe dodeljenih radijskih frekvenc.«

Obrazložitev:

Deveti odstavek predvideva možnost obročnega plačila za frekvence glede na predviden začetek uporabe. Predlagamo, da se to določilo izbriše, saj mora biti možnost obročnega plačila tudi v primeru, če se začnejo frekvence uporabljati takoj.

VIII. VARNOST OMREŽIJ IN STORITEV TER DELOVANJE V IZJEMNIH STANJIH

Uvodoma ugotavljamo, da prenovljeno 8. poglavje prinaša tudi nekatere obveznosti iz druge področne zakonodaje, npr. iz Zakona o informacijski varnosti, ki pa za operaterje ne velja. Tudi obrazložitve k posamičnim členom večinoma ne prinašajo potrebnih pojasnil, zato je na mnogih mestih nejasno kaj je predlagatelj zakona nameraval urediti.

Prav tako pa ni jasno kako bo predlagatelj zakona uresničil nedavni sklep vlade 98. dopisne seje, s katerim je sprejela sklep o ukrepih za zmanjšanje tveganj v omrežjih 5G in sicer: Ministrstvu za javno upravo ta sklep nalaga, da v predlog zakona, ki ureja elektronske komunikacije, med drugim vključi dodatna pooblastila regulatorju področja elektronskih komunikacij oziroma organu, pristojnemu za informacijsko varnost; za nalaganje zahtev operaterjem, lahko tudi predhodnih, za zagotavljanje kibernetske varnosti v mobilnih komunikacijskih omrežjih.

Menimo, da o uresničitvah tega sklepa, z ustreznim popravkom zakona naslovila mnogo pomislekov, ki jih bomo podali v nadaljevanju, seveda pa bo več jasno, ko bodo popravki objavljeni.

112. člen (varnost omrežij in storitev)

Drugi odstavek 112. člena

1. Predlagamo, da se zadnja poved drugega odstavka 112. člena dopolni oziroma prilagodi na način, da vlada oblikuje in objavi oziroma operaterjem posreduje seznam negativno ocenjenih dobaviteljev oziroma izvajalcev storitev podpore tretje ravni.

Obrazložitev:

Drugi odstavek 112. člena predstavlja nacionalno določbo in ne predstavlja prenosa določil EECC v slovensko zakonodajo. Določba od operaterjev zahteva ugotavljanje predvidenih tveganj za varnost omrežij in storitev upošteva tudi tveganja, ki izhajajo iz odnosov in dogovorov z dobavitelji informacijskih sistemov in omrežne opreme ter tveganja, ki izhajajo iz storitev podpore tretje ravni, ki jo zagotavljajo pogodbeni stranke operaterjev mobilnih komunikacijskih omrežij. Operaterji pri izbiri dobaviteljev in pogodbenih strank že sedaj upoštevamo zgornje določbe in ocenjujemo tveganja v zvezi z dobavitelji opreme in pogodbenimi strankami za storitve tehnične podpore tretje ravni. Vendar pa operaterji opozarjamo, da vsakršno omejevanje proste izbire, lahko pomeni tveganje za slabšo dostopnost do storitev, pa tudi višje stroške nabave opreme, toliko bolj zaradi možnosti, da se seznam pogosto spreminja.

Po razumevanju (mobilnih) operaterjev se namen določila drugega odstavka 112. člena predloga člena ne nanaša na običajno ocenjevanje tveganj v zvezi z dobavitelji in pogodbenimi strankami, ampak je vezano na njihovo ocenjevanje s stališča nacionalne varnosti, kot se da sklepati po tem, da mora operater mobilnih komunikacijskih omrežij pridobiti predhodno soglasje vlade, če ima dobavitelj sedež izven držav članic Evropske unije.

Ob upoštevanju, da je le del infrastrukture operaterja kritična infrastruktura, pa še to le v funkciji zagotavljanja določenih storitev oziroma subjektov, katerim se storitve zagotavljajo, je celo ob upoštevanju smernic sklepa Vlade RS 38100-5/2020/3 z dne 29. 9. 2020 pretirano restriktivna določba predhodne odobritve, saj prva alineja 1. člena sklepa nalaga le predhodne varnostne zahteve in ne predhodne odobritve, hkrati pa je agenciji delegirana pristojnost določanja obsega raznolikosti dobaviteljev in ne (spet) vnaprejšnje odobritve dobaviteljev. Materija oz. ratio zakona, ki bi uvrščal dobavitelje na pozitivno ali negativno listo – (če bi bilo tako določilo potrebno ali ustavno ali v skladu z mednarodnimi pogodbami) tako že v skladu s 3. členom citiranega sklepa nujno postane predmet urejanja Zakona o kritični infrastrukturi in ne ZEKom-2.

V kolikor pa bo predlagatelj kljub zgoraj navedenemu vztrajal pri določbi o odobritvi dobaviteljev, predlagamo, da se le-ta ustrezno spremeni. Trenuten predlog predvideva pridobivanje predhodnega soglasja vlade za t.i. pozitiven spisek dobaviteljev, izmed katerih lahko operaterji mobilnih komunikacij kupujemo in vgrajujemo opremo ali izvajajo storitve tehnične podpore tretjega nivoja, pri čemer je sam postopek povsem nedorečen in sam po sebi predstavlja tveganje za arbitrarnost, hkrati pa si tudi ni mogoče zamisliti scenarija, kjer bi bilo mogoče v realnem času slediti vsem ponudnikom vse opreme za vse namene, njihovim izdelkom, blagovnim znamkam, po katerih se blago ponuja in drugim raznolikim parametrom sodobnega tehnološkega razvoja in proizvodnje. Menimo, da bi bilo bolj ustrezno, da bi vlada operaterjem posredovala seznam negativno ocenjenih dobaviteljev, s čemer bi se operaterji lahko izognili vsakokratnemu pridobivanju soglasja ob (včasih tudi nujni) nabavi opreme. Operaterji moramo vedeti kateri dobavitelji predstavljajo grožnjo nacionalni varnosti, ne pa zgolj kateri te grožnje ne predstavljajo.

2. V drugem odstavku 112. člena predloga ZEKom-2 naj se doda nova zadnja poved, ki se glasi:

»Agencija, skupaj z organom pristojnim za informacijsko varnost ter Ministrstvom za obrambo, pripravi usmeritve, ki jih operaterji upoštevajo pri pripravi predvidenih ocen tveganj.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se predvidi sprejem usmeritev v obliki smernic, splošnega akta, pravilnika ministrstva oziroma drugega ustreznega akta, na podlagi katerih operater pripravi oceno tveganja, saj so parametri, ki so predvideni v drugem odstavku preveč ohlapni in omogočajo različna subjektivna tolmačenja, kar pa lahko vodi tudi v nepotrebne spore z agencijo, ki nadzoruje izvajanje tega poglavja. Predlagatelj zakona lahko poda tudi sklic na ustrezna orodja, ki omogočajo pripravo ocene.

Opozarjamo tudi, da nikjer ni opredeljeno katere dejavnike upošteva vlada pri oblikovanju omenjenega sklepa - ali bodo urejeni v splošnem aktu, ki je predviden v 123. členu. Prav tako kot smo že opozorili, ni opredeljen rok v katerem bo ta sklep sprejet, niti frekvenca s katero se lahko sklep spreminja (operaterji nasprotujemo seznamu, ki se lahko spreminja,

čeprav bi bile spremembe najbrž potrebne vsaj ko je določena omejitev umaknjena iz sklepa ter ne obstajajo več nikakršni zadržki) – v prehodnih oz. končnih določilih ni opredeljenega roka za sprejem sklepa, hkrati pa moramo operaterji poskrbeti za sprejem ukrepov skladno s prvim odstavkom (za kar tudi ni predvidenega roka).

Poudarjamo, da se radijske frekvence podeljujejo za 20 let, omrežna oprema pa se pravzaprav nabavlja za daljše obdobje. Spreminjanje seznama, tudi če ne bo pogosto, bo storitev lahko drastično podražilo, škoda pa ne bo popravljiva. Vse tveganje nosi izključno operater, ki bo posloval v popolnoma nepredvidljivem regulatornem okolju, kar pa ni sprejemljivo.

Peti odstavek 112. člena

Opozarjamo, da je treba predvideti rok, v katerem moramo operaterji zagotoviti uskladitev s spremembami, ki so predvidene v celotnem 8. poglavju. Predlog ureditve smo podali v predlogu sprememb poglavja Prehodne in končne določbe.

Šesti odstavek 112. člena

V šestem odstavku 112. člena naj se doda zadnja poved, ki se glasi:

»Agencija v sodelovanju z operaterji mobilnih komunikacij in organom pristojnim za informacijsko varnost v roku 6 mesecev od sprejema zakona sprejme usmeritve glede opredelitve tveganj, ki jih upoštevajo operaterji mobilnih komunikacijskih omrežij pri opredelitvi varnostnih tveganj.«

Določilo šestega odstavka 112. člena, ki nosi precejšnjo težo in zahteva poglobljeno poznavanje tveganj o kritični infrastrukturi, izvajalci bistvenih storitev, državnih organih ter ključnih delih nacionalnega varnostnega sistema, bi bilo treba zato, da se zagotovi ustrezna raven varnosti, dodatno opremiti z usmeritvami, ki naj jih sprejme agencija v sodelovanju z organom pristojnim za informacijsko varnost.

Ni jasno na kaj se predvidena ureditev nanaša, glede na vlogo operaterjev pri omenjenih sistemih – so s tem mišljeni primeri, ko mobilni operater nudi storitve upravljalcem kritične infrastrukture v določeni rezini ali če bi dobil npr. frekvence M2M v 700 MHz in bi storitve nudil energetskega sektorju? Opozarjamo, da operaterji ne poznamo rizikov, ki pretijo izvajalcem bistvenih storitev niti organom državne uprave, še najmanj pa ključnim delom nacionalnega varnostnega sistema. Varnostnih načrtov nam navedeni predvidevamo ne bodo razkrili. Zaradi navedenega je potrebno, da se operaterjem dajo ustrezne usmeritve na podlagi katerih bodo ti lahko pripravili varnostnih tveganj na ustrezen način.

113. člen (obveznost obveščanja in poročanja o varnostnih incidentih)

Predlagamo, da se v 113. členu ZEKom-2 določi bolj optimizirano obveščanje in poročanje glede varnostnih incidentov s strani operaterjev. Predloga ne podajamo, saj nam ni znana struktura obravnave incidentov strani različnih organov, ki so oblikovani tudi na podlagi drugih zakonov in ne le predmetnega zakona.

Obrazložitev:

ZEKom-2 v 113. členu navaja dve instituciji v RS, katere morajo operaterji obveščati o varnostnih incidentih s strani operaterjev in sicer agencijo (AKOS) in nacionalno skupino za obravnavo incidentov s področja varnosti elektronskih omrežij in informacij (CSIRT). Operaterji smo prav tako dolžni poročati o varnostnih incidentih na kritični infrastrukturi nosilec sektorjem kritične infrastrukture na podlagi 23. in 24. člena Zakona o kritični infrastrukturi. V izogib nepotrebnim podvajanjem predlagamo, da se določi enotna točka za sporočanje obvestil o varnostnih incidentih.

Predlagamo tudi, da se predvidi poseben obrazec za poročanje o varnostnih incidentih.

Peti odstavek 113. člena

Peti odstavek 113. člena naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Če agencija ugotovi, da je razkritje varnostnega incidenta iz prejšnjega odstavka v javnem interesu, lahko o tem sama obvesti javnost ali pa to naloži operaterju, ki ga zadeva varnostni incident.«

Obrazložitev:

Predmetna določba predstavlja prenos določbe drugega odstavka 40. člena EECC, se glasi: *»Če zadevni pristojni organ ugotovi, da je razkritje varnostnega incidenta v javnem interesu, lahko o tem obvesti javnost ali to zahteva od ponudnikov.«* Določba torej ne govori o kršitvah temveč o varnostnih incidentih, zato predlagamo navedeno spremembo člena.

Sedmi odstavek 113. člena

Predlagamo, da se za opredelitev posebnih in resnih groženj varnostnega incidenta v besedilu sedmega odstavka 113. člena doda sklic na prvi in drugi odstavek tega člena (saj ni jasno kako se te grožnje vsebinske manifestirajo) ali pa se v splošnem aktu iz 123. člena predvidi in jasno opredeli, kaj so posebne in resne grožnje varnostnega incidenta, če gre v danem primeru za druge oblike, kot so opredeljene v prvem in drugem odstavku 113. člena.

Predlagamo tudi, da se predvidi poseben obrazec za obveščanje uporabnikov, pri čemer bi bila najprimernejša ureditev v splošnem aktu iz 123. člena zakona.

Dodatno ugotavljamo, da gre v sedmem odstavku 113. člena za povsem novo obveznost, ki se po našem mnenju popolnoma vsebinsko prekriva z 208. členom (ki povzema sedanji 146. člen ZEKom-1). Ker menimo, da je ureditev v 7. odstavku 113. člena zadostna, saj celostno ureja situacije, ko prihaja do varnostnih tveganj za končne uporabnike, **predlagamo, da se podvojena ureditev v 208. členu črta v celoti.** Ohranitev obeh ureditev, ki sta smiselno primerljivi ne prinaša dodatnega varstva, ampak povzroča le nepotrebno zmedo operaterjem, ki moramo poskrbeti za implementacijo.

114. člen (vrednotenje incidenta in ukrepanje)

Prvi odstavek 114. člena

Predlagamo, da se dodajo ustrezne obrazložitve, ki bodo definirale opredelitve pojmov »majhen negativni vpliv«, »velik negativni vpliv«, »zelo velik negativni vpliv«, »pomemben vpliv«, »večja škoda«, ki v predlogu besedila niso opredeljeni.

Obrazložitev:

Termini »majhen negativni vpliv«, »velik negativni vpliv«, »zelo velik negativni vpliv«, »pomemben vpliv«, »večja škoda« nimajo enoznačnega pomena in se lahko ocenjujejo zelo subjektivno, do česar pa v tako resnih postopkih kot je presoja varnosti po našem ne bi smelo prihajati. Zaradi navedenega predlagamo, da se v predlogu zakona termini ustrezno natančno opredelijo.

Četrty, peti in šesti odstavek 114. člena

Predlagamo, da se četrty, peti in šesti odstavek 114. člena, ki se glasijo:

»(4) V primeru težjega ali kritičnega incidenta ali v primeru kibernetškega napada organ, pristojen za informacijsko varnost lahko agenciji predlaga, da ta s pisno odločbo, v nujnih primerih pa tudi ustno, določi takšne primerne in sorazmerne ukrepe, kot je potrebno za zaustavitev incidenta, ki že poteka, ali za odpravo njegovih posledic. Operaterju se pisni odpravek ustne odločbe vroči čim prej, vendar najkasneje v roku 48 ur po ustni odločbi.

(5) Ukrepi, izdani na podlagi prejšnjega odstavka, se določijo v takšnem obsegu in za toliko časa, kot je nujno potrebno za dosego namena iz prejšnjega odstavka.

(6) O izdanih ukrepih na podlagi četrtega odstavka tega člena agencija nemudoma obvesti organ, pristojen za informacijsko varnost, ki o teh ukrepih obvesti vlado in SNAV.« črtajo ali pa ustrezno dopolnijo glede na spodaj podane ugotovitve in pomisleke.

Obrazložitev:

Določbe četrtega, petega in šestega odstavka 114. člena v primeru incidentov ali kibernetških napadov predvidevajo izdajo odločb s strani agencije, s katerimi se določijo ukrepi za zaustavitev incidenta oziroma odpravo posledic. Iz določb ni jasno, za kakšen upravni postopek gre v danem primeru, kdo v njem sodeluje aktivno, ali ima operater v njem položaj stranke, ali je možna pritožba, po katerem materialnem predpisu se postopek vodi. Ker očitno ne gre za klasičen nadzorni postopek, niti redni splošni upravni postopek, predlagamo, da se postopek opredeli.

Ugotavljamo tudi, da praviloma ni nobene strokovne potrebe po takšnem oblastnem prisilnem urejanju, saj operaterji, ko pride do varnostnih tveganj, ukrepamo nemudoma ter storimo vse potrebno, da se odvrnejo morebitne negativne posledice. Operaterji ravnamo v skladu z lastno varnostno politiko, ki upošteva veljavne standarde s področja zagotavljanja varnosti, ukrepi pa temeljijo na realnih izkušnjah visoko usposobljenih strokovnjakov, ki poznajo arhitekturo lastnega omrežja, vse njegove značilnosti, uporabljeno opremo ter njene značilnosti, ki imajo tudi omejitve, ki jih ne agencija ne kibernetški organ ne poznata. Poraja se nam dvom ali s takšnimi strokovnjaki razpolaga agencija, še večji dvom pa imamo glede ukrepov, ki jih lahko naložijo. Pojmi, kot so

sorazmernost, obseg, čas ipd. so brez kontekstualnega razumevanja sistemov posamičnega operaterja (ki se lahko pomembno razlikuje od drugih operaterjev) navkljub vsem dobrim namenom lahko uporabljeni kontraproduktivno, saj bi lahko od operaterja terjal ogromen vložek – bodisi časovni zaradi sprememb konfiguracij, ki so povsem drugačne ali celo niso možne, bodisi zaradi potrebe po kakšnih dodatnih elementih zaradi premajhnih kapacitet, manjkajočih kapacitet ipd. Hitro se lahko zgodi, da se ustvari mnenje, da je določen ukrep »prava rešitev«, vendar ne more zajeti celotnega dejanskega stanja upoštevajoč vse variabilne točke vseh operaterjev. Navedena dikcija se zdi izvedljiva in zadostuje namenu, ki ga zasleduje, samo pod pogojem poznavanja »security posture-a« posameznega operaterja. Opozarjamo, da ti ukrepi niso definirani, pa bi morali biti, saj so ti ukrepi lahko pretirani, stroškovno neupravičeni ali pa preprosto nekompatibilni z omrežjem posamičnega operaterja - predlog za podrobno opredelitev, ki bo omogočala aktiviranje ukrepov, smo podali k 1. odstavku 114. člena.

115. člen (stanje povečane ogroženosti in ukrepanje)

Predlagamo, da se četrti, peti in šesti odstavek 115. člena, ki se glasijo:

»(4) V stanju povečane ogroženosti lahko organ, pristojen za informacijsko varnost, agenciji predlaga, da ta zadevnemu operaterju ali operaterjem s pisno odločbo, v nujnih primerih pa tudi ustno, določi takšne primerne in sorazmerne ukrepe, kot je potrebno za preprečitev ali za zmanjšanje verjetnosti realizacije incidenta iz prvega odstavka tega člena, kot tudi za zmanjšanje pričakovanih škodljivih posledic ob morebitni realizaciji takšnega incidenta. Operaterju se pisni odpravek ustne odločbe vroči čim prej, vendar najkasneje v roku 48 ur po ustni odločbi.

(5) Ukrepi, izdani na podlagi prejšnjega odstavka, se določijo v takšnem obsegu in za toliko časa, kot je nujno potrebno za doseg namena iz prejšnjega odstavka.

(6) Organ, pristojen za informacijsko varnost, o ukrepih iz četrtega odstavka tega člena obvesti vlado in SNAV.

črtajo ali pa ustrezno dopolnijo glede na podane ugotovitve in pomisleke.

Obrazložitev:

Argumentacija je enaka kot pri prejšnjem členu. Generalno je pričakovano, da operaterji predvidijo vse glavne vektorje napada, kjer lahko potem samo obseg, ki presega sprejete ukrepe, povzroči incident. Na vse ostalo pa bi morali biti operaterji pripravljeni že zaradi rednega poslovanja.

117. člen (revizija varnosti)

Predlagamo, da se črta zadnja poved prvega odstavka 117. člena, ki se glasi:

»Takšna revizija varnosti za operaterja mobilnih komunikacijskih omrežij na zahtevo agencije lahko poteka tudi na poglobljeni tehnični ravni.«

Obrazložitev:

Termin *poglobljena tehnična raven* nima enoznačnega pomena, niti ni jasno, kako se izvaja. Predlagamo, da se nedorečenost odpravi s črtanjem navedene povedi ali pa se termin natančno in določno opredeli.

IX. ZAGOTAVLJANJE KONKURENCE

132. člen (razvrstitev programov)

132. člen naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Agencija operaterjem, ki zagotavljajo javna komunikacijska omrežja, ki so namenjena za distribucijo digitalnih televizijskih storitev, s splošnim aktom izda navodila za razvrstitev programov, ki jim je izdala dovoljenje po zakonu, ki ureja medije. Pri tem upošteva javni interes, ki ga zasleduje zakonodaja s področja medijev in interese končnih uporabnikov. Operater, ki namerava spremeniti programsko mesto v okviru možnosti splošnega akta iz prvega stavka, mora izdajatelja tega programa opozoriti in obvestiti o novem programskem mestu pred nameravano spremembo. Razvrstitev programov po splošnem aktu iz prvega stavka ne vpliva na pravico končnega uporabnika, da svobodno določi vrstni red programov za svojo uporabo.«

Obrazložitev:

Člen 132 predloga ZEKom-2 je nacionalna določba. V veljavnem ZEKom-1 je urejen v 3. odstavku 112. člena z besedilom, ki ima povsem identičen pomen, kot določba 132. člena predloga. Upoštevajoč preteklo prakso iz tega področja ugotavljamo, da je postavljeni rok 30 dni, v katerem naj bi operater izdajatelja obvestil o novem programskem mestu, povsem nepotreben in neživljenjski. Navedeni rok sploh ni potreben in če že, potem naj ga izdajatelj in operater sama dogovorita. Izdajatelj in operater imata vzpostavljen pogodbeni odnos, v katerem med drugim lahko dogovorita tudi navedeni rok, če se jima zdi to potrebno in smotrno. Prav gotovo to ni tematika, ki bi jo bilo potrebno zakonsko urediti, saj se s tem preveč posega v civilno-pravni odnos sicer (enakovrednih) pogodbenih strank.

X. UNIVERZALNA STORITEV IN DODATNE OBVEZNE STORITVE

164. člen ZEKom-2 (univerzalni imenik in univerzalna imeniška služba)

novi 164. člen predloga ZEKom-2

Doda naj se novi 164. člen, ostali členi se ustrezno preštevilčijo. Ustrezno se prilagodijo tudi ostali členi X. poglavja.

Novi 164. člen predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(Univerzalni imenik in univerzalna imeniška služba)

- (1) *Univerzalna storitev je tudi zagotavljanje in dostop do univerzalnega imenika in univerzalne službe za dajanje informacij o naročnikih (v nadaljnjem besedilu: univerzalna imeniška služba), v skladu z določili tega člena.*
- (2) *Univerzalni imenik mora vsebovati najmanj podatke iz 1. do 3. točke prvega odstavka 210. člena tega zakona o vseh naročnikih javno dostopnih telefonskih storitev, ki predhodno soglašajo z objavo podatkov v imeniku v skladu s 212. členom tega zakona. Univerzalni imenik je lahko natiskan oziroma elektronski. K obliki izdaje da predhodno soglasje agencija.*
- (3) *Univerzalna imeniška služba, do katere morajo imeti po dostopni ceni dostop vsi končni uporabniki, vključno z uporabniki javnih telefonskih govornic, mora dajati podatke o vseh naročnikih, ki so vključeni v univerzalni imenik.*
- (4) *Podatke v univerzalnem imeniku je treba redno oziroma najmanj enkrat letno obnavljati z upoštevanjem načina njegovega izdajanja. Podatki, ki jih daje univerzalna imeniška služba, pa morajo biti obnovljeni najmanj enkrat mesečno. Izvajalec univerzalne storitve, ki zagotavlja univerzalni imenik oziroma univerzalno imeniško službo, takoj obvesti agencijo, če mu drug izvajalec javno dostopnih telefonskih storitev ne sporoči podatkov iz prvega odstavka tega člena.*
- (5) *Izvajalec univerzalne storitve, ki zagotavlja univerzalni imenik oziroma univerzalno imeniško službo, ne sme različno obravnavati podatkov, ki jih dobi od različnih izvajalcev javno dostopne telefonske storitve.*
- (6) *Izvajalec univerzalne storitve iz prejšnjega odstavka ne sme izvajalcem medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke zaračunavati objave podatkov o njihovih naročnikih v univerzalnem imeniku in uporabe teh podatkov v univerzalni imeniški službi.*
- (7) *Izvajalci medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke oziroma operaterji, ki nadzorujejo dostop do končnih uporabnikov morajo izvajalcu univerzalne storitve iz 5. odstavka posredovati podatke za objavo v imeniku brezplačno.«*

Obrazložitev:

Podajamo stališče vezano na opustitev 116. člena ZEKom-1, ki je opredeljeval univerzalni imenik in univerzalno imeniško službo.

Menimo, da krčenje nabora univerzalnih storitev, kot jo vsebuje trenutni predlog ZEKom-2, kjer ta v naboru univerzalnih storitev več ne predvideva telefonskega imenika (v nadaljevanju TIS) in imeniške službe (v nadaljevanju: 1188), močno zmanjšuje trenutni obseg pravic vseh skupin uporabnikov in iskalcev tovrstnih podatkov, še posebej pa za bolj ranljive skupine starejših uporabnikov.

V skladu s 87. členom Direktivo 2018/1972/EU lahko države še »...naprej zagotavljajo razpoložljivost ali cenovno dostopnost storitev, ..., ki so bile veljavne 20. decembra 2018, če se ugotovi potreba po takih storitvah glede na nacionalne okoliščine.« zato predlagamo, da se univerzalni imenik in univerzalna imeniška služba vključita tudi v ZEKom-2.

XI. PRAVICE UPORABNIKOV

178. člen (prepoved diskriminacije)

Člen 178. naj se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»Pogodbeni pogoji in zahteve operaterja za dostop do omrežja ali storitev ali njihovo uporabo ne smejo vsebovati diskriminacijskih določil na podlagi državljanstva, prebivališča ali sedeža končnega uporabnika, razen če je razlikovanje objektivno upravičeno.«

Obrazložitev:

Korekcija navedenega člena naj bo na način, da se ne govori o »pogodbenih pogojih in splošnih pogojih«, saj gre za sopomenki, pač pa o »pogodbenih pogojih in zahtevah operaterja«, kot to določa 99. člen EECC. Enako velja za obrazložitev h temu členu.

181. člen (zagotavljanje informacij pred sklenitvijo pogodbe)

Generalna pripomba

Naj se doda definicijo izraza »storitev dostopa do interneta« (lahko v 3. členu ali pa kje drugje):

»storitev dostopa do interneta« ima enak pomen, kot določeno v Uredbi 2015/2120.

Obrazložitev:

Zaradi pravne varnosti in jasnosti je nujno potrebno opredeliti pomen izraza »storitev dostopa do interneta«, da pri izvajanju predpisa ne pride do različnih interpretacij in navzkrižnih tolmačenj. Predlog ZEKom-2 se sicer na navedeno Uredbo sklicuje, a neposredne navezave na definicijo ne vsebuje. Ta pripomba je lahko vnesena tudi v 3. člen, kjer so opredelitve izrazov.

3. točka 1. odstavka 181. člena

3. točka 1. odstavka 181. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»3. če in kolikor je to mogoče o priključnini, naročnini, oziroma cenah storitev, če se storitve zaračunavajo po porabi,«

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 se v 3. točki 1. odstavka 181. člena glasi: *»3. o morebitni priključnini, naročnini, oziroma cenah storitev, če se storitve zaračunavajo po porabi,«*. Takšna formulacija ni skladna s EECC, ki v prilogi VIII/A, točki (2) in točki B, I., 2. točka. Tam je jasno navedeno, da se informacije v zvezi s ceno navajajo *»če in kolikor je to mogoče«*. Upoštevajoč načelo popolne harmonizacije, določbe nacionalnega prava ne smejo biti urejene strožje, kot določa EECC, če ni izrecno predvideno v sami direktivi, kar pa za dotičen primer ni.

EECC v svojem 101. členu navaja načelo popolne harmonizacije, ki ga definira:

»Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite, razen če ta naslov ne določa drugače.

Države članice lahko do 21. decembra 2021 še naprej uporabljajo strožje nacionalne določbe o varstvu potrošnikov, ki odstopajo od tistih iz členov 102 do 115, pod pogojem, da so navedene določbe veljale 20. decembra 2018 in so morebitne omejitve na notranjem trgu, ki iz njih izhajajo, sorazmerne s ciljem varstva potrošnikov.

Države članice do 21. decembra 2019 obvestijo Komisijo o vseh nacionalnih določbah, ki se uporabljajo na podlagi tega odstavka.«

183. člen (naročniška pogodba)

Generalna pripomba

Naj se določbe glede »razkritja« identitete predplačniškega uporabnika izvzamejo iz predloga ZEKom-2.

V obrazložitvi 183. člena predloga ZEKom-2 naj se izbriše sledeči stavek: » Določbe o naročniški pogodbi veljajo tudi v primeru predplačnikov.«

Obrazložitev:

V 183. členu ZEKom-2 je med drugim zapisano, da mora naročniška pogodba najmanj vsebovati podatke o pogodbenih strankah, pri čemer v 2. odstavku določa, da informacije iz 181. člena ter povzetek pogodbe postanejo sestavni del naročniške pogodbe. Upoštevajoč obrazložitev, navedeno vodi do zaključka, da se tudi v primeru predplačniških storitev prične z zbiranjem osebnih podatkov (predvsem ime in priimek, naslov ipd., kar omogoča identiteto predplačniškega uporabnika) o teh naročnikih, kar do sedaj ni bila praksa, prav tako ni zaznati, da bi EECC terjal spremembo te prakse, zato je takšna širitev EECC v nasprotju s stopnjo harmonizacije po 101. členu EECC. Opozarjamo, da bi takšna ureditev prinesla ogromno pravno nejasnost, zmedo ter ogromne človeške in finančne resurse na strani operaterjev ter obenem tudi nezadovoljne potrošnike v časih, ko tako nujno potrebujemo elektronske komunikacijske storitve.

184. člen (paketne storitve)

1. odstavek 184. člena

1. odstavek 184. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Če naročniška pogodba z naročnikom, ki je potrošnik, za paket storitev ali paket storitev in terminalsko opremo, vsebuje vsaj storitev dostopa do interneta ali javno dostopno medosebno komunikacijsko storitev na podlagi številke, se za vse elemente paketa smiselno uporabljajo sledeče določbe poglavja: 182, 185, 186 (2, 3, 4, 5, 6), 187 (1-8), 188(1,2), 189, 192.«

Obrazložitev:

Naj se za paketne določbe uporabljajo zgolj tiste določbe poglavja ZEKom-2, ki imajo podlago v EECC. Namreč EECC v prvem odstavku 107. člena izrecno navaja katere določbe se uporabljajo za vse elemente paketa storitev, smiselno vključno za tiste, za katere navedene določbe sicer ne bi veljale. Prav tako se navedeni 1. odstavek 184. člena, kot je trenutno zapisan v predlogu ZEKom-2, nanaša tudi na nacionalne določbe (kot so npr. 183, 197 (2-3), 199, 202(3), 202(5), 203, 205), ki nimajo podlage v EECC. Tudi zato je sklicevanje na uporabo celotnega poglavja končnih uporabnikov za vse elemente paketnih ponudb v nasprotju s cilji, ki jih zasleduje 107. člen EECC. Takšna širitev je tudi v nasprotju s stopnjo harmonizacije, saj mnogo strožje ureja posledice paketnih storitev za tiste elemente paketa, za katere določbe ne bi veljale in tudi EECC ni predvidel, da bi veljale. Takšna neutemeljena in presežena ureditev pomeni razlikovanje od 107. člena EECC z bolj strogo implementacijo navedenega člena v nacionalni pravni red, pri čemer za takšno ravnanje ni podlage v EECC.

185. člen (trajanje naročniške pogodbe in njena prekinitve)

1. odstavek 185. člena

1. odstavek 185. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(1) *Potrošnik lahko sklene pogodbo z izvajalcem javnih komunikacijskih storitev za določen čas ali za nedoločen čas.*«

Obrazložitev k 1. odstavku 185. člena predloga ZEKom-2 naj bo spremenjena tako, da izbriše, kar je prečrtano in dopolni s tem, kar je dodano:

»Potrošnik ~~mora imeti možnost, da~~ lahko z izvajalcem sklene pogodbo bodisi za določen bodisi za nedoločen čas, če takšna ponudba na trgu obstaja.«

Obrazložitev:

V določbi 1. odstavka 185. člena ZEKom-2 je navedeno, da v primeru, ko se s potrošnikom sklepa naročniška pogodba za določen čas, obdobje trajanja ne sme biti daljše od 24 mesecev. Takšna določba nima podlage v EECC, saj ta v nobenem delu ne govori o maksimalnem trajanju naročniške pogodbe sklenjene za določne čas. Še posebej kaj takega ne izhaja iz 105. (1, 3, 7) člena, ki naj bi ga skladno s korelacijsko tabelo implementiral. 1. odstavek 105. člena govori zgolj o začetnem zavezujočem obdobju, ki ne sme biti daljše od 24 mesecev, kar pa se nanaša na obdobje vezave, kot tudi predlagatelj pravilno ugotavlja s tem, ko je v korelacijski tabeli pravilno navedel, da je ta del 1. odstavka 105. člena EECC implementiral v določbi, ki se nanaša na obdobje vezave pri sklenitve naročniške pogodbe in kot implementacija tudi izhaja iz 186/1 predloga ZEKom-2. EECC v nobenem členu ne določa ali regulira naročniških pogodb glede obveznosti njihove sklenitve za določen ali nedoločen čas, prav tako ne določa obveznosti, da se potrošnikom zagotavlja tako pogodbe za določen kot pogodbe za nedoločen čas. Po splošnih pravilih civilnega prava seveda vsaka stranka po lastni volji in skladno z lastno svobodno odločitvijo sprejme odločitev kakšno pogodbeno razmerje bo ponudila oz. sprejela. V sled navedenem je prvi odstavek 185. člena predloga ZEKom-2 povsem ustrezen, saj se potrošnik po lastni volji odloča v kakšno pogodbeno razmerje bo stopil, določen ali nedoločen čas, pač glede na ponudbo, ki je na trgu. Hkrati tudi operater po

lastni presoji določi ali bo na trgu ponudil pogodbe za nedoločen čas ali določen čas. Je pa potrebno podariti, da za takšno določbo ni najti podlage v EECC, zato je lahko to zgolj nacionalna določba, s katero predlagatelj želi poudariti svobodno izbiro potrošnika, kot mu gre že po splošnih pravilih obligacijskega in potrošniškega prava.

Prav tako je potrebno izpostaviti, da je v obrazložitvi 185. člena napačno navedeno: »Potrošnik mora imeti možnost, da z izvajalcem sklene pogodbo bodisi za določen bodisi za nedoločen čas.« Takšno pojasnilo ni v skladu s EECC (105. členom) iz razlogov, kot že pojasnjeno v tej obrazložitvi, zato je nujna ustrezna preformulacija, ki bo skladna z EECC. Torej, da ima potrošnik možnost skleniti tako pogodbo za določen kot tudi pogodbo za nedoločen čas, a vedno v okviru ponudb, ki jih dobi na trgu. Če pa takšne ponudbe obstajajo, je od njegove volje odvisno katero bo sprejel.

Generalna pripomba k 2. in 3. odstavku 185. člena

2. in 3. odstavek 185. člena ZEKom-2 urejata samodejno podaljšanje pogodb z omejenim trajanjem. Iz korekcijske tabele izhaja, da je predlagatelj podlago za prenos v nacionalno pravo utemeljil na 105. členu EECC, natančneje na njegovem 3. odstavku. Iz besedila predmetnega odstavka izhaja, da urejanje samodejnega podaljšanja v okviru nacionalnega prava EECC ne zapoveduje. Samodejno podaljšanje pogodbe z omejenim trajanjem omenja zgolj kot možnost, ki se lahko uredi s pogodbo ali nacionalnim pravom. Trenutno veljavni ZEKom-1 določbe, ki bi urejala samodejno podaljšanje naročniške pogodbe ne vsebuje, potreba po zakonskem urejanju tega področja pa se tudi ni pokazala v praksi. Zaradi navedenega predlagamo, da se 2. in 3. odstavek 185. člena v celoti brišeta.

Podredno pa predlagamo naslednje spremembe v 2. in 3. odstavku 185. člena ZEKom-2:

2. odstavek 185. člena

»(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja. Izvajalec storitev mora preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasen način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene.«

Obrazložitev:

Predlog 2. odstavka 185. člena ZEKom-2 vsebuje sledeči člen:

»(2) Naročniška pogodba za določen čas se lahko sklene tudi z možnostjo samodejnega podaljšanja, pri čemer vsakokratno čas trajanja pogodbe ne sme presegati 24 mesecev. Izvajalec storitev mora vsaj 30 dni, preden se pogodba samodejno podaljša, naročnika na jasen način in na trajnem nosilcu podatkov obvestiti o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Hkrati z obvestilom mu mora izvajalec storitev svetovati glede najboljših cenovnih možnosti v zvezi s storitvami, ki jih ima naročene.«

V navedeni določbi je predlagatelj presešel okvire, ki jih je v 3. odstavku 105. člena EECC določil evropski regulator, ki je hkrati tudi za poglavje končnih uporabnikov določil načelo

najvišje harmonizacije torej, da nacionalno pravo ne ureja področja ne blažje ne strožje, razen če sama določba napotuje na takšno ravnanje. V dotični določbi ni najti takšne napotitve, zato se nacionalno določba ne more raztezati na področje, ki ga EECC ne predvideva. In EECC ne predvideva omejitve trajanje samodejnega podaljšanja na maksimalno 24 mesecev, prav tako ne določa roka za obveščanje o samodejnem podaljšanju, to je vsaj 30 dni prej. V sled navedenem smo predlog člena ustrezno korigirali in prilagodili stopnji zahtevane harmonizacije, kot je razvidno zgoraj.

3. odstavek 185. člena

»(3) Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom in brez kakršnih koli stroškov, dodanih v obdobju podaljšanja, razen stroškov za prejemanje storitve.«

Obrazložitev primarnega predloga:

Predlog določbe 3. odstavka 185. člena ZEKom-2 se glasi:

»Če se pogodba sklene za določen čas z možnostjo samodejnega podaljšanja, sme naročnik po samodejnem podaljšanju kadar koli prekiniti pogodbo z enomesečnim odpovednim rokom, brez navajanja razlogov in brez plačila morebitnih stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov. V času trajanja odpovednega roka mora naročnik izvajalcu plačati opravljene storitve.«

Upoštevač določbo 3. odstavka 105. člena EECC je jasno, da se mora določba 3. odstavka 185. člena predloga ZEKom-2 ustrezno spremeniti, saj EECC v zvezi z odstopom od naročniške pogodbe potrošniku daje pravico, da po samodejnem podaljšanju odstopi z 1 mesečnim rokom in brez kakršnih koli stroškov, razen stroškov za prejemanje storitve, vse ostalo je prekoračitev določbe EECC in v nasprotju s stopnjo harmonizacije, predvideno v 101. členu EECC. Skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava morata pogodbeni stranki svoje obveznosti izpolnjevati tako, da je tudi potrošnik zavezan poravnati svoj del obveznosti, vse skladno s naročniškim razmerjem in sicer do dne prenehanja dotičnega naročniškega razmerja. Skladno z EECC ima potrošnik pravico po podaljšanju naročniškega razmerja tudi do 1 mesečnega odpovednega roka, nikjer pa ni opredeljena pravica, da brez razloga odstopi od naročniškega razmerja. Obstoječa praksa operaterjev v Sloveniji omogoča vsem končnim uporabnikom, da brez razloga odpovedo naročniško pogodbo, a to za dotično določbo niti ni relevantno. Upoštevač 101. člen EECC in cilje, ki jih zasleduje direktiva, se takšen pristavek »brez razloga« povsem neupravičeno nahaja v dotični določbi predloga ZEKom-2, zato ga je potrebno brisati. Podobno velja glede opredeljevanja stroškov. EECC se v svojem 3. odstavku 105. člena, ko govori o stroških, jasno navezuje na obdobje samodejnega podaljšanja in jasno je razmeti, da se »brez kakršnihkoli stroškov« nanaša na stroške, ki so morebitno na novo določeni v času samodejnega podaljšanja naročniške pogodbe, izključujoč stroške, ki se nanašajo na prejemanje storitve, saj kot že rečeno, je te stroške naročnik dolžan poravnati skladno z naročniško pogodbo, ki jo je podpisal, kot tudi skladno s splošnimi pravili

obligacijskega prava in pravili potrošniškega prava. V sled navedenem je korekcija določbe povsem logična in nujna.

4. odstavek 185. člena

4. odstavek 185. člena predloga ZEKom-2 naj se v celoti briše.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledeči odstavek v 185. členu: *»(4) Če se naročniška pogodba iz prvega odstavka tega člena sklene za nedoločen čas, jo sme naročnik pod pogoji iz prejšnjega odstavka prekiniti po preteku 24 mesecev.«*

Navedena določba nima osnove v EEC in pomeni prekoračitev načela harmonizacije, ki pravi, da lahko države članice v nacionalno ureditev prenesejo to, kar je določeno v direktivi in ne manj in ne več, če ni izrecno določeno drugače, kar v dotičnem primeru ni.

5. odstavek 185. člena

5. odstavek 185. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Določba 1. odstavka tega člena se uporablja tudi za naročnike, ki so mikro družbe ali majhne družbe, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in neprofitne organizacije, razen če so se uporabi navedene določbe izrecno odpovedali.«

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledeči 5. odstavek v 185. členu: *»(5) Določbe tega člena se uporabljajo tudi za naročnike, ki so mikro družbe ali majhne družbe, kot so opredeljene v zakonu, ki ureja gospodarske družbe, in neprofitne organizacije, razen če so se uporabi določb tega člena izrecno odpovedali«*

Navedena določba pomeni prekoračitev načela harmonizacije, saj širi polje veljavnosti.

Iz korekcijske tabele izhaja, da se 185. člen ZEKom-2 nanaša na 1., 3. in 7. odstavek 105. člena EEC. Pri čemer je v 2. odstavku istega člena zgolj za 1. odstavek navedeno, da se zanj uporabljajo določbe o mikro, majhnih podjetjih in neprofitnih organizacijah. V 2. odstavku torej ni navezave na 3. odstavek, ki ureja institut samodejnega podaljšanja. V skladu z navedenim predlagamo, da se navedena določba ustrezno popravi in v nacionalno pravo prenese to kar je določeno v direktivi.

186. člen (obdobje vezave pri sklenitvi naročniške pogodbe)

3. odstavek 186. člena

3. odstavek 186. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitve pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 vsebuje sledečo določbo:

»(3) Ne glede na minimalno obdobje vezave pogoji in postopki za prekinitve pogodbe ne smejo odvracati od zamenjave izvajalca storitev. Po izteku zavezujočega obdobja vezave

izvajalec storitev odpovedi pogodbe ne sme pogojevati s pravnimi, tehničnimi ali praktičnimi ovirami, vključno s pogodbenimi pogoji, postopki in stroški.«

V navedeni določbi je drugi stavek brez ustrezne podlage v EECC in temu primerno predlagamo njegovo brisanje, saj ga v direktivi, ki določa, da se v nacionalno pravo ne prenese ne več in ne manj, kot je določeno, ni. Direktiva tudi ne daje podlage, da bi lahko nacionalni organi določili drugače, kot predvideva EECC.

4. odstavek 186. člena

4. odstavek 186. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

(4) Prvi in drugi odstavek tega člena se ne uporabljata za obdobje vezave pri sklepanju pogodbe na obroke, pri kateri se je potrošnik v ločeni pogodbi zavezal k obročnim plačilom izključno za postavitve fizične povezave, zlasti z zelo visoko zmogljivimi omrežji. Izjema se ne uporablja za terminalsko opremo ali opremo za dostop do interneta, kot so usmerjevalniki ali modemi, ki je vključena v pogodbo na obroke.

Obrazložitev:

Predlog ZEKom-2 v 4. odstavku 186. člena določa sledeče:

(4) Prvi in drugi odstavek tega člena se ne uporabljata za obdobje vezave pri sklepanju pogodbe na obroke, pri kateri se je potrošnik v ločeni pogodbi zavezal k obročnim plačilom izključno za postavitve fizične povezave, zlasti z zelo visoko zmogljivimi omrežji. Izjema se ne uporablja za terminalsko opremo ali opremo za dostop do interneta, kot so mobilne naprave, usmerjevalniki ali modemi, ki je vključena v pogodbo na obroke.

Navedena določba implementira določbo drugega odstavka prve točke 105. člena EECC, kjer mobilnih naprav kot primera za terminalsko opremo ali opremo za dostop do interneta ne navaja, zato v duhu zahtevane stopnje harmonizacije predlagamo njeno brisanje.

187. člen (sprememba pogodbenih pogojev)

1. odstavka 187. člena

V 1. odstavku 187. člena se naj rok »60 dni« se spremeni na »30 dni«

Obrazložitev:

Direktiva 2018/1972/EU predlaga 30 dnevni rok, pri tem pa daje državam članicam možnost podaljšanja do 90 dni. Torej predlagamo ohranitev obstoječega 30 dnevnega roka, ki je z vidika direktive primeren in zadosten rok ter je širjenje rokov nesorazmeren ukrep. Prav tako je dosedanja praksa pokazala, da je to povsem primeren rok. Operaterji ne beležimo situacij, ko bi lahko zaključili, da je dolžina roka tista, ki bi kakorkoli omejevala končne uporabnike pri uveljavljanju njihovih pravic, čemur je dolžina roka tudi namenjena.

2. odstavek 187. člena

Obrazložitev pri 2. odstavku 187. člena predloga ZEKom-2 naj se spremeni tako, da se korigira sledeči stavek na način, da se briše del stavka, kot navedeno spodaj:

»Pravico končnega uporabnika do prekinitve pogodbe je mogoče izključiti samo, če izvajalec lahko dokaže, da so vse spremembe pogodbe izključno v korist končnega uporabnika ali da so zgolj administrativne narave in nimajo negativnih posledic za končnega uporabnika.«

Obrazložitev:

2. odstavek 187. člena predloga ZEKom-2 v obrazložitvi napačno navaja na kom je dokazno breme za dokazovanje razlogov, ko ne veljajo pravila po 1. odstavku istega člena v primeru enostranske spremembe splošnih pogojev izvajalca. Dokazno breme v EECC ni opredeljeno, prav tako to ne izhaja iz določb predloga ZEKom-2, zato je to potrebno v obrazložitvi ustrezno korigirati.

3. odstavek 187. člena

3. odstavek 187. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, ima pravico prekiniti pogodbo brez kakršnihkoli dodatnih stroškov.«

Obrazložitev:

3. odstavek 187. člena predloga ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(3) Če naročnik izkoristi možnost odstopa od pogodbe, mu ni treba plačati stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni, zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil.«

Predlagatelj je povsem brez podlage razširil besedilo, kot je navedeno v 4. odstavku 105. člena, ki se glasi:

»Končni uporabniki imajo pravico prekiniti pogodbo brez kakršnih koli dodatnih stroškov, ko so obveščeni o spremembah pogodbenih pogojev s strani ponudnika javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, razen če so predlagane spremembe izključno v korist končnega uporabnika, so zgolj administrativne narave in nimajo negativnih posledic za končnega uporabnika ali so neposredno naložene s pravom Unije ali nacionalnim pravom.«

Navedena določba EECC je tudi, skladno s korelacijsko tabelo, podlaga za vključitev 187. člena (1-4) v predlog ZEKom-2. Iz navedene določbe ne izhaja navedba vseh mogočih stroškov in obveznosti, kot jih predlagatelj taksativno ali primeroma navaja v določbi dotičnega tretjega odstavka. Za takšno navajanje (taksativno ali primeroma) ni nobene podlage. Predlagatelj s tem uvaja bolj stroge določbe za zagotovitev drugačne ravni zaščite, kot pa to določa 105. člen EECC, kar je v nasprotju z zahtevami EECC glede stopnje harmonizacije poglavja končnih uporabnikov. Smiselno podobno je potrebno korigirati obrazložitev k navedenemu členu. Trenutno je v obrazložitvi navedeno sledeče, kjer je potrebno brisati, kar je prečrtano: *»Navedeno naročniku omogoča, da ne glede na obdobje vezave, za katero se je zavezal pri sklenitvi pogodbe, v roku 30 dni od prejema obvestila brez odpovednega roka, brez plačila kakršnihkoli dodatnih stroškov prekinitve naročniškega razmerja oziroma drugih administrativnih stroškov, pogodbenih kazni ali zneskov prejetih ugodnosti ali drugih dogovorjenih nadomestil (npr. popusti pri mesečni naročnini) odstopi od naročniške pogodbe, če mu novi pogoji ne ustrezajo več oziroma se*

~~z njimi ne strinja. V tem primeru se naročniku ne sme naložiti kazi zaradi predčasne prekinitve pogodbe na zahtevo naročnika.~~

Vsekakor se vrnitev prejetih ugodnosti oz. drugih dogovorjenih nadomestil (npr. popusti pri mesečni naročnini) ne more šteti, kot »kakaršenkoli dodatni strošek«, saj bi bilo to v nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava. V nasprotju z osnovnimi načeli obligacijskega prava bi bilo torej, da naročnik v primeru odpovedi naročniškega razmerja pred dogovorjenim obdobjem vezave ne bi bilo potrebno vrniti sorazmernega dela prejetih ugodnosti, kar potrjuje tudi sodna praksa. V primeru sklenitve naročniške pogodbe z vezavo naročniškega razmerja, običajno za obdobje do 24 mesecev, se operater zaveže, da bo naročniku določeno obdobje nudil storitve po nižji ceni od cene (ugodnost), ki je določena v rednem ceniku operaterja, naročnik pa se zaveže, da bo v zameno ohranil naročniško razmerje za dogovorjeno obdobje. Operater lahko ekonomsko upraviči dogovorjeno ugodnost le v primeru, da pogodbeno razmerje traja vsaj 24 mesecev oziroma drugo dogovorjeno obdobje vezave. Skladno z 8. členom Obligacijskega zakonika udeleženci pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev. Enaka vrednost dajatev se v primeru sklepanja naročniških razmerij z vezavo doseže šele, ko se izteče celotno obdobje vezave, v katerem naročnik v celoti izplača dogovorjene cene naročnin, medtem ko operater celotno obdobje zagotavlja naročene storitve. V primeru predčasne prekinitve naročniškega razmerja pa se enakost dajatev doseže na način, da naročnik operaterju povrne ugodnosti, ki jih je prejel v času, ko je naročal in koristil storitve operaterja (ne glede na to ali gre za ugodnost v obliki popusta na naročnino ali nižjo ceno terminalske opreme). Plačilo izgube posebne ugodnosti predstavlja namreč zgolj plačilo redne cene (oziroma doplačilo do redne cene) za izbrani naročniški paket, ki je določena v rednem ceniku in jo plačujejo tudi vsi drugi naročniki, ki se odločijo za sklenitev naročniškega razmerja brez vezave. Navedeno stališče je skladno tudi s sodno prakso, in sicer s sodbo Višjega sodišča v Ljubljani, I Cp 2078/2019, s katero je bila potrjena sodba sodišča prve stopnje, v kateri je bilo razsojeno, da je tožena stranka dolžna poravnati znesek, ki predstavlja izgubo posebne ugodnosti v primeru odstopa od pogodbe skladno z drugim odstavkom 129. člena ZEKom-1. Višje sodišče je v obrazložitvi med drugim navedlo, da je ugodna cena vezana na najmanj 24 mesečno pogodbeno razmerje, ker pa je bilo prekinjeno, je tožena stranka dolžna povrniti ugodnosti, ki jih je prejela neutemeljeno. Dodajamo še, da bi v primeru, ko bi naročnik določeno obdobje plačeval nižjo akcijsko ceno storitev, medtem ko bi operater storitve zagotavljal v polnem obsegu, zatem pa bi naročnik predčasno odstopil od naročniške pogodbe brez povračila sorazmernega dela prejete ugodnosti, to pomenilo oškodovanje operaterja ter neupravičeno pridobitev s strani naročnika. Skladno s 190. členom OZ je kdor je bil brez pravnega temelja obogaten na škodo drugega, prejeto dolžan vrniti, če je to mogoče, sicer pa nadomestiti vrednost dosežene koristi. Skladno z navedeno določbo se s plačilom izgube posebne ugodnosti zgolj zagotovi nadomestitev vrednosti dosežene koristi, ki jo naročnik prejme s koriščenjem naročenih storitev. Vračilo sorazmernega dela ugodnosti, ki bi jo naročnik prejel, če bi izpolnil zavezo in v naročniškem razmerju ostal celotno obdobje, torej nikakor ne more biti opredeljeno kot strošek prekinitve naročniškega razmerja, zaračunavanje česar, v primeru odstopa od

naročniške pogodbe zaradi sprememb naročniških pogojev, je prepovedano skladno z drugim odstavkom 129. člena trenutno veljavnega ZEKom-1 in tudi v dotičnem odstavku predloga ZEKom-2. Strošek prekinitve naročniškega razmerja ali »kakršenkoli dodatni strošek«, kot ga imenuje EECC, se smiselno udejani kot administrativni strošek prekinitve, ki ga operater običajno ima zaradi stroškov potrebnih opravil povezanih s prekinitvijo naročniškega razmerja in je del rednega cenika. Enako kot je naročnik deležen ugodnosti v obliki subvencionirane cene telefonskega aparata, je tudi v primeru akcijske ponudbe, naročnik deležen ugodnosti, ki se jo da ovrednotiti glede na redno ceno določene telekomunikacijske storitve. Naročnik v primeru, da se stečejo pogoji za vračilo ugodnosti, vrne zgolj sorazmeren del, glede na preteklo obdobje trajanja naročniškega razmerja, pogoji za to pa so naročniku vseskozi vnaprej poznani. Kot že obrazloženo, predstavlja plačilo izgube posebne ugodnosti zgolj doplačilo do cene, ki je določena v rednem ceniku. Cena je osnovna sestavina vsake pogodbe in zahtevo za njeno plačilo v nobenem primeru ne more enačiti niti s stroškom prekinitve naročniškega razmerja niti s pogodbeno kaznijo, ki predstavlja civilno sankcijo za kršitev pogodbe. Da izguba posebne ugodnosti ne predstavlja nedopustne pogodbene kazni in ni v nasprotju z namenom odstopnega upravičenja ne po trenutno veljavnem 129. členu ZEKom-1 ne po predlogu ZEKom-2 (ne po EECC), niti z določili potrošniške zakonodaje izhaja tudi iz zgoraj omenjene sodbe Višjega sodišča v Ljubljani, Cp 2078/2019.

5. odstavek 187. člena

5. odstavek 187. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(5) Ne glede na določbo tretjega odstavka tega člena mora naročnik, ki je ob sklenitvi naročniškega razmerja prejel terminalsko opremo po akcijski ceni, ponudniku povrniti sorazmeren del vrednosti terminalske opreme, če to opremo obdrži. Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini). Izvajalec storitev najkasneje ob plačilu sorazmernega dela vrednosti terminalske opreme odpravi morebitne ovire za uporabo terminalske opreme v drugem omrežju. Naročnik se lahko odloči, da bo ponudniku vrnil terminalsko opremo v stanju, v kakršnem mu je bila izročena in plačal uporabnino za čas uporabe terminalske opreme, operater pa mu bo vrnil kupnino. Naročniku, ki želi izkoristiti odstopno upravičenje, lahko operater v zameno ponudi, da ohrani naročniško razmerje v veljavi pod pogoji, določenimi v obstoječi naročniški pogodbi.«

Obrazložitev:

Predlog korekcije dotičnega odstavka uresničuje to, kar je že obrazloženo v okviru prejšnjega dostavka torej, da je potrebno enako tretirati tako vračilo sorazmernega dela za primer terminalske opreme kot za primer kakršnihkoli drugih ugodnosti (npr. popust pri naročnini), zato je v odstavku dodan stavek *»Smiselno podobno velja tudi za vračilo sorazmernega dela v primeru prejema drugih ugodnosti (npr. popust pri mesečni naročnini).«*. Brisana je tudi vrinjen stavek *»ob upoštevanju njene normalne rabe,«*, saj tega EECC ne predvideva. EECC v 105/6 odstavku z ničemer ne omenja kakršnokoli normalno rabo, zato pomeni vpeljava tega v ZEKom-2 očitno prekoračitev načela harmonizacije. EECC v 105/6 pravi:

»Kadar ima končni uporabnik pravico odpovedati pogodbo za javno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, pred koncem dogovorjenega trajanja pogodbe v skladu s to direktivo ali drugimi določbami prava Unije ali nacionalnega prava, ne plača nadomestila, razen za subvencionirano terminalsko opremo, ki jo obdrži.

Kadar se končni uporabnik odloči obdržati terminalsko opremo v paketu, ki velja ob sklenitvi pogodbe, nadomestilo ne sme presegati njene vrednosti, določene ob sklenitvi pogodbe, ali preostalega dela provizije za storitev do izteka pogodbe, odvisno od tega, kateri znesek je nižji.«

188. člen (nedelovanje ali slabše delovanje storitev)

1. odstavek 188. člena

1. odstavek 188. člen predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(1) Če prihaja do stalnega ali pogosto ponavljajočega se znatnega razhajanja med dejanskim izvajanjem elektronske komunikacijske storitve, ki ni storitev dostopa do interneta ali medosebna komunikacijska storitev, neodvisna od številke, ter nivojem kakovosti, navedenim v pogodbi, se to šteje za povod za uporabo ukrepov, ki jih ima potrošnik iz tretjega do petega odstavka prejšnjega člena.«

V obrazložitvi tega člena pa naj se korigira sledeče:

»...ter izvajanjem v pogodbi, odstopi od pogodbe pod pogoji, kot veljajo v primeru prekinitve naročniškega razmerja iz razlogov, kot jih navaja 2. odstavek 187. člena ZEKom-2 ~~na strani izvajalca storitev.~~«

Obrazložitev:

EECC je potrebno dosledno implementirati v nacionalno pravo, zato da se zagotovi realizacija ciljev, ki jih EECC zasleduje. V tem duhu je predlagana tudi korekcija 1. odstavka 188. člena predloga ZEKom-2. Navedeni odstavek se v predlogu ZEKom-2 glasi:

»(1) Če prihaja do stalnega ali pogosto ponavljajočega se znatnega razhajanja med dejanskim izvajanjem elektronske komunikacijske storitve, ki ni storitev dostopa do interneta ali medosebna komunikacijska storitev, neodvisna od številke, ter nivojem kakovosti, navedenim v pogodbi, ima naročnik, ki je potrošnik, pravico odstopiti od pogodbe pod pogoji iz tretjega do petega odstavka prejšnjega člena.«

Ta odstavek je pisan na podlagi 105/5. člena EECC, ki se glasi:

»Vsakršno stalno ali pogosto ponavljajoče se znatno odstopanje med dejanskim izvajanjem elektronskih komunikacijskih storitev, ki ni storitev dostopa do interneta ali medosebna komunikacijska storitev, neodvisna od številke, ter izvajanjem, navedenim v pogodbi, šteje za povod za uporabo ukrepov, ki so potrošniku na voljo v skladu z nacionalnim pravom, vključno s pravico do brezplačne odpovedi pogodbe.«

Kot je jasno razvidno, je implementacija 105/5. člena EECC neustrezna, saj ta govori o »povodu za uporabo ukrepov« (ali v angleški verziji direktive: »to be a basis for triggering

the the remedies available....«) in ne o pravici, kot je to ubesedil 1. odstavek 188. člena, zato je nujno potrebno v besedilo predloga ZEKom-2 vnesti predlagano korekcijo.

Glede korekcije v obrazložitvi naj pojasnimo, da v 2. odstavku 187. člena ne gre za razloge na strani izvajalca, ki so podlaga za spremembo splošnih pogojev brez pravice do odstopa od naročniške pogodbe, pač pa gre (če že) predvsem za razloge izven sfere izvajalca oz. predvsem za razloge, ki jih predlagatelj ZEKom-2 prepoznava kot takšne, da ne morejo biti vzrok za naročnikov odstop od naročniške pogodbe. Zato je potrebno zapis v obrazložitvi korigirati.

189. člen (zamenjava izvajalca storitev dostopa do interneta)

1. odstavek 189. člena

1. odstavek 189. člen predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(1) Izvajalci storitev dostopa do interneta dajo svojim naročnikom na voljo ustrezne informacije o zamenjavi izvajalca storitve dostopa do interneta pred postopkom zamenjave in med njim.«

Obrazložitev:

1. odstavek 189. člen predloga ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(1) Izvajalci storitev dostopa do interneta morajo objaviti in svojim naročnikom dati na voljo ustrezne informacije o zamenjavi izvajalca storitve dostopa do interneta, vključno z informacijami o nadomestilih za primer zamude ali zlorabe. Izvajalec mora svojemu naročniku posredovati konkretne informacije o zamenjavi takoj, ko ga ta sezani svojo namero, da bo prešel k drugemu izvajalcu storitev dostopa do interneta.«

Navedeni člen je, upoštevajoče korelacijsko tabelo, implementacija 1. odstavka 106. člena EECC, ki se glasi:

»V primeru zamenjave ponudnika storitev dostopa do interneta zadevni ponudnik končnemu uporabniku da na voljo ustrezne informacije pred postopkom zamenjave in ...«

Kot izhaja iz 1. točke 106. člena je predlagatelj ZEKom-2 prekoračil obseg, ki mu ga določa direktiva in tudi v tem primeru strožje uredil področje, navkljub temu, da tudi 106. člen sodi v sklop členov, ki po jih je potrebno obravnavati s stopnjo harmonizacije, kot je opredeljena v 101. členu EECC, kjer je jasno zavedeno, da v kolikor ni izrecne podlage (in v tem primeru je ni) se na nacionalni ravni ne sme urejati ne blažje ne strožje.

2. odstavek 189. člena

2. odstavek 189. člen predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(2) Prenosni izvajalec mora ves čas postopka zamenjave zagotoviti neprekinjenost storitve razen, če to s tehničnega vidika ni izvedljivo. Dokler sprejemni izvajalec naročniku ne omogoči začetka delovanja storitev, mora prenosni izvajalec svojo storitev naročniku še naprej zagotavljati pod enakimi pogoji.«

Obrazložitev:

Predlog 2. odstavek 189. člena ZEKom-2 se trenutno glasi:

»(2) Prenosni izvajalec mora ves čas postopka zamenjave zagotoviti neprekinjenost storitve, razen če dokaže, da to s tehničnega vidika ni izvedljivo. Breme dokazovanja tehnične neizvedljivosti je na strani prenosnega izvajalca. Dokler sprejemni izvajalec naročniku ne omogoči začetka delovanja storitev, mora prenosni izvajalec svojo storitev naročniku še naprej zagotavljati pod enakimi pogoji.«

Iz EECC ne izhaja zahteva, da bo moral izvajalec dokazovati tehnično neizvedljivost, pravzaprav EECC o dokaznem bremenu sploh ne govori, zato je umestitev takšnega dokaznega bremena strožja določba kot jo predvideva EECC in tako v nasprotju s 101. členom EECC (stopnjo harmonizacije).

190. člen (prenosljivost števil)

6. odstavek 190. člena Zadnji stavek 6. odstavek 190. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Pri postopku prenosa številke se za končnega uporabnika ne uporabljajo nobene neposredne dajatve.«

ali podredno naj se glasi:

»Pri postopku prenosa številke se za končnega uporabnika ne uporabljajo nobeni neposredni stroški.«

Obrazložitev:

6. odstavek predloga ZEKom-2 se glasi:

»Zagotavljanje prenosljivosti števil je strošek operaterjev. Cene, ki si jih v zvezi s prenosljivostjo števil med seboj zaračunavajo operaterji, morajo biti stroškovno naravnane. Postopek prenosa številke je za končnega uporabnika brezplačen.«

4. odstavek 106. člena EECC se glasi:

»Nacionalni organi zagotovijo, da je oblikovanje cen med ponudniki v zvezi z zagotavljanjem prenosljivosti števil stroškovno naravnano in da se ne uporabljajo nobene neposredne dajatve za končne uporabnike.«

In še v angleški verziji:

»National regulatory authorities shall ensure that pricing among providers related to the provision of number portability is cost-oriented, and that no direct charges are applied to end-users.«

Upoštevač stopnjo harmonizacije (101. člen EECC), ugotavljamo, da je 6. odstavek 190. člena ZEKom-2 urejen bolj strogo, kot je to določeno v 4. odstavku 106. člena EECC, pri čemer tudi dosedanja ureditev po 131. členu ZEKom-1 ne daje podlage na tem področju za uporabo strožjih nacionalnih določb po 2. in 3. odstavku 101. člena EECC (strošek prenosa številke je v višini največ 5 EUR celo predviden s Splošnim aktom o prenosljivosti števil). EECC namreč navaja, da se za prenosljivost števil ne uporabljajo nobene

neposredne dajatve, oziroma »no direct charges« v angleškem besedilu, za končne uporabnike, kar nikakor ne gre enačiti s tem, da je postopek prenosa številke za končne uporabnik brezplačen. Kot izhaja iz 4. odstavka EECC je določeno, da se ne naložijo oziroma uporabljajo neposredne dajatve (ali v angleškem besedilu: »no direct charges are applied«), kar ni isto kot brezplačno, kot je predlog 6. odstavka 190. člena ZEKom-2. Slovar slovenskega knjižnega jezika (za potrebe tega dokumenta SSKJ) besedo »brezplačno« opredeljuje, kot »ki se dobi brez plačila«. Veljavni Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (za potrebe tega dokumenta: ZVPNPP) v svoji 20. točki 7. člena določa: »izdelke označi kot »gratis«, »zastonj«, »brezplačno« ali podobno, če mora potrošnik plačati kakršen koli strošek razen neizogibnih stroškov, nastalih, ker se je odzval na poslovno prakso, kot so stroški prevzema ali dostave izdelka;«. SSKJ opredeljuje pomen besede »neposreden«, kot: »ki je brez posredovanja, brez česa vmesnega«, medtem ko pomen besede »posreden«, ki je pomensko nasprotna besedi »neposreden«, opredeljuje, kot: »ki poteka, se opravlja s posredovanjem, s čim vmesnim«. Upoštevajoč navedeno pomen »brezplačnosti« nikakor ne moremo enačiti z »nobenimi neposrednimi dajatvami«, saj je slednjo po jezikovni razlagi drugače razumeti. Prav tako različni pomen izhaja tudi iz pomena samega 106. člena EECC ter splošnega pogovornega razumevanja dotičnega besedila. V sled vsem pojasnjenem, zato predlagamo, da se uporablja izraz »neposredna dajatev«, kot se ta glasi v slovenski verziji direktive ali še bolje »neposreden strošek«, saj je po našem mnenju zgolj to pravilen prevod iz »no direct charges«.

7. odstavek 190. člena

7. odstavek 190. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Končni uporabnik lahko prenese številko na drugega ponudnika po določbah tega člena tudi po odpovedi naročniške pogodbe, in sicer v roku enega meseca od dneva, ko je odpoved pričela učinkovati, razen če se je tej pravici odpovedal.«

Obrazložitev:

Zaradi v EECC zahtevane stopnje harmonizacije ter jasnosti določbe, predlagamo dopolnitev odstavka z »na drugega ponudnika«, da je jasno o na koga se prenos številke izvaja.

8. odstavek 190. člena

8. odstavek 190. člena predloga ZEKom-2 naj se v celoti izbriše.

Obrazložitev:

V EECC ni podlage za vključitev tega odstavka. Upoštevajoč stopnjo harmonizacije, ki jo EECC določa za člene od 102. – 115. EECC, se torej ta odstavek ne sme vključiti, saj gre za strožjo določbo, kot jo predvidevajo navedeni odstavki EECC oziroma tej EECC niti ne daje podlage. V kolikor predlagatelj želi uvesti navedeno določbo na podlagi 2. in 3. odstavka EECC 101. člena je potrebno določbi dodati, da se ta uporablja »do 21. decembra 2021«, kot to predvideva 101. člen EECC.

191. člen (postopek zamenjave izvajalca storitev dostopa do interneta oziroma prenosa številke)

Generalno k 191. členu

Del, ki se nanaša na postopek prenosa telefonske številke naj se izvzame iz 191. člena in uredi v 190. členu na način, da je postopek prenosa telefonske številke v celoti urejen v 190. členu, postopek zamenjave izvajalca storitev dostopa do interneta pa v 191. členu.

Obrazložitev:

Ugotavljamo, da se 190. in 191. člen medsebojno povežeta na način, da ustvarjata zmedo, zato zaradi zagotavljanja večje jasnosti in razumljivosti določb v zvezi z postopkom zamenjave izvajalca storitev dostopa do interneta in postopka prenosa številke naj se ta dva postopka uredita vsak v svojem členu. Prenosljivost številke že ureja 190. člen, ki naj ga ureja v celoti in ne tako, da se del določb v zvezi s postopkom prenosa številke nahaja v 191. členu in tako povzroča nepotrebno zmedo. Zgolj za primer navajamo 3. odstavek 191. člena, ki bi moral biti prestavljen v 190. člen, kot smiselno podobno tudi ostale določbe v zvezi s prenosom številke. Tako bi bila zgotovljena ustrezna vsebinska in oblikovna členitev, ki prispeva k preglednosti predpisa ter preciznem in razumljivem izražanju, potrebnem za zagotavljanje pravne varnosti, predvidljivosti in učinkovitosti predlaganega zakona vsaj na nacionalni ravni. V kolikor je smiselno, se lahko tudi del iz 191. člena glede storitev dostopa prenese v 189. člen tako, da bi 189. člen urejal v celoti zamenjavo izvajalca v primeru storitev dostopa do interneta, 190. člen pa prenos številke.

2. odstavek 191. člena

2. odstavek 191. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Po uspešno izvedenem postopku zamenjave izvajalca storitev dostopa do interneta se pogodba med naročnikom in prenosnim izvajalcem glede storitev dostopa do interneta samodejno šteje za razvezano.«

Obrazložitev:

Tako kot je predlagatelj za prenos številke pravilno ugotovil, da je lahko poleg številke predmet pogodbe tudi kaj drugega (pri čemer ne gre za paketno storitev), tako je tudi pri pogodbah, katerih predmet je dostop do interneta, lahko več različnih predmetov pogodbe, zato je pravno nepravilno in dejansko nevzdržno, da zakon predpiše samodejno razveljavitev celotne pogodbe, pri čemer lahko obstaja obojestranska volja strank, da v preostalem delu nadaljujeta s sodelovanjem. Takšno ureditev predvideva tudi EECC, ki v svojem 6. odstavku 106. člena govori, da se pogodbe končnih uporabnikov samodejno razvežejo ob zaključku prenosa, kar nedvoumno pomeni, da je mišljena razveza zgolj dela pogodbe, ki se nanaša na predmet prenosa (torej številka in storitev dostopa do interneta) in ne morebiti še kaj drugega. Prav tako v naslednjem odstavku EECC daje nacionalnim organom možnost, da določijo podrobnost postopka zamenjave in prenosa, ob tem pa upoštevajo nacionalne določbe o pogodbah in tehnično izvedljivost ter dejstvo, da morajo končnim uporabnikom zagotavljati neprekinjenost storitev.

3. odstavek 191. člena

3. odstavek 191. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Po uspešno izvedenem prenosu številke se pogodba med naročnikom in prenosnim izvajalcem glede storitev, ki temeljijo na številkah in načrta telefonskega oštevilčenja, samodejno šteje za razvezano.«

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje zadnjega stavka, to je »Glede morebitnih preostalih storitev se pogodba šteje za razvezano le, če je naročnik to izrecno zahteval«, saj je v nasprotju s temelji obligacijskega prava, prav tako zanj ni najti podlage v EECC. EECC v zadnjem stavku šestega odstavka 106. člena določa, da se pogodbe končnih uporabnikov s prenosnim ponudnikom samodejno razvežejo ob zaključku postopka zamenjave. S tem je EECC jasen, da se samodejna razveza nanaša samo na tisti del pogodbe, ki je predmet prenosa, kar je številka in storitev dostopa do interneta. To je tudi vse kar EECC ureja. Možnost, da nacionalni organi določijo podrobnosti postopka zamenjave in prenosa je vezana zgolj na to, kar je predmet zamenjave in ne širše. Širše tudi ne bi smelo biti urejeno, daj se s tem arbitrarno in neutemeljeno posega v pravice in obveznosti pogodbenih strank, v svobodno voljo udeležencev do prostega urejanja pogodbenih (obligacijskih) razmerij. S tem, ko je predlagatelj v določbo dodal tudi stavek, da se glede preostalih storitev pogodba šteje za razvezano, pa ne gre za paket storitev, če naročnik tako zahteva, je povsem pravno in življenjsko nevzdržno. Kaj se zgodi s preostalimi storitvami, ki niso številka ali storitev dostopa do interneta, je potrebno prepustiti ureditvi samega pogodbenega razmerja. To pogodbeno razmerje je v skrbi za koristi in zaščito potrošnikov in končnih uporabnikov ustrezno regulirano (s potrošniško, oglaševalsko, medijsko zakonodajo ipd.) in pravno nepravilno in neživljenjsko je arbitrarno posegati vanj, brez utemeljenega razloga.

192. člen (preglednost in objava informacij)

1. odstavek 192. člena

1. odstavek 192. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Agencija in organi, pristojni za nadzor nad delovanjem trga, spodbujajo operaterje, da objavljajo pregledne, primerljive, ustrezne informacije o veljavnih cenah in tarifah, o vseh plačilih povezanih s prekinitvijo pogodbe ter o splošnih pogojih dostopa do javno dostopnih elektronskih komunikacijskih storitev in uporabe teh storitev za končne uporabnike. Take informacije morajo biti objavljene v jasni, razumljivi obliki ter se morajo posodabljati.«

Obrazložitev:

Predlagamo korekcijo zadnjega stavka 1. odstavka 192. člena predloga ZEKom-2, ki se glasi: »Take informacije morajo biti objavljene v jasni, izčrpni in preprosto dostopni obliki in se morajo posodabljati.«. EECC v svojem 103. členu, katerega se implementira v zadevnem 192. členu predloga ZEKom-2, ne uporablja terminov, kot so »izčrpni« in »preprosto dostopni obliki«. Kaj naj bi ta dva termina zasledovala ni jasno. EECC govori o objavi informacij v jasni in razumljivi obliki, kar je tudi povsem logično, upoštevajoč vsebino informacij, ki naj se skladno z navedenim členom objavljajo. Potrebno je razumeti,

da so si pojmi, ki jih je predlagatelj dodal glede na EECC pomensko v nasprotju s pojmi, ki so navedeni v EECC. Po SSKJ »izčrpno« pomeni »navajati, obravnavati podrobno«, kar ni nujno v korelaciji z »jasno in razumljivo« obliko podajanja informacij, kot jo zahteva EECC. Prav tako ni jasno kaj predlagatelj zasleduje s »preprosto dostopno obliko« objave informacij. Kakšna oblika naj bi to bila? Kaj se šteje kot preprosta oblika? A se želi s tem poudariti, da gre za obliko, ki je preprosto dosegljiva povprečnemu uporabniku? Katera je to? V obrazložitvi gre predlagatelj celo dlje, ko pravi, da informacije ne smejo biti preveč razdrobljene, kar je lahko v nasprotju s preglednimi informacijami. Vsekakor je tu potreben dober razmislek, da ne bo v izvedbi prišlo do nejasnosti ali naj bodo objave izčrpne, torej natančne in podrobne, kar hkrati lahko pomeni dolge in zapletene, kar je vsekakor v nasprotju s tem, kar v osnovi zahteva EECC, torej da so »jasne in razumljive«. Apeliramo na predlagatelja, da ohrani besedilo EECC ter prepusti predvidenemu splošnemu aktu natančnejšo opredelitev.

8. odstavek 192. člena

8. odstavek 192. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Izvajalci storitev dostopa do interneta ali javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev morajo na zahtevo omogočiti dostop do informacij, ki jih skladno s tem členom objavljajo, v odprtih oblikah zapisov, da se omogoči brezplačna uporaba informacij za namen priprave orodij za primerjavo.«

Obrazložitev:

Predlagamo korekcijo zapisa člena tako, da ni več razumeti, kot da je potrebno informacije že objavljati v odprti obliki (npr. na internetni strani), saj lahko pri končnih uporabnikih oz. naročnikih privede do nepotrebne zmede, če bi izhajali iz takšnih odprtih dokumentov, ki bi jih hote ali nehote sami lahko spreminjali (na koncu več ne bi vedeli kaj je pravilna informacija). Naš predlog korekcije gre v smeri, kot izhaja iz EECC, da je potrebno dostop v odprti obliki omogočiti (in ne informacije v odprti obliki že kar objavljati) in sicer na zahtevo. Podlago za navedeni odstavek je predlagatelj verjetno vzel v zadnjem odstavku 3. točke 103. člena EECC, ki nikakor ne govori o tem, da bi se morale informacije, navedene v od 1. do 3. odstavka 103. člena, objavljati v odprti obliki, pač pa je potrebno omogočiti dostop do odprte oblike informacij, ki jih je potrebno objavljati.

Odstavek se namreč glasi:

»Tretje strani imajo pravico do brezplačne uporabe informacij v odprtih oblikah zapisov, ki jih objavijo ponudniki storitev dostopa do interneta ali javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev, da se omogoči razpoložljivost takšnih neodvisnih orodij za primerjavo.«

In še v angleški verziji:

»Third parties shall have a right to use, free of charge and in open data formats, the information published by providers of internet access services or publicly available interpersonal communications services, for the purposes of making available such independent comparison tools.«

193. člen (spremljanje in nadzor porabe storitev)

1. odstavek 193. člena

1. odstavek 193. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Izvajalec storitev dostopa do interneta in javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev mora naročniku, ki je potrošnik, zagotoviti možnosti za spremljanje in nadzor porabe storitev, če naročnik za te storitve plačuje na podlagi dejanske časovne ali količinske porabe. Ponudnik v ta namen naročnika brezplačno obvesti pred in ob dosegu količinske oziroma finančne meje, ki jo določi agencija s splošnim aktom. ~~Ponudnik mora zagotoviti tudi, da lahko naročnik možnost obveščanja kadar koli izklopi.~~«

Obrazložitev:

Zadnji stavek 1. odstavka 193. člena predloga ZEKom-2 nima podlage v EECC. Upošteva jo stopnjo harmonizacije, kot je za člene 102. – 115. EECC predvidena v 101. členu EECC, je takšna določba strožja in presega okvir, ki jih predpisuje EECC. Zato predlagamo brisanje stavka *»Ponudnik mora zagotoviti tudi, da lahko naročnik možnost obveščanja kadar koli izklopi.«*

3. odstavek 193. člena

3. odstavek 193. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Agencija s splošnim aktom iz prvega odstavka tega člena podrobneje uredi način izvajanja tega člena.«

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje zadnjega stavka tega odstavka (to je *»Z namenom zagotavljanja učinkovitega varstva končnih uporabnikov lahko agencija s splošnim aktom predpiše tudi zagotavljanje informacij o ravni porabe v zvezi s premijskimi storitvami in drugimi storitvami, za katere veljajo posebni pogoji oblikovanja cen.«*), saj zanj ni podlage v EECC, sploh ne v 102/5,6, ki sta s tem členom vneseni v nacionalni pravni red, izhajajoč iz korelacijske tabele. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. EECC uvaja zaveze za ponudnike oz. izvajalec elektronskih komunikacijskih storitev, medtem ko nosilci premijskih storitev (in drugih storitev, za katere niti ni jasno katere to so), NISO izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev. Nosilci so ponudniki vsebin, ki so na premijskih številkah na voljo. Izvajalec elektronskih komunikacijskih storitev s temi vsebinami oziroma storitvami nima nobene povezave, operater svojim naročnikom nudi zgolj govorno storitev, torej klasično elektronsko komunikacijsko storitev. Izvajalci elektronskih komunikacijskih storitev torej tu zgolj nudijo pot. Prav zato je določba, katere črtanje predlagamo, povsem izven okvirov cilja (*»ponudniki morajo zagotoviti«*), ki ga direktiva zahteva. Črtana določba sodi tudi izven okvira, ki ga predvideva 103. člen EECC (nivo harmonizacije).

194. člen (kakovost javnih komunikacijskih storitev)

4. odstavek 194. člena

Predlagamo, da se 4. odstavek 194. člena predloga ZEKom-2 v celoti briše.

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje: »(4) Agencija lahko izda priporočilo o načinu določanja nadomestil, ki jih operaterji povrnejo svojim končnim uporabnikom ob nedelovanju ali slabši kakovosti delovanja javnih komunikacijskih storitev.« EECC ne daje podlage, da se v nacionalni pravni red vključi možnost sprejema priporočila. EECC v 3. odstavku 1. točke 104. člena izrecno navaja, da morajo biti ukrepi za zagotavljanje kakovosti storitev skladni z Uredbo 2015/2120. V tretjem odstavku predloga 194. člena ZEKom-2 je že predviden splošen akt, kot ga predvideva prvi odstavek 2. točke 104. člen EECC. Vključitev možnost sprejema priporočila po 4. odstavku 194. členu ZEKom-2 pomeni prekoračitev cilja, ki ga zasleduje EECC. Direktive so za države članice naslovnice zavezujoče glede rezultatov, ki jih je treba doseči, vendar jim puščajo izbiro oblike in načinov za to. Rezultat je v dotičnem primeru dosežen že s sprejemom splošnega akta po 3. odstavku 194. člena predloga ter z upoštevanjem že uveljavljene Uredbe 2015/2120. Člen 104. EECC, ki je izhajajoč iz korelacijske tabele v nacionalni red prenesen s 194. členom predloga ZEKom-2, tudi nikjer ne predvideva kakršnihkoli nadomestil, tako da predlog četrtega odstavka tudi iz tega vidika pomeni prekoračitev cilja, ki se zasleduje s 104. členom EECC, prav tako pa prekoračitev stopnje harmonizacije, ki jo v 101. členu EECC določa za člene od 102. do 115.. EECC. Torej, da »Države članice v svojem nacionalnem pravu ne ohranijo ali vanj ne uvedejo določb o zaščiti končnih uporabnikov, ki bi se razlikovale od členov 102 do 115 te direktive, vključno z bolj ali manj strogimi določbami za zagotovitev drugačne ravni zaščite.«.

195. člen (komunikacije v sili)

4. odstavek 195. člena

4. odstavek 195. člena ZEKom-2 naj se tako glasi:

»Izvajalec javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora brezplačno zagotoviti prenos komunikacije v sili centru za sprejem komunikacije v sili. Zaradi zagotavljanja neprekinjenega delovanja prenosa komunikacije v sili izvajalec zagotovi do centrov tudi nadomestne poti, ki jih sam določi. Za prenos in zaključevanje komunikacije v sili, lahko operaterji dogovorijo skupne prenosne poti kar vključuje nadomestno pot.«

Obrazložitev:

Predlagamo črtanje dopolnil ter obvezo, da operaterji zagotovimo nadomestne poti, pri čemer se operaterji lahko dogovorijo za skupne prenosne poti kar vključuje nadomestno pot:

(4) Izvajalec javno dostopnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora brezplačno zagotoviti prenos komunikacije v sili centru za sprejem komunikacije v sili, ~~vključno z vso potrebno komunikacijsko opremo do omrežne priključne točke centra.~~ Zaradi zagotavljanja neprekinjenega delovanja prenosa komunikacije v sili izvajalec

zagotovi do centrov tudi ~~brezplačne nadomestne poti, ki jih sam določi, vključno z opremo oziroma na način, da organu ni treba izvesti programske ali strojne nadgradnje. Izvajalec nosi breme dokazovanja obsega tehnične nezmožnosti.~~ Za prenos in zaključevanje komunikacije v sili, lahko operaterji dogovorijo skupne prenosne poti kar vključuje nadomestno pot.

Po primerjavi s sedaj veljavnim 3. odstavkom 134. člena ZEKom-1, ugotavljamo, da ni jasno zakaj se določilo 4. odstavka dopolnjuje (razen nove terminologije, ki jo prinaša EECC), ob pojasnilu predlagatelja zakona v obrazložitvi, da sprememb ni. Kot je besedilo dopolnjeno, lahko te dopolnitve vendarle predvidevajo potrebne nove dopolnitve na strani operaterjev (npr. nujo, da vsak operater zagotovi povezavo do organa, vključno z nadomestno potjo, kjer je to posebej problematično za operaterje, ki gostujejo v omrežju drugega operaterja), pri čemer dopolnitev razumemo tako, da jih lahko popolnoma prosto oblikuje in zahteva organ, ki komunikacijo v sili obravnava. S tem se ne strinjamo.

Še vedno izpostavljamo precej problematično določilo, da smo dolžni operaterji zagotoviti sistem brezplačno ali pa vsaj, da moramo brezplačno zagotoviti nadomestne poti. Tudi v konkretnem primeru, gre za izvajanje nalog, ki so v izvorni pristojnosti države (reševanje), država pa bi morala iz državnega proračuna zagotoviti financiranja vsaj nadomestnih poti. Opozarjamo, da je klic, pri katerem vendarle nastanejo stroški za operaterja, brezplačen za končnega uporabnika, prihodki operaterjev z dajanjem omrežij v najem so močno okrnjeni predvsem zaradi oblastnih odločitev (npr. stroški gostovanja v tujini, stroški klicev v EU), center za sprejem klicev je financiran iz državnega proračuna, ki bi moral prevzeti tudi stroške nadomestnih poti. Strinjamo se, da je klic brezplačen za končnega uporabnika. EECC ne predvideva, da bi morali operaterji zagotavljati tudi brezplačno opremo za centre za sprejem komunikacij v sili. Veliko breme operaterjev je že zagotovitev brezplačnih klicev za uporabnike in brezplačnega prenosa klica ter brezplačnih nadomestnih poti. Izvajanje komunikacije v sili ni na tak način urejeno v nobeni državi EU in bi bilo v nasprotju z EECC.

Predlagamo, da se jasno opredeli, da je operater, ki bo zagotovil prenos komunikacije v sili tisti, ki določi in izbere nadomestno pot. Kot se besedilo sedaj glasi, to ni jasno, mnenja pa smo, da mora biti tehnična izvedba prepuščena operaterju, saj slednji samostojno upravlja konfiguracije lastnega omrežja. Prav tako predlagamo naj se v zakonu opredeli, da se operaterji lahko dogovorijo za skupne prenosne poti prenosa in zaključevanja komunikacije v sili, kar vključuje skupne nadomestne poti, saj je to skladno z dejanskim izvrševanjem prenosa komunikacij v sili.

Če predlagatelj zakona res ni nameraval uvesti nobenih sprememb, **predlagamo črtanje dopolnil**, glede na vse navedeno pa dodatno tudi obvezo, da operaterji zagotovimo nadomestne poti, pri čemer se operaterji lahko dogovorijo za skupne prenosne poti kar vključuje nadomestno pot.

5. odstavek 195. člena

V zvezi z določilom bi zgolj opozorili, da lahko informacijo o lokaciji kličočega, če je s tem mišljen AML, če je klic opravljen v mobilnem omrežju, zagotovimo le pri klicih na številko 112, za aparate, ki to omogočajo. Storitve je odvisna od telefonskih aparatov (mobilna naprava), številka 113 pa ni mednarodno opredeljena kot številka za klic v sili.

8. odstavek 195. člena

Predlagamo, da se označeno besedilo črta:

(8) ... Obvestilo mora vsebovati opozorilo, da se klici na številke za komunikacijo v sili snemajo, ~~in informacijo o naboru podatkov, do katerih so organi, ki obravnavajo komunikacije v sili, upravičeni v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.~~

Podredno pa predlagamo, da se označeno (prečrtano) besedilo nadomesti z besedilom :
»ter informacijo o tem, da se organu, ki obravnava komunikacije v sili, poleg komunikacije posredujejo tudi drugi podatki v skladu s tem zakonom in da lahko posamezniki več informacij o obdelavi osebnih podatkov pri komunikaciji v sili dobijo pri organu, ki obravnava komunikacijo v sili.«

Obrazložitev:

Popolnoma pretirano se nam zdi nova obveza (označeno podčrtano), za katero niti ne vemo kako naj jo operaterji uresničimo:

(8) ...Obvestilo mora vsebovati opozorilo, da se klici na številke za komunikacijo v sili snemajo, in informacijo o naboru podatkov, do katerih so organi, ki obravnavajo komunikacije v sili, upravičeni v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

Ugotavljamo, da to ni zahteva 7. odst. 109. člena EEECC, kar pomeni, da jo je predlagatelj umestil v besedilo na lastno pobudo, iz obrazložitve pa ne izhaja razlaga te potrebe, ki bo operaterjem povzročila izključno nevšečnosti, končni uporabniki pa od tega ne bodo imeli nobene koristi. Če si predlagatelj zakona ogleda kako operaterji zagotavljamo ozaveščanje javnosti o pomenu teh števil, je jasno razvidno, da so na prvi strani spletnih strani, jasno vidno znaki teh števil, klik na njih pa napoti na spletno strani centra za reševanje, policije, ali centra za 116. Kje in kako bi se zagotovilo še obvestilo o naboru podatkov, do katerih so upravičeni organi (niti ni jasno ali samo na podlagi ZEKom ali pa morebiti še na podlagi drugega predpisa, ki ureja delovanje organov).

Ker je po našem prepričanju delovanje organov, ki obravnavajo klice v sili, v javnem interesu, da je to splošno znano, menimo, da ne more prihajati do nobenega dvoma o upravičenosti zbiranja podatkov, obseg zbiranja podatkov pa je na strani operaterja jasno opredeljen v predhodnih odstavkih tega člena. Če že, predlagamo, da organi pripravijo to obvestilo, ter ga objavijo na svojih javnih spletnih straneh, da zbirajo osebne podatke, ki so nujno potrebni za izvedo storitve, ki jo lahko zagotovijo, ko uporabniki kličejo na številke, ki so namenjene komunikaciji v sili. Na ta način se bo zagotovila pravilna in verodostojna informacija.

8. odstavek 195. člena

Predlagamo, da se zadnji stavek, dopolni s sklicem na 3. odstavek, ki jasno določa način izvedbe komunikacije v sili uporabnikom invalidom. Tretji odstavek, ki povzema danes veljavni 2. odstavek 134. člena, operaterji izvajamo, v izogib dvomu predlagamo, da se tudi za gostujoče uporabnike uporabi enaka oblika obveščanja:

(8) Obvestila se morajo zagotoviti v obliki, ki je dostopna končnim uporabnikom invalidom z različnimi oblikami oviranosti, na način oziroma pod pogoji, kot so opredeljeni v tretjem odstavku tega člena.

196. člen (javno obveščanje in alarmiranje)

Sprememba poimenovanja 196. člena

Predlagamo spremembo poimenovanja 196. člena ZEKom-2, in sicer naj se naslov glasi »*javno opozarjanje in alarmiranje*«

Obrazložitev:

Trenutno poimenovanje 196. člena ZEKom-2 je neustrezno in ni v skladu z naslovom 110. člena Direktive 2018/1972/EU, ki se glasi »Sistem javnega opozarjanja« oziroma ang. »public warning system«.

Obveščanje je namreč vsebinsko precej širši termin, ki za operaterje prinaša vnaprej neznane obveznosti, ter omogoča umeščanje obvestil, ki niso namenjena javnemu opozarjanju pred prihajajočimi resnimi dogodki.

Obrazložitev k besedilu predloga 196. člena ZEKom-2 se sicer sklicuje na 110. člen EECC, vendar pa je predlagano besedilo zakona vsebinsko precej širše kot besedilo 110. člena EECC, ki jasno ostaja v okvirih opozarjanja na bližajoče se izredne razmere in nesreče, kar je tudi namen direktive. Glede na navedeno ocenjujemo, da je poimenovanje 196. člena ZEKom-2 neustrezno, prav tako sprememba poimenovanja v ZEKom-2 ni obrazložena.

1. odstavek 196. člena

Prvi odstavek 196. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Izvajalec javno dostopnih mobilnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke mora na zahtevo organa, pristojnega za zaščito in reševanje, v primeru aktualnih ali bližajočih se večjih naravnih in drugih nesreč zagotoviti, da se prek javnega mobilnega omrežja omogoči opozarjanje in alarmiranje končnih uporabnikov, ki se nahajajo na območju, ki ga tak organ določi. Stroške vzpostavitve in zagotavljanja sistema obveščanja in alarmiranja, ki ga zagotovi izvajalec javno dostopnih mobilnih medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke, krije *Organ pristojen za zaščito in reševanje/Ministrstvo za obrambo/Ministrstvo za javno upravo/Ministrstvo za obrambo in Ministrstvo za javno upravo*.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se 1. odstavek 196. člena predloga ZEKom-2 ustrezno dopolni tako, da se v prvem odstavku 196. člena ZEKom-2 besedna zveza »aktualnih ali bližajočih se naravnih in drugih« nadomesti z besedno zvezo »aktualnih ali bližajočih se večjih naravnih in drugih« ter da se beseda »obveščanje« nadomesti z besedo »opozarjanje«. Nadalje predlagamo, da se 1. odstavek 196. člena predloga ZEKom-2 dopolni tako, da bo jasno, da se upravičeni stroški za vzpostavitev sistema na strani operaterjev, financirajo iz državnega proračuna. Stroške dela, potrebne za vzpostavitev, pa nosimo operaterji.

Predlog zakonskega besedila 1. odstavka 195. člena ZEKom-2 ne sledi besedilu 110. člena EECC, kjer je razvidno, da gre za bližajočih se izredne razmere in nesreče, oziroma ang. imminent or developing major emergencies and disasters, ki tudi upravičujejo alarmiranje posameznikov. Navedeni vidik, da mora iti pri takšnem načinu opozarjanja za izredne razmere oziroma za večje nesreče iz katerih tudi dejansko izhaja neposredno grozeča nevarnost za življenje ljudi in premoženje večje vrednosti je v predlogu zakonskega besedila ostal povsem prezrt. Glede na navedeno operaterji predlagamo ustrezno dopolnitev zakonskega besedila.

Ne glede na vsa dobronamerna opozorila, ki smo jih posredovali predlagatelju zakona, ugotavljamo, da se sistem javnega alarmiranja, ponovno ureja na povsem neprimeren način, ki pravzaprav ni niti toliko različen od veljave ureditve v 134. členu ZEKom-1. Že 134. člen je operaterjem prinesel same težave in tudi nemalo stroškov s poskusi zagotovitve okolja, ki bi omogočil javno obveščanje in alarmiranje. In tudi v fazi sprejemanja tega določila leta 2017, smo na vse opozarjali predlagatelja zakona, ki je naredil po svoje, rezultat pa je bil popolnoma nefunkcionalno določilo, ki ga ni bilo mogoče uresničiti. Kljub poskusom, h katerim smo operaterji v GZS skušali pritegniti Ministrstvo za obrambo, ki je nosilec in tvorec tega določila, smo bili samo neuspešni, saj predlagatelj takšne ureditve v tem ni sodeloval. Če bi do izrednih razmer prišlo, operaterji ne bi mogli zagotoviti obveščanja, a ne po svoji krivdi.

Iz pojasnila izhaja, da se z nedorečenostjo, ki ne bo pomenila drugega kot izredno visoke stroške za operaterje (precej višje, kot če bi se tega lotili pravilno), predlagatelj zakona sledi tehnološki nevtralnosti. S tehnološko nevtralnostjo pravzaprav ni nič narobe, razen v tem primeru, kar smo Ministrstvu za obrambo operaterji združeni v GZS večkrat pojasnili. Kot smo pojasnili, smo se operaterji zavzemali za določeno rešitev (rešitev za uresničitev javnega alarmiranja je namreč več – od zelo naprednih do pošiljanja navadnega SMS, ki ga bodo uporabniki prejeli z večurno zamudo), pri naprednih rešitvah, ki so omenjene tudi v besedilu ki pospremi 196. člen, pa mora svojo vlogo odigrati država oz. nosilec sistema za javno alarmiranje, to je Ministrstvo za obrambo. To bo moralo na svoji strani zagotoviti ustrezno platformo, na katero bi se priključili operaterji, stroške celotnega sistema, pa bi morala prevzeti država ter vpeljavo sistema financirati sama. Vzpostavitev, če jo izvede vsak operater zase, bo skupno pomenila grobo ocenjeno investicijo 1.500.000 EUR, kar je glede na mnogo cenejšo možnost (npr. Aplikacija, ki jo razvije nosilec javnega alarmiranja), resnično pretirana zahteva in presega razumno raven ukrepov, ki se še lahko naložijo operaterjem.

Poleg tega je pri implementaciji, brez pojasnila zakaj je temu tako, popolnoma spregledana možnost, ki jo ponuja drugi odstavek 110. člena, EECC ki izhaja prav iz tega, da se uporabnikom pošlje obveščanje na iste mobilne telefone na drug način – preko mobilnih aplikacije, ki jo razvije nosilec javnega obveščanja. Po pojasnilih, ki smo jih bili deležni z njihove strani (s strani URSZR), namerava ta organ takšno aplikacijo tudi razviti. To bo pomenilo, da bodo več 100.000 EUR, ki jih bomo morali investirati v zagotovitev 196. člena, popolnoma nepotrebni! Investicija vzpostavitve javnega obveščanja po 196. členu se namreč meri v več 100.000 EUR, kar nosilec ve, je s tem seznanjen, saj smo mu operaterji na njegovo pobudo poslali oceno teh stroškov.

Ker sistem javnega alarmiranja, ki je primeren za slovenski trg ni določen, in torej lahko vsak operater zagotovi svojega, bo temu primerna tudi cena nakupa te storitve, ki bo iz vseh teh razlogov ustrezno višja.

Kot smo že v uvodnem delu pojasnili, nasprotujemo, da se za vzpostavitev sistemov, ki spadajo med naloge države, na operaterje prevale strošek financiranja.

V danem primeru tudi ne gre za sistem, ki bi ga lahko vzpostavil en operater, ostali operaterji pa bi gostovali na njem. Sistem javnega alarmiranja temelji na dostopu do občutljivih poslovnih podatkih o uporabnikih, zato skupna uporaba ni mogoča.

Vse to je nosilcu sistema javnega alarmiranja znano, saj je v prvi polovici tega leta izvedel konferenco, ki so se jo udeležili evropski nosilci javnega alarmiranja ter proizvajalci opreme, ki so vse to jasno razložili: vzpostavitev sistema je smiselna, če je določena enotno, s strani države, ki mora pri tem aktivno sodelovati ter prevzeti vodilno vlogo, nenazadnje pa tudi nositi ves ali vsaj večinski delež stroška potrebnega za vzpostavitev sistema.

Ker je tehnološka nevtralnost za predlagatelja zakona tako pomembna, naš predlog ni v tem, da se opredeli sistem, ki naj se vzpostavi enotno na ravni države, pač pa predlagamo le, da se doda določilo, da stroške nosi država, kot je to tudi praksa v vseh Evropskih državah, ki so že vzpostavile sistem javnega alarmiranja.

2. odstavek 196. člena

2. odstavek 196. člena predloga ZEKom-2 naj se v celoti črta.

Obrazložitev:

Predlagamo torej, da se drugi odstavek 196. člena črta v celoti, pridobitev podatkov pa lahko operaterji zagotovimo na komercialni bazi – ko bomo lahko stroške razvoja prelili v ceno zagotovitve storitve.

Ker navedeno določilo ni del obveznosti, ki jo je potrebno iz EECC prenesti v zakon, ostro nasprotujemo tej še dodatni obveznosti, ki je povezana še z dodatnimi stroški za

operaterja, ki sicer niso tako visoki kot vzpostavitev sistema javnega alarmiranja, a vsekakor tako visoki, da niso zanemarljivi. Operaterji, ki danes ne morejo zagotoviti takšnih podatkov, ne ker z njimi ne razpolagajo, pač pa ker to tehnično ni mogoče, bodo potemtakem prisiljeni v še nove izredne investicije, in to za 4 zahteve letno (oziroma maksimalno 10 letno kot nam je bilo operaterjem pojasnjeno), ki jih namerava nosilec javnega alarmiranja podati. Da je to res, lahko potrdi neposredno URSZR, ki je seznanjen, da operaterji te storitve ne moremo zagotoviti.

Nosilec javnega alarmiranja zmotno misli, da bo mogoče te podatke zagotoviti ko bo enkrat operater imel vzpostavljen sistem javnega alarmiranja. To ni res, kar pomeni, da bo potreben dodaten razvoj (povezan s stroški ocenjeno okvirno v rangu 50.000 EUR), da bi se lahko zagotovilo izvajanje tudi obveznosti iz drugega odstavka 196. člena.

Operaterji smo resnično zaskrbljeni nad dejstvom, da se udeležujemo srečanj s predstavniki Ministrstva za obrambo in pojasnjujemo kako sistemi delujejo, kaj smo sposobni izvesti itd., nato pa nam je predložen 196. člen, ki popolnoma negira vsa dosedanja prizadevanja, da je sodelovanje res strokovno. Iz predloga besedila izhaja, da je predlagatelju takšnega določila popolnoma vseeno kakšne učinke njegove zahteve imajo, da ga sploh ne zanima potrebna investicija, in opozarjamo, da bo glede na celotne stroške, ki bodo potrebni za implementacijo posamičnih določil zakona. Stroški zagotavljanja izvajanja 196. člena daleč najvišji in morda celo nekajkrat presegajo ostale stroške. Predlagatelj zakona tega ne sme dovoliti.

198. člen (medobratovalnost digitalne televizijske opreme)

3. odstavek 198. člena

Predlagamo brisanje celotnega 3. odstavka predloga ZEKom-2.

Obrazložitev:

Predlog brisanja se nanaša na sledeči odstavek: *»Agencija s splošnim aktom predpiše zahteve za medsebojno delovanje digitalnih interaktivnih televizijskih storitev in digitalne televizijske opreme, ki jo uporabljajo potrošniki.«*

Navedeni odstavek nima podlage v EEC. Pravno nepravilno je širiti obseg EECC brez jasnih podlag v EECC. Predlog ZEKom-2 je 113. člen EECC umestil v svoj 91. in 198. člen ZEKom-2. V 91. členu je uredil zahteve za medobratovalnost radijskih sprejemnikov, medtem ko je v dotičnem 198. členu uredil medobratovalnost digitalne televizijske opreme. S tem je določba 113. člena EECC v celoti prenešana v nacionalni pravni red. V kolikor predlagatelj meni, da je potrebno prenesti še kakšna določbo v zvezi z medobratovalnostjo digitalne televizijske opreme (npr. iz Priloge XI.), naj se ta ustrezno prenese v predlog zakona (kot je predlagatelj to storil v zvezi z medobratovalnostjo radijskih sprejemnikov). Nobenega razloga oz. podlage pa ni, da bi se na tem področju predvidel splošni pravni akt. Cilj oz. rezultat direktive, kot ga terja 113. člen ZEKom-2 je kot rečeno že realiziran v navedenih 91. in 198. členu predloga ZEKom-2. Prav tako je predvideno nadaljnje podzakonsko urejanje tudi v nasprotju s stopnjo harmonizacije, ki jo EECC zahteva v 101. členu, saj bi v tem primeru prišlo do prenормiranja oz. do bolj strogega urejanja, kot ga določa EECC v 113. členu (vključno s Prilogo XI). Poseg v

pravice in dolžnosti je tista meja, ki je podzakonski akti ne sme preseči. Podzakonski pravni akt sme dopolnjevati zakonsko normo toliko, da z dopolnjevanjem ne ureja razmerij samostojno in ne uvaja novih obveznosti. Z uvedbo splošnega akta, kot ga predvideva 3. odstavek 198. člen predloga ZEKom-2, bi bila ta meja prekoračena, saj se uvaja nova obveznost. Prav tako bi bil prekoračen zahtevan nivo harmonizacije in rezultat, ki ga direktiva zahteva.

199. člen (radijska in terminalska oprema)

2. odstavek 199. člena

Predlagamo brisanje 2. odstavka 199. člena predloga ZEKom-2.

Obrazložitev:

Predlog se nanaša na brisanje sledeče določbe: *»(2) Operaterji ne smejo zavriniti razumne zahteve za priključitev uporabnikove radijske ali terminalske opreme, ki ustreza zahtevam iz predpisov, ki urejajo radijsko opremo, predpisov o elektromagnetni združljivosti in predpisov o nizkonapetostni električni opremi.«* EECC ne predvideva kakršnekoli obveznosti operaterjev v zvezi z obveznostjo priključitve točno določene uporabnikove radijske ali terminalske opreme, čeprav je ta tematika urejena v 113. členu EECC. Takšna določba pomeni prekoračitev stopnje harmonizacije, zahtevane v 101. členu EECC, saj gre za strožjo ureditev in dodajanje novih obveznosti operaterjem. Prav tako je potrebno vzeti v obzir poslovne modele operaterjev, ki vključujejo kompatibilno terminalsko opremo, ki sicer izpolnjuje vse s predpisi zahtevane pogoje, vse z namenom zagotavljanja kakovostne storitve, zato ti z utemeljenim razlogom lahko zavrnejo uporabo nekompatibilne opreme uporabnikov.

200. člen (imeniki in imeniška služba)

2. odstavek 200. člena

2. odstavek 200. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Izvajalci medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke, ki končnim uporabnikom dodeljujejo številke iz načrta oštevilčenja, izpolnijo vse primerne zahteve, da za zagotavljanje javno dostopnih imeniških storitev in imenikov dajo na voljo ustrezne informacije v dogovorjeni obliki in pod pravičnimi, objektivnimi, stroškovno naravnanimi in nediskriminatornimi pogoji. V primeru spora odloči agencija na podlagi 277. in 278. člena tega zakona.«

Obrazložitev:

Predlog določbe se glasi: *»Izvajalci medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke, ki končnim uporabnikom dodeljujejo številke iz načrta oštevilčenja, morajo izpolniti vse razumne zahteve za zagotavljanje javno dostopnih imeniških storitev in imenikov, v dogovorjeni obliki in pod pravičnimi, objektivnimi, stroškovno naravnanimi in nediskriminacijskimi pogoji. V primeru spora odloči agencija na podlagi 277. in 278. člena tega zakona.«* Del določbe, to je *»morajo izpolniti vse razumne zahteve za zagotavljanje javno dostopnih imeniških storitev in imenikov, v dogovorjeni obliki in pod pravičnimi, objektivnimi, stroškovno naravnanimi in nediskriminacijskimi pogoji.«*, naj se nadomesti z:

»izpolnijo vse primerne zahteve, da za zagotavljanje javno dostopnih imeniških storitev in imenikov dajo na voljo ustrezne informacije v dogovorjeni obliki in pod pravičnimi, objektivnimi, stroškovno naravnanimi in nediskriminatornimi pogoji.«

Predlagatelj je 2. odstavek 200. člena predloga ZEKom-2 formuliral na način, da je določbo mogoče razumeti tudi, kot da so izvajalci medosebnih komunikacijskih storitev na podlagi številke, ki končnim uporabnikom dodeljujejo številke iz načrta oštevilčenja, dolžni vzpostaviti javno dostopne imeniške storitve in imenike (kot pravi določba »morajo«), kar pa nikakor ni namen določbe, ki se zasleduje s 112. členom EECC. V določbi 112. člena EECC je jasno navedeno, da kar se mora je to, da se izpolnijo vse primerne zahteve, da se dajo na voljo ustrezne informacije v dogovorjeni obliki in pod pravičnimi, objektivnimi, stroškovno naravnanimi in nediskriminatornimi pogoji, ČE se zagotavlja javno dostopna imeniška storitev in imenik. Zagotavljanje javno dostopnih imeniških storitev in imenika pa nikakor ni mišljena kot obveznost izvajalcev, ki jo morajo zagotavljati, jo pa lahko zagotavljajo, če se tako odločijo. In če se jo odločijo zagotavljati, potem so dolžni to storiti na način, da spoštujejo primerne zahteve, da se dajo na voljo ustrezne informacije v dogovorjeni obliki in pod pravičnimi, objektivnimi, stroškovno naravnanimi in nediskriminatornimi pogoji.

201. člen (dodatne zmogljivosti in obveznosti)

1. odstavek 201. člena

Prvi odstavek 201. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Če agencija na podlagi posvetovanja z zainteresirano javnostjo ugotovi, da na celotnem ozemlju Republike Slovenije ali na njegovem delu ni zadostnega zagotavljanja spodaj naštetih zmogljivosti oziroma upoštevanja obveznosti, lahko s splošnim aktom predpiše, da morajo izvajalci, ki zagotavljajo storitve dostopa do interneta ali javno dostopne medosebne komunikacijske storitve na podlagi številke:

- 1. če je to tehnično izvedljivo, omogočiti prikaz identitete kličočega priključka ter zagotoviti podatke in signale, da omogočijo identifikacijo kličočega in tonsko izbiranje pri klicih v druge države članice Evropske unije,*
- 2. če je to tehnično izvedljivo, po prekinitvi pogodbe o dostopu do interneta na zahtevo uporabnika brezplačno omogočiti dostop do elektronske pošte, prejete na elektronski naslov ali naslove ponudnika na način, da se preusmeri elektronska pošta, poslana na ta naslov ali te naslove, na novi elektorski naslov ali naslove, ki jih navede končni uporabnik ter v roku, ki ga določi agencija kot primerne za preusmeritev elektronske pošte,*
- 3. omogočiti vse ali le nekatere izmed možnosti za nadzor stroškov iz 172. člena tega zakona, vključno z možnostmi za nadzor stroškov za podatkovne storitve,*
- 4. upoštevati obveznosti iz 174. člena tega zakona.«*

Obrazložitev:

Predlagamo brisanje, kar je prečrtano in dopolnitev, kar je podčrtano, kot navedeno spodaj, glede na predlagani 201. člen ZEKom-2:

»Če ~~agencija na podlagi posvetovanja z zainteresirano javnostjo~~ ugotovi, da na celotnem ozemlju Republike Slovenije ali na njegovem delu ni zadostnega zagotavljanja spodaj naštetih zmogljivosti oziroma upoštevanja obveznosti, lahko s splošnim aktom predpiše, da morajo izvajalci, ki zagotavljajo storitve dostopa do interneta ali javno dostopne medosebne komunikacijske storitve na podlagi številke:

- 1. če je to tehnično izvedljivo, omogočiti prikaz identitete kličočega priključka. ~~Če je tehnično izvedljivo morajo~~ ter zagotoviti podatke in signale, da omogočijo identifikacijo kličočega in tonsko izbiranje pri klicih v druge države članice Evropske unije,*
- 2. če je to tehnično izvedljivo, po prekinitvi pogodbe o dostopu do interneta na zahtevo uporabnika brezplačno omogočiti dostop do elektronske pošte, prejete na elektronski naslov ali naslove ponudnika na način, da se preusmeri elektronska pošta, poslana na ta naslov ali te naslove, na novi elektorski naslov ali naslove, ki jih navede končni uporabnik ter v roku, ki ga določi agencija kot primernega za preusmeritev elektronske pošte,*
- 3. omogočiti vse ali le nekatere izmed možnosti za nadzor stroškov iz 172. člena tega zakona, vključno z možnostmi za nadzor stroškov za podatkovne storitve,*
- 4. upoštevati obveznosti iz 174. člena tega zakona.«*

Obrazložitev:

115. člen EECC navaja, da se omogoči dodatne zmogljivosti (vse ali del), našete v delu B Priloge VI zgolj, če je to tehnično izvedljivo, zato je pri točki 1. in 2. člen 201. predloga ZEKom-2 potrebno dodati dostavek »če je to tehnično izvedljivo«. Pri točki 2. člena 201. predloga ZEKom-2 je tudi nejasno zapisano, kar je predlagatelj želel doseči. Glede na del B Priloge V, konkretno točka b), je navedena opsijska izbira držav članic kako bodo zagotovile dostop do elektronske pošte končnim uporabnikom. Očitno je, da je predlagatelj zavzel stališče, da se končnim uporabnikom omogoči, če je tehnično izvedljivo, možnost preusmeritve elektronske pošte po prenehanju naročniškega razmerja, saj je za preusmeritev določil, da se zgodi »v roku, ki ga določi agencija kot primernega za preusmeritev elektronske pošte«. Zato je potrebno zapisati točko na način, da iz nje jasno izhaja, da gre za preusmeritev elektronske pošte in ne morda za kaj drugega.

202. člen (razčlenjen račun)

2. odstavek 202. člena

2. odstavek 202. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»(2) Če izvajalci storitev iz prejšnjega odstavka v skladu s svojimi splošnimi pogoji oziroma v skladu s splošnim aktom iz prejšnjega člena nudijo storitev razčlenjenega računa, se zanje smiselno uporabljajo določbe 173. člena tega zakona, pri čemer se zahteva v zvezi z brezplačnostjo nanaša zgolj na račun izdan in prejet v kateri koli

elektronski obliki, ki ga operaterji lahko zagotavljajo primarno, razen če naročnik izrecno zahteva papirno obliko in tako zahtevo okoliščine primera upravičujejo.»

Obrazložitev:

2. odstavek 202. člena ZEKom-2 se trenutno glasi:

»Če izvajalci storitev iz prejšnjega odstavka v skladu s svojimi splošnimi pogoji oziroma v skladu s splošnim aktom iz prejšnjega člena nudijo storitev razčlenjenega računa, se zanje smiselno uporabljajo določbe 173. člena tega zakona.«

V dobi digitalizacije je vse večja potreba tako gospodarskih subjektov kot naročnikov (fizičnih in pravnih oseb) po elektronskem poslovanju v kar največjem obsegu, med katere spada tudi izdajanje in prejemanje elektronskih računov. Glede na zakonske zahteve mora od 1.1.2015 celotna javna uprava prejemati izključno e-račune. To pomeni, da morajo vsi proračunski uporabniki

- od 1.1.2015 obvezno prejemati e-račune (razen od dobaviteljev iz tujine) in
- izdajati e-račune proračunskim uporabnikom.

V tem duhu je potrebno nadaljevati ter tudi zasebnem sektorju v prvi vrsti, to je primarno omogočiti izdajanje elektronskih računov.

Skladno z veljavnim Zakonom o davku na dodano vrednost se vsi računi, ki so ustvarjeni v elektronski obliki, v skladu z opredelitvijo, ne štejejo za »elektronski račun«. Računi, ki so sicer ustvarjeni v elektronski obliki, a so poslani in prejeti v papirni obliki, niso elektronski računi, pač pa je pomembno, da so izdani in prejeti v elektronski obliki. Tako se kot elektronski računi lahko štejejo računi, ki so ustvarjeni v papirni obliki pa se optično preberejo in pošljejo in prejmejo v elektronski obliki, preko e-pošte, v spletne portale ipd.. Navedeni zakon med drugim določa, da se mora prejemnik računa strinjati z uporabo elektronskega računa, kar pa je za področje elektronskih komunikacij pretirana, nesmotrna in zastarela določba. Tudi za podajanje ugovorov iz strani naročnikov in končnih uporabnikov preko elektronskih naslovov in odgovarjanja nanje je bilo sprva veliko zadržkov, a evidentno je, da je elektronska pot olajšala ugovorne postopke tako naročnikom kot operaterjem. Podobno bi morali postopati na področju računov, zato smo v tej smeri tudi podali navedeni predlog. Torej, da se v prvi vrsti pošlje elektronski račun in šele na zahtevo papirni tako, kot se v prvi vrsti na ugovor odgovori preko elektronske pošte, če ni drugačne dogovorjeno.

V Zakonu o davku na dodano vrednost je izrecna navedba, da se mora prejemnik strinjati z uporabo elektronskih računov, utemeljena zlasti na tehničnih zahtevah za prejem elektronskega računa ali zmožnosti prejemnika, da zagotovi pristnost, celovitost in čitljivost, ki jih je morda treba zagotoviti za prejem elektronskih računov in ne obstajajo za papirne račune. Prav tako je razlog najti v osebah, ki ne zmorejo, ne znajo, nočejo elektronsko poslovati. Zato smo v predlogu korekcije tega odstavka predvideli tudi možnost podaje utemeljene zahteve, ki bo naročniku omogočila izdajo in prejem računa v papirni obliki, če bo to želel in pojasnil okoliščine, ki temu botrujejo. Dejstvo je, da je v osnovnem interesu operaterja, da račun prispe do končnega naročnika in da je ta tudi poravnan, zato bo operaterjem v interesu, da z naročniku dogovorijo ustrezno pot, preko katere bo račun naročnika tudi dosegel. Trenutno pobiranje soglasij za izdajo in prejem

računov v elektronski obliki in to v digitalni dobi je stroškovno nesmiselno, časovno potratno in za naročnike neživiljenjsko, saj so v današnjih časih kontaktirani iz vseh možnih smeri, kar se kaže v poplavi sporočil, opozoril, klicev, zato je na mestu, da zakonodajalec predvidi elektronsko pot kot primarno in razbremeni naročnike bremena podajanja soglasij vsaj na tem področju, ki je očitno že dozorelo za prehod v digitalno dobo, pri čemer je papirni način izdaje in prejema računa še vedno mogoč.

203. člen (omejitev ali prekinitve zaradi razlogov na strani operaterja)

2. odstavek 203. člena

2. odstavek 203. člena naj se glasi:

»Operater mora najaviti daljše omejitve ali prekinitve zaradi dograditve, posodobitve ali vzdrževanja v sredstvih javnega obveščanja vsaj en dan vnaprej in istočasno obvestiti agencijo, o večjih omejitvah ali prekinitev zaradi okvar ali napak pa mora nemudoma obvestiti uporabnike in agencijo.«

Obrazložitev:

Obveznosti, ki jih nalaga ZEKom operaterjem glede najav omejitev in prekinitev se v praksi težko izvajajo. Predlog, da se zapiše »daljše« bi omilil te obveznosti, da operaterji ne rabijo najavljati tudi tistih zelo kratkotrajnih, nekaj minutnih prekinitev. Večina uporabnikov takšnih prekinitev sploh ne zazna, saj se praviloma izvajajo v nočnem času, ko uporabniki ne uporabljajo teh storitev. Zato ocenjujemo za nujno potrebno, da se agenciji naloži sprejem splošnega akta, ki podrobno določi kriterije prekinitev ter kdaj so najave nujne. Tudi EECC ne predpisuje tovrstnega obveščanja.

XII. OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV IN VARSTVO ZASEBNOSTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ

V tem poglavju predlagamo korekcije določb ZEKom-2 glede na EECC ter glede na Direktivo 2002/58/ES in Direktivo 2009/136/EU. Poudarjamo, da je že ZEKom-1 v nekaterih določbah poglavja XII. OBDELAVA OSEBNIH PODATKOV IN VARSTVO ZASEBNOSTI ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJ nejasen ter nepoln. Direktivi 2002/58/ES in 2009/136/EU namreč nista bili povsem ustrezno implementirani v določbe še veljavnega ZEKom-1. Zaradi navedenega v tem delu pripomb na ZEKom-2 predlagamo korekcijo tudi nekaterih določb, ki so vsebinsko identične določbam, ki že veljajo. Predloge sprememb, vezane na to poglavje, četudi se ne nanašajo na implementacijo določb EECC, je smiselno preučiti. Uredba o zasebnosti in elektronskih komunikacijah je namreč šele v fazi sprejemanja. Poudarjamo, da se uredbe, sprejete na ravni EU, v državah članicah navadno začnejo uporabljati po poteku prbl. 2 let od njihovega sprejema. Glede na to, da Uredba o zasebnosti in elektronskih komunikacijah ni še niti sprejeta, bo tako poteklo precej časa, preden bodo njene določbe za našo državo neposredno učinkovite in uporabne. Argumenti, ki jih je Ministrstvo za javno upravo že podalo v opredelitvi iz januarja 2019, in sicer, da so spremembe tega poglavja preuranjene, tako niso povsem utemeljeni. S preučitvijo spodaj predlaganih korekcij ter ustreznimi dopolnitvami oziroma popravki prvotno predlaganih določb ZEKom-2 tega poglavja bi lahko pravne praznine in neustreznosti, ki izvirajo iz obstoječe zakonodaje, z novim ZEKom-2 odpravili, vse v duhu boljšega zagotavljanja pravic posameznikov v zvezi z obdelavo njihovih osebnih podatkov ter možnosti bolj učinkovitega izvajanja obveznosti upravljavcev, vezanih na obdelavo osebnih podatkov, v praksi.

207. člen (dodatne zmogljivosti in obveznosti)

5. odstavek 207. člena

5. odstavek 207. člena predloga ZEKom-2 naj se v celoti izbriše.

Obrazložitev:

V Direktivi 2002/58/ES in Direktivi 2009/136/EU ni podlage za vključitev tega odstavka. Upoštevajoč navedeni Direktivi se torej ta odstavek ne sme vključiti, saj gre za strožjo določbo, kot jo predvidevata člena 4(1) Direktive 2002/58/ES in 2.4b Direktive 2009/136/EU oziroma niti ne dajeta podlage za vključitev tega člena. Člen 2.4b Direktive 2009/136/EU namreč določa: « *Relevant national authorities shall be able to audit the measures taken by providers of publicly available electronic communication services and to issue recommendations about best practices concerning the level of security which those measures should achieve.* » Člen 2.4b Direktive 2009/136/EU predvideva zgolj sprejem priporočil v zvezi z dobrimi praksami na zadevnem področju 207. člena ZEKom-2, ne pa sprejem Splošnega akta za namen izvajanja 207. člena ZEKom-2.

208. člen (dolžnost obveščanja naročnikov pri posebnem tveganju za varnost omrežja)

208. člen

208. člen predloga ZEKom-2 naj se v celoti izbriše.

Obrazložitev:

Predlagamo, da se 208. člen črta v celoti in se ohrani ureditev v 113. členu, ki je zadostno zagotovilo varnosti za končne uporabnike.

Člen je nacionalno določilo, ki ga po našem mnenju sedaj nadomešča 7. odstavek 113. člena, ki je direkten prenos 3. odst. 40. člena EECC. Pri obveznosti, ki jo imamo operaterji, ne zaznamo takšnih razlik, ki bi narekovale potrebo po dvojnem urejanju, kjer kvečjemu lahko pride do napačnega razumevanja in nepotrebnih težav, ki bodo šle v škodo končnemu uporabniku (ki so nenazadnje objekt zaščite v 113. členu oz. 40. členu EECC).

209. člen (zaupnost komunikacij)

4. odstavek 209. člena

4. odstavek 209. člena predloga ZEKom-2 se dopolni tako, da se pred besedo »uporabnika« doda besedilo »naročnika oziroma«.

Obrazložitev:

Termin uporabnik se v tem poglavju nanaša le na fizične osebe, ki uporabljajo storitev, določba četrtega odstavka 209. člena ZEKom-2 pa zavezuje operaterja k obveščanju ob sklepanju naročniške pogodbe, ki jo le ti sklepajo z naročniki. Operater ima tudi sicer stik z naročnikom in lahko tako ob sklepanju pogodbe in pričetku izvajanja storitve zagotovi obveščanje naročnika ne pa nujno tudi uporabnika. Obveščanje uporabnikov, kot ga predvideva četrti odstavek je ob sklepanju pogodbe nemogoče.

5. odstavek 209. člena

5. odstavek 209. člena predlog ZEKom-2 se dopolni tako, da se besedna zveza »215. ter 223. členom« nadomesti z besedno zvezo »drugo določbo« in da se besedna zveza »taka oblika nadzora oziroma prestrežanja nujno potrebna« nadomesti z besedno zvezo »to potrebno«.

Spremenjeni 5. odstavek 209. člena predloga ZEKom-2 se tako glasi:

»(5) Vse oblike nadzora oziroma prestrežanja komunikacij, ki jih izvajajo tretje osebe in te niso uporabniki, udeleženi v komunikaciji, kot so poslušanje, prestrežanje, snemanje, shranjevanje in posredovanje komunikacij iz prvega odstavka tega člena brez soglasja zadevnih uporabnikov, so prepovedane, razen če je to dovoljeno v skladu s prejšnjim odstavkom ali v skladu z drugo določbo tega zakona oziroma če je to potrebno za prenos sporočil (npr. telefaks sporočila, elektronska pošta, elektronski predali, glasovna pošta, storitev SMS).«.

Obrazložitev:

Posredovanje podatkov o komunikaciji določeno v petem odstavku 209. člena ZEKom-2 predvidevajo tudi drugi členi ZEKom-2, ne le 215. člen ter 223. člen (npr. 218. člen), zato predlagamo, da se ne navaja konkretnih členov in določi, da to lahko določa ta zakon (oz. morda tudi dopusti, da lahko to določi tudi drug zakon). Prav tako pri primerih, ki jih odstavek izrecno navaja kot primere kjer so te aktivnosti dopustne (npr. telefaks sporočila, elektronska pošta, elektronski predali, glasovna pošta, storitev SMS), ne gre za nadzor oziroma prestrežanje.

7. odstavek 209. člena

Predlagamo dopolnitev 7. odstavka 209. člena predloga ZEKom-2, tako, da se briše beseda »poslovni« in na koncu doda novo besedilo », v primeru naročniških razmerij pa:

- ves čas veljavnosti posla (trajanja naročniškega razmerja),
- po prenehanju naročniškega razmerja:
 - o če so vsi računi plačani: najpozneje do poteka obdobja, ko se lahko že morebitna opravljena plačila izpodbijajo, pri čemer se v primeru sproženega postopka za izpodbijanje plačila obdobje hrambe posnetega sporočila podaljša vse do končanja tega postopka,
 - o če vsi računi še niso plačani: najpozneje do preteka zastaralnega roka.«.

Spremenjeni 7. odstavek 209. člena ZEKom-2 se tako glasi (brisan ~~prečrtano~~ besedilo in dodano podčrtano):

»(7) Ne glede na določbe petega odstavka tega člena je dovoljeno snemanje komunikacij in z njimi povezanih podatkov o prometu v okviru zakonite poslovne prakse zato, da se zagotovi dokaz o tržni transakciji ali kateri koli drugi ~~poslovni~~-komunikaciji, pod pogojem, da so stranke v komunikaciji predhodno obveščene o snemanju, njegovem namenu in trajanju hrambe posnetka (npr. avtomatski odzivniki). Posneto sporočilo je treba nemudoma izbrisati, najpozneje do poteka dobe, v kateri se posel lahko zakonito izpodbija, v primeru naročniških razmerij pa:

- ves čas veljavnosti posla (trajanja naročniškega razmerja),
- po prenehanju naročniškega razmerja:
 - o če so vsi računi plačani: najpozneje do poteka obdobja, ko se lahko že morebitna opravljena plačila izpodbijajo, pri čemer se v primeru sproženega postopka za izpodbijanje plačila obdobje hrambe posnetega sporočila podaljša vse do končanja tega postopka,
 - o če vsi računi še niso plačani: najpozneje do preteka zastaralnega roka.

Obrazložitev:

Predlog popravka predstavlja uskladitev z določbo drugega odstavka 5. člena Direktive 2002/58/ES, ki določa, da je snemanje dopustno »v okviru zakonite poslovne prakse z namenom, da se zagotovi dokaz o tržni transakciji ali kateri koli drugi komunikaciji«.

Prav tako v Direktivi 2002/58/ES ni podlage za zadnjo poved predlaganega 7. odstavka 209. člena ZEKom-2. Predlagana določba je dobesedni prepis 7. odstavka 147. člena ZEKom-1 (za katero prav tako ni pravne podlage po navedeni direktivi). V praksi se je pokazalo, da 7. odstavek te določbe, v obliki, kot je prvotno predlagan, prestavlja težavo v primeru kontinuiranih storitev ali dobav (naročniška razmerja). Rok za izpodbijanje (subjektivni rok – 1 leto odkar upravičenec izve za razlog izpodbojnosti in objektivni rok 3 leta od sklenitve posla) namreč lahko poteče, pri čemer se storitve in dobave na podlagi tega posla še vršijo. Posledično lahko pride do terjatev iz naslova dobav ali storitev, ki so bile izvedene po tem, ko je rok za izpodbijanje posla že potekel. V primeru uveljavljanja postopkov za terjanje takšnih plačil je v postopkih večkrat potrebno prilagati podlago za zaračunavanje. V kolikor je naročniško razmerje za določeno storitev sklenjeno ustno (ali so na tak način podane spremembe naročniškega razmerja), z brisanjem posnetka ob poteku roka izpodbojnosti izgubimo dokazilo o sklenjenem poslu (posnetek). Enako velja za primer, ko naročnik v postopku izpodbija že opravljeno plačilo (npr. račun se plača preko trajnega naloga, naročnik pa v zvezi s tem računom sproži spor na AKOS-u). Predlagana korekcija torej predvideva, da se posnetek v primeru naročniškega razmerja lahko hrani:

- ves čas veljavnosti posla (trajanja naročniškega razmerja),
- po prenehanju naročniškega razmerja:
 - a.) če so vsi računi plačani: do poteka roka za izpodbijanje opravljenih plačil (npr. v primeru TK storitev - 3 mesece od izdaje računa – zaradi možnosti postopka pred AKOS-om), v kolikor pa je spor sprožen, se čas hrambe podaljša do pravnomočne odločitve pristojnega organa,
 - b.) če vsi računi niso plačani: do poteka zastaralnega roka terjatev iz naslova neopravljenih plačil (TK storitve – 1 letni zastaralni rok, oprema – 5 letni zastaralni rok, v kolikor je zastaranje pretrgano zaradi sprožitve spora - AKOS, izvršba, pravda - pa vse do pravnomočnosti odločbe pristojnega organa, v tem primeru zastaranje začne znova teči od dneva, ko je spor končan ali kako drugače poravnano).

9. odstavek 209. člena

9. odstavek 209. člena predloga ZEKom-2 se preoblikuje tako, da se glasi:

»(9) Ne glede na določbo sedmega odstavka tega člena obvestilo o snemanju ni potrebno v primeru klicev na operativno telefonsko številko, ki ni namenjena javnosti in s katero upravlja izvajalec:

1. socialno varstvenih oziroma zdravstvenih storitev, v skladu z zakonom o socialno varstvenih oziroma zdravstvenih storitvah, kjer uporabniki teh storitev na operativno številko javljajo nujna stanja oziroma zahteve za pomoč;
2. storitev varnostno-nadzornega centra v skladu z zakonom, ki ureja storitve zasebnega varovanja, za klice na dežurno številko varnostno nadzornega centra namenjeno naročnikom storitev le tega;
3. bistvenih storitev, ki je določen na podlagi zakona, ki ureja informacijsko varnost. Izvajalec bistvenih storitev mora v varnostni dokumentaciji opredeliti pomen in način rabe operativne telefonske številke;

4. drugih storitev, ki so dostopne le naročnikom teh storitev in kjer je reakcijski čas bistven pri zagotavljanju storitev. Izvajalec takih storitev mora v dokumentaciji storitve, ki je dostopna naročnikom le te obvestiti o snemanju ter opredeliti namen in čas hrambe posnetkov.«.

Obrazložitev:

Izjema določena v devetem odstavku naj se razširi tudi na druge izvajalce storitev, kjer je hitrost odziva lahko kritična za izvajanje storitve, za izvajanje storitve pa se uporabljajo številke, ki so praviloma namenjene le zaprtemu krogu naročnikov teh storitev. Konkretno sta dodani dve dodatni izjemi kjer je hitrost reakcije pomembna pri reševanju zdravja in življenja oziroma pri varovanju (predvsem) premoženja, kot zadnja točka pa je predlagana tudi splošna izjema.

210. člen ZEKom-2 (podatki o naročnikih)

210. člen predloga ZEKom-2 naj se v celoti izbriše.

Podredno v kolikor predlagatelj zakona brisanja celotnega člena ne bi smatral za smiselnega (čeprav operaterji menimo, da je primarno upošteven) predlagamo, da se besedilo 210. člena ZEKom-2 nadomesti z novim besedilom, tako da bo določba usklajena z drugimi določbami zakona in Splošno uredbo o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju Splošna uredba), ter se glasi:

»210. člen (podatki o naročnikih)

(1) Izvajalci storitev lahko o svojih naročnikih in uporabnikih zbirajo naslednje podatke:

1. osebno ime naročnika oziroma uporabnika ali firmo in njeno organizacijsko obliko,
2. naslov naročnika oziroma uporabnika, vključno s številko dela stavbe, stanovanja oziroma nadstropja,
3. naročniško številko in druge elemente oštevilčenja, ki se uporabljajo za vzpostavitev zveze do naročnika oziroma uporabnika,
4. e-naslov naročnika oziroma uporabnika, če ga le ta ima
5. davčno številko za fizično osebo ter davčno in matično številko za pravno osebo,
6. ostale podatke potrebne za sklenitev pogodbe oziroma zagotavljanje in izvajanje storitev,
7. na podlagi soglasja naročnika in/ali uporabnika ali druge pravne podlage tudi druge podatke.

(2) Zbrane podatke iz prejšnjega odstavka lahko izvajalci storitev obdelujejo za:

1. sklepanje, izvajanje, spremljanje in prekinitve naročniške pogodbe oziroma izvajanja storitev,
2. zaračunavanje storitev,
3. pripravo in izdajanje imenikov ter posredovanje podatkov izdajateljem imenikov v skladu s tem zakonom,
4. za druge zakonite namene na podlagi ustrezne pravne podlage.

(3) Podatke o naročnikih in uporabnikih iz prvega odstavka tega člena lahko izvajalci storitev iz prvega odstavka po prenehanju naročniškega razmerja hranijo v skladu ob upoštevanju omejitev in zahtev tega zakona, predpisov o varstvu osebnih podatkov in drugo zakonodajo«.

Obrazložitev:

Določba je v celoti prenesena iz obstoječega ZEKom-1 in je zastarela, neustrezna ter ni usklajena ne z drugimi določbami samega ZEKom-2 niti s Splošno uredbo. Splošna uredba določa splošna pravila obdelave (vključno z zbiranjem) osebnih podatkov, ki veljajo tudi za operaterje in zagotavljajo ustrezno varstvo osebnih podatkov, zato ureditev v ZEKom-2 ni potrebna. V kolikor zakonodajalec presodi, da se določbe ne briše, pa le-ta potrebuje obsežno posodobitev s katero se določbo smiselno uskladi s Splošno uredbo.

Prvi odstavek 210. člena ZEKom-2 tako določa nabor podatkov, ki ga lahko o svojih naročnikih zbirajo izvajalci storitev in v večjem delu izhaja iz podatkov, ki se objavljajo v imenikih z dodano davčno številko – že sam ZEKom-2 pa v drugih določbah predvideva, da bodo operaterji o svojih naročnikih obdelovali večji nabor podatkov - npr. v šestem odstavku 195. člena, določa številko stanovanja in nadstropja. Smiselno bi bilo, da se dopusti zbiranje podatkov o uporabnikih storitev, saj so le ti pogosto druge osebe od naročnikov. Predvsem pa je najmanj kar bi bilo potrebno to, da se posodobi, dopolni in z drugimi določbami zakona uskladi nabor podatkov ter doda splošni pravili: i) da lahko operaterji zbirajo tudi druge podatke potrebne za sklenitev pogodbe, zagotavljanje in izvajanje storitev, in ii) da lahko na podlagi soglasja naročnika zbirajo tudi druge podatke (namesto iz (starih) določb o objavi podatkov o imenikih neposrečeno prenesene 6. alineje namenjene objavam dodatnih podatkov v imeniku). Zbiranje e-naslovov naročnikov je pomembno tudi zaradi lažje, učinkovitejše in hitrejšje komunikacije z naročniki tudi v primerih ko mora izvajalec storitve obveščati naročnika (npr. obveščanje po drugem odstavku 208. člena ZEKom-2), ter glede na sodobne zahteve poslovanja s strankami.

Drugi odstavek določa namene za katere lahko izvajalci storitev uporabljajo podatke o naročnikih. Tudi v tem primeru velja, da Splošna uredba določa pravila za katere namene in kdaj se lahko osebni podatki uporabljajo, kar velja tudi za operaterje. V skladu s Splošno uredbo je zagotovljeno ustrezno varstvo osebnih podatkov, zato menimo, da strožje zahteve iz obstoječega zakona in predloga ZEKom-2 niso potrebne. To velja še toliko bolj ob upoštevanju tega, da je obdelava podatkov, ki so specifični za operaterje, ter z vidika zasebnosti še posebej pomembni – t.j. prometnih in lokacijskih podatkov še dodatno in posebej ter strogo urejena in brisanje oziroma sprememba predmetne določbe ne v to ne v določbe o varovanju komunikacijske zasebnosti, ne posega.

Tretji odstavek prenaša stroge omejitve glede hrambe prometnih podatkov tudi na področje hrambe splošnih podatkov o naročnikih. Prav tako npr. 193. in 196. člen, ki sta po določbi tega odstavka izjemi, ne določata daljših rokov hrambe. Tako pozivamo pripravljavca zakonodaje, da konkretno navede, kje v teh členih je določen daljši rok hrambe za naštete izjeme. Nikjer v zakonu niti ni določeno, kakšne podatke naj bi sploh

hranili po 196. členu ZEKom-2. Edina zahteva je, da izvajalec posreduje informacijo o številu uporabnikov, ki se nahajajo na določenem območju, če izvajalec s to informacijo razpolaga. Samo besedilo (vključno z izjemami) je nekritično preneseno oziroma oblikovano iz določb glede omejitev hrambe prometnih podatkov in tako splošne podatke o naročnikih izenači s prometnimi podatki. Za to ne vidimo praktičnih in utemeljenih razlogov – omejitev pa je povsem neživljenska in v nasprotju s zahtevami drugih predpisov (npr. z Zakonom o DDV določa, da je potrebno račune in obračune ter podporno dokumentacijo hraniti 10 let – račun pa običajno vsebuje vsaj ime, priimek in naslov, tj. podatke na katere se nanašajo predmetne omejitve).

Podpodredno v kolikor predlagatelj zakona niti predloga prenove celotnega člena ne bi smatral za smiselnega (čeprav operaterji menimo, da je upošteven) v zvezi s 3. odstavkom 210. člena predlagamo, da se le ta popravi kot je predlagano spodaj:

Predlagamo brisanje, kar je prečrtano in dopolnitev, kar je podčrtano, kot navedeno spodaj, glede na predlagani 3. odstavek 210. člena ZEKom-2:

»(3) Podatke iz prvega odstavka tega člena lahko izvajalci storitev iz prvega odstavka po prenehanju naročniškega razmerja hranijo: ~~do popolnega poplčila storitev, vendar najdlje~~

- če so vsi računi plačani: najpozneje do poteka obdobja, ko se lahko že morebitna opravljena plačila izpodbijajo oziroma največ za 6 mesecev od izdaje računa, pri čemer se v primeru sproženega postopka za izpodbijanje plačila obdobje hrambe posnetega sporočila podaljša vse do končanja tega postopka.

- če vsi računi še niso plačani: najdlje do preteka zastaralnega roka za svoje terjatve za izvajanje storitev.

razen v primerih, ko je s tem zakonom določen daljši rok hrambe glede spremljanja in nadzora porabe podatkovnih storitev (193. člen), glede javnega obveščanja in alarmiranja (196. člen), glede notranjih postopkov (211. člen), glede zavarovanja in neizbrisne registracije posredovanja prometnih in lokacijskih podatkov v primerih varovanja življenja in telesa (216. člen), glede sledenja zlonamernih ali nadležnih klicev (218. člen) ter glede zakonitega prestrezanja komunikacij (peti odstavek 223. člena).«

Obrazložitev:

Določba 210. člena ZEKom-2 je nacionalna določba. Predlagamo korigiran čas hrambe naročniških podatkov, vse zaradi razlogov, ki so že navedeni v obrazložitvi naših predlogov sprememb, ki se nanašajo na 7. odstavek 209. člena ZEKom-2. Bolj določni opredelitvi hrambe oziroma podaljšanju roka iz ZEKom-1 botruje možnost postopkov, ki so lahko začeti v primeru že izvršenih plačil (gre za postopke, začete s strani naročnikov) ali v primeru neplačil računov (gre za postopke, začete s strani operaterja).

212. člen ZEKom-2 (imeniki)

5. odstavek 212. člena

5. odstavek predloga ZEKom-2 dopolni tako, da se za besedo »klice« doda besedilo »na podlagi podatkov iz imenika«.

Obrazložitev:

Operaterji, prav tako pa tudi drugi ponudniki blaga in storitev, svoje stranke ob rednem poslovanju in tudi dodatno preko najrazličnejših mehanizmov (programi zvestobe, nagradne igre, ugodnosti,...) prosimo za podajo soglasij za stike, vključno s klici, tudi za komercialni in raziskovalni namen. V kolikor pridobimo podatke in ustrezno pravno podlago se ti klici izvajajo na podlagi tako pridobljenih podatkov in ne na podlagi podatkov v imeniku. S predlagano dopolnitvijo se jasneje določi veljavnost omejitve in zahtev iz tega člena.

213. člen ZEKom-2 (podatki o prometu)

2. odstavek 213. člena

V 2. odstavku 213. člena ZEKom-2 se za besedo »roka« doda besedna zveza »*oziroma do poteka obdobja med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija.*«.

Spremenjen drugi odstavek se tako glasi:

»Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko operater do popolnega plačila storitve, vendar najdlje do preteka zastaralnega roka *oziroma do poteka obdobja med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija*, hrani in obdeluje podatke o prometu, ki jih potrebuje za obračun in za plačila v zvezi z medomrežnim povezovanjem«.

Obrazložitev:

ZEKom-2 v drugem odstavku 213. člena ni usklajen z določbami Direktive 2002/58/ES, ki določa, da je obdelava »...*dovoljena samo do poteka obdobja, med katerim se lahko obračun zakonito izpodbija ali sprožijo postopki za pridobitev plačila.*« V predlogu je dovoljena le hramba do poteka obdobja ko se lahko sprožijo postopki za pridobitev plačila, ne pa tudi do poteka obdobja v katerem je možno obračun izpodbijati, zato predlagamo, da se določba ustrezno dopolni.

216. člen (zavarovanje podatkov in neizbrisna registracija)

2. odstavek ZEKom-2

V 2. odstavku 216. člena ZEKom-2 se besedilo »morajo zagotoviti desetletno« nadomesti z besedilom »mora policija zagotoviti desetletno operaterji pa petletno«.

Obrazložitev:

Desetletno zagotavljanje neizbrisne registracije vsakega posredovanja podatkov predstavlja za operaterje veliko administrativno breme, zato predlagamo, da se rok hrambe teh evidenc na strani operaterjev skrajša na 5 let, kar je tudi usklajeno s splošnim civilnim zastaralnim rokom.

218. člen (sledenje zlonamernih ali nadležnih klicev in SMS sporočil)

1. odstavek 218. člena

Predlagamo dopolnitev naslova člena, kot podčrtano zgoraj, v samem besedilu pa, kar je podčrtano, kot navedeno spodaj, glede na predlagani 1. odstavek 218. člena ZEKom-2:

»(1) Če naročnik pisno zahteva od operaterja, da izsledi zanj zlonamerne ali nadležne klice, sme operater začasno, vendar največ tri mesece, beležiti izvor vseh klicev, ki se zaključijo v omrežni priključni točki tega naročnika, tudi tistih, za katere se zahteva preprečitev prikaza identitete kličočega priključka. Prav tako sme operater začasno, vendar največ tri mesece od dneva prejema pisne zahteve naročnika, beležiti izvor vseh SMS sporočil, ki so poslani v omrežno priključno točko tega naročnika.«

Obrazložitev:

Prvotno predlagani 1. odstavek 218. člena ZEKom-2 je prepis prejšnjega 1. odstavka 155. člena ZEKom-1. Operaterji se večkrat soočajo tudi z zahtevami naročnikov po beleženju podatkov glede prejetih SMS sporočil. Tega ZEKom-1 in novi predlog ZEKom-2 ne predvidevata, prav tako tega ne opredeljuje nobena od direktiv EU. Beleženje prometnih podatkov v zvezi z nadležnimi oziroma zlonamernimi SMS sporočili, ki so poslani naročniku, bi pomenilo dodatno pravico naročnika, zato menimo, da je zgoraj naveden predlog dopolnitve določbe smiseln. V primeru, da bi zakonodajalec ocenil, da beleženje prometnih podatkov SMS sporočil z namenom preprečevanja nadležne komunikacije, ni dovoljeno, predlagamo, da se to v predmetno zakonsko določbo izrecno napiše (tako bomo imeli operaterji podlago za zavračanje zahtevkov te vrste).

6. odstavek 218. člena

V 218. členu naj se doda 6. odstavek 218. člena predloga ZEKom-2, ki naj se glasi:

»(6) Klici oz. SMS sporočila, ki se zaključijo v omrežni priključni točki naročnika se štejejo za zlonamerne ali nadležne, če iz podatkov o sledenju izhaja, da je bilo pet ali več takšnih dogodkov, ki izvirajo iz istega priključka.«

Obrazložitev:

Vključitev novega 6. odstavka 218. člena ZEKom-2 predlagamo, ker definicija motečih in zlonamernih klicev ni nikjer opredeljena, posledično pa je praksa med operaterji glede obravnavanja zahtevkov naročnikov te vrste lahko različna. V primeru beleženja neželene oziroma zlonamerne komunikacije preko SMS sporočil, je prav tako potrebna opredelitev definicije tega pojma. Namesto predlaganega novega odstavka, se lahko pojem zlonamerni ali neželeni klici in zlonamerna ali nadležna SMS sporočila umestijo tudi v 3. člen ZEKom-2 (pomen izrazov).

221. člen ZEKom-2 (neželena komunikacija)

3. odstavek 221. člena

3. odstavek 221. člena ZEKom-2 se dopolni tako, da se besedna zveza »s soglasjem naročnika ali uporabnika. Zavrnitev soglasja« spremeni tako, da se glasi:« v kolikor je naročnik ali uporabnik ni prepovedal. Podaja prepovedi«.

Spremenjeni tretji odstavek 221. člena ZEKom-2 se tako glasi:

»(3) Uporaba drugačnih sredstev za neposredno trženje z uporabo elektronskih komunikacij, kakor so določena v prejšnjih dveh odstavkih, je dovoljena le v kolikor je naročnik ali uporabnik ni prepovedal. Podaja prepovedi mora biti za zadevnega naročnika ali uporabnika brezplačna. Pri uporabi govornih telefonskih klicev je treba upoštevati tudi določbe tretjega, četrtega in petega odstavka 212. člena tega zakona.«.

Obrazložitev:

Direktivi 2002/58/ES in 2009/136/EU dopuščata državam članicam, da same izberejo in v nacionalno zakonodajo prenesejo ali t.i. »opt-in« ali »opt-out« opcijo glede neposrednega trženja po tem odstavku. Ob upoštevanju tega, da imajo uporabniki brezplačno možnost prepovedi tovrstnih komunikacij (ki jo lahko podajo tudi vnaprej skozi izbiro ustrezne možnosti ob objavi v imeniku) menimo, da »opt-out« pristop tu ne pomeni nesorazmernega posega v zasebnost naročnikov in uporabnikov.

222. člen ZEKom-2 (kršitev varstva osebnih podatkov)

6. odstavek 222. člena

V šestem odstavku 222. člena ZEKom-2 se beseda »lahko« briše.

Obrazložitev:

Operaterji so zavezani, k obveščanju o kršitvah osebnih podatkov tako po ZEKom-2 kot v skladu s Splošno uredbo. Zaradi zmanjšanja administrativnega bremena operaterjev predlagamo, da se agenciji naloži, da, v skladu s šestim odstavkom ZEKom-2, izda ustrezen splošni akt, ki naj bo glede okoliščin obveščanja usklajen z obveznostmi obveščanja po Splošni uredbi, glede oblike obvestila pa pozivamo, da se uskladi oba nadzorna organa – Informacijski pooblaščenec in agencija.

223. člen ZEKom-2 (zakonito prestrezanje komunikacij)

1. odstavek 223. člena

1. odstavek 223. člena predloga ZEKom-2 se dopolni tako, da se besedna zveza »na določeni točki javnega komunikacijskega omrežja« nadomesti z besedno zvezo »za določeno omrežno priključno točko«, besedna zveza »v katerem je navedba točke javnega komunikacijskega omrežja« pa se nadomesti z besedo zvezo »iz katerega je določljiva omrežna priključna točka«.

Spremenjeni prvi odstavek 223. člena ZEKom-2 se tako glasi:

»(1) Operater mora omogočiti zakonito prestrezanje komunikacij za določeno omrežno priključno točko takoj, ko prejme prepis tistega dela izreka odredbe pristojnega organa, iz katerega je določljiva omrežna priključna točka, na kateri naj se izvaja zakonito prestrezanje komunikacij, odrejeno trajanje tega ukrepa ter drugi podatki, povezani z načinom in obsegom tega ukrepa.«

Obrazložitev:

Zakonito prestrezanje komunikacij se odreja zoper posamezne, navedene priključke – to je za posamezne omrežne priključne točke in ne za posamezne dele omrežja. Predlagani popravek zapisa prvega odstavka to bolje opredeli. Takemu postopanju pritrjuje tudi dosedanja praksa, ko je bila podana zahteva iz strani policije za izpis podatkov celotne bazne postaje, kar je informacijska pooblaščenka ocenila, kot nesorazmerno. S takšno spremembo predloga zakona bi se v praksi znebili nejasnostim in zagotovili ustrezno pravno varnost in sorazmernost.

4. odstavek 223. člena

V 4. odstavku 223. člena predloga ZEKom-2 se številka »48« nadomesti s številko »12«.

Obrazložitev:

Predlagamo krajši rok za vročitev ustne odredbe, saj so te za posege v komunikacijsko zasebnost predvidene kot izjema in je zato hiter prejem pisnega dokumenta potreben za zagotavljanje pravne varnosti vseh deležnikov ter posameznikov zoper katere je bil odrejen ukrep.

5. odstavek 223. člena ZEKom-2

V 5. odstavku 223. člena ZEKom-2 se beseda »tridesetletno« nadomesti z besedo »desetletno«.

Obrazložitev:

Tridesetletno zagotavljanje neizbrisne registracije vsakega zakonitega prestrezanja komunikacij predstavlja za operaterje veliko administrativno breme, zato predlagamo, da se rok hrambe teh evidenc na strani operaterjev skrajša na 10 let.

6. odstavek 223. člena ZEKom-2

6. odstavek 223. člena ZEKom-2 se spremeni tako, da se glasi:

»(6) Operater mora v svojem omrežju na stroške pristojnega organa zagotoviti ustrezno opremo in primerne vmesnike, ki v njegovem omrežju omogočajo zakonito prestrezanje komunikacij. Operater omrežja omogoči prestrezanje komunikacij v mednarodnih elektronskih komunikacijskih omrežjih v skladu z zakonom, ki ureja Slovensko obveščevalno varnostno agencijo, kjer mora operater omrežja na stroške pristojnega organa zagotoviti prenos signala do izročilnih vmesnikov v nadzornem centru pristojnega organa. Pristojno ministrstvo s splošnim aktom določi način povračila stroškov operaterjem«.

Podredno predlagamo, da v kolikor ne bo upoštevan predlog iz prejšnjega odstavka, da se 6. odstavek 223. člena ZEKom-2 spremeni tako, da se glasi:

»(6) Operater mora v svojem omrežju na stroške pristojnega organa zagotoviti ustrezno opremo in primerne vmesnike, ki v njegovem omrežju omogočajo zakonito prestrezanje komunikacij. Operater omrežja omogoči prestrezanje komunikacij v mednarodnih elektronskih komunikacijskih omrežjih v skladu z zakonom, ki ureja Slovensko

obveščevalno varnostno agencijo, kjer mora operater omrežja na svoji opremi in v svojem omrežju na stroške pristojnega organa zagotoviti ustrezno opremo in izročilne vmesnike, ki v njegovem omrežju omogočajo zakonito prestrezanje mednarodnih komunikacij, ali ustrezne prenosne poti do izročilnih vmesnikov v nadzornem centru pristojnega organa. Pristojno ministrstvo s splošnim aktom določi način povračila stroškov operaterjem».

Obrazložitev:

Primarni predlog spremembe šestega odstavka jasno uredi pravne podlage za omogočanje prestrezanja mednarodnega prometa in le te uskladi z obstoječo prakso pri tolmačenju in izvajanju teh obveznosti. Dodatno določa smiselna razbremenitev operaterjev pri delu investicij v opremo, ki je potrebna za izvajanje zakonitega prestrezanja mednarodnih komunikacij, s tem pa se investicija prenese na uradne organe, ki so pristojni za izvajanje zakonitega prestrezanja. Tako so jasno razdeljene pristojnosti in obveznosti, ter v skladu s tem tudi investicije v opremo.

K podrednemu predlogu: Za izboljšanje jasnosti pravnih podlag za omogočanje prestrezanja mednarodnega prometa predlagamo popravek določbe šestega odstavka 223. člena. S tem se odpravi nejasnosti v določbah in se le te uskladi z obstoječo prakso pri tolmačenju in izvajanju teh obveznosti.

Glede na pretekle izkušnje se operaterji zavedamo, da država ni naklonjena poravnavi stroškov, ki operaterjem zaradi nje in zaradi izvajanj storitev, ki so primarno v javnem interesu, nastajajo operaterjem, čeprav poudarjamo, da bi bilo to nujno potrebno. Zato tudi predlagamo, kot je navedeno zgoraj, torej da stroške nosi pristojni organ, saj se s prenosom stroškov na državo tudi zagotovi, da bo le ta skrbno pretehtala obseg posegov in dobavo opreme za posege v zasebnost posameznikov. Tudi v kolikor predlog za prenos stroškov ni sprejemljiv operaterji predlagamo, da se ostale spremembe (to je brez prenosa stroškov na državo) zgornjih dveh predlogov upoštevajo, saj se s tem odpravi nejasnosti v določbah in se le te uskladi z obstoječo prakso pri tolmačenju in izvajanju teh obveznosti, ki je nujna.

XIII. AGENCIJA

Viri prihodkov: 6. (obvestila), 72. (frekvence), 108. člen (oštevilčenje)

Načrt porabe: 247., 248. in 249. člen (financiranje, PDFN, nadzor)

Vodenje AKOS: 228. (organi), 229.-236. (svet), 237.-244. (direktor)

V predlogu ZEKom-2 ugotavljamo smiselno primerljivo problematiko, na katero neuspešno opozarjamo predlagatelja zakona že dlje časa. Problematika je vezana na financiranje in vodenje AKOS.

Glede financiranja, po skrbnem pregledu ugotavljamo, da predlagatelj zakona ni predvidel bistvenih vsebinskih sprememb, ki bi zagotovile s strani SOEK večkrat v preteklosti predlagano transparentnost porabe AKOS (navezujoč se na financiranje s strani operaterjev, kjer je bilo večkrat predlagano, da bi morala država zagotoviti financiranje Agencije za vsa področja, kjer slednja izvajana naloge, ki so v javnem interesu ali pa v izvorni pristojnosti države. Prav tako smo operaterji večkrat opozorili na problematiko netransparentne porabe finančnih sredstev ter nezmožnost operaterjev preveriti načrtovane prihodke s porabo.

Glede vodenja AKOS, je SOEK v preteklosti večkrat izpostavil, da kompleksnost področij, ki jih AKOS regulira, narekuje potrebo po vzpostavitvi večosebne kolegijskega vodenja ter potrebo po senatnem odločanju. Predlagatelj zakona je v objavljenih opredelitvah do prispevkov iz javnega poziva za predložitev predlogov in pripomb za pripravo osnutka ZEKom-2 med drugim zapisal, da je seznanjen s predlogi, ki se nagibajo k vzpostavitvi večosebnega vodenja agencije in da preučuje možnosti, ki bi bile skladne s sistemsko zakonodajo, ki ureja javne agencije. V nadaljevanju je predlagatelj zakona navedel, da bo vzporedno s potekom javne obravnave dokončno preučil možnosti za večosebno vodenje, pri čemer se bo zainteresirani javnosti omogočilo dajanje pripomb na morebitni nov predlog določb o vodenju agencije.

Vendar pa je po objavi osnutka predloga ZEKom-2, bil javnosti predstavljen predlog Zakona o javni agenciji RS za trg in potrošnike, ki po preučitvi do neke mere pravzaprav odpravlja izpostavljeno problematiko vodenja Agencije, glede financiranja pa spremembe žal niso predvidene. Osnotek zakona je že v obravnavi v Državnem zboru RS, je pa kljub temu še v fazi zakonodajnega postopka ter kot tak še ne velja. Iz tega razloga, se iz previdnosti opredeljujemo do osnutka predloga ZEKom-2, ti predlogi pa so relevantni tudi za Zakon o javni agenciji RS za trg in potrošnike.

Ker predstavlja predlog osnutka ZEKom-2 eno večjih reform v zadnjih skoraj dveh desetletjih, kar pomeni, da se sprejema področni zakon, ki bo (tako kot ZEKom-1 in pred tem ZEKom) dolgoročno urejal področje elektronskih komunikacij, ki je v zadnjem času doživelo bistvene spremembe, ki rezultirajo v opaznem padcu prihodkov v celi panogi, smo operaterji, ne glede na možnost, da bosta vodenje in financiranje Agencije urejena z Zakonom o javni agenciji RS za trg in potrošnike, prisiljeni ponovno izpostaviti določila, ki

bi jih bilo treba opisanim spremenjenim razmeram prilagoditi, če naj se zagotovi pozitivno poslovanje celotne panoge. Elektronske komunikacije, ki so že od liberalizacije panoge sicer tržna dejavnost, so vedno bolj orodje za doseganje globalnih ciljev ter strategij, ki se sprejemajo na ravni EU, uresničuje pa jih seveda tudi Slovenija. Operaterji združeni v SOEK smo podali v preteklosti že več pobud, da del finančnega bremena za financiranje teh področij, ki so v primarnem interesu države, s katerimi država z ostro regulacijo posega v tržno delavnost ter svobodno gospodarsko pobudo omejuje, prevzame prav država sama. Prepričani smo, da bi moralo biti institucionalno financiranje AKOS prevaljeno v breme državnega proračuna, posebej ko država z regulacijo posega na področja kot so gradnja omrežij naslednje generacije (danes visokozmogljiva omrežja), zagotavljanje kibernetске varnosti omrežij posebnega pomena (ki so pomembna kot kritična infrastruktura ali omrežja državnega pomena), zagotavljanje varnosti omrežij z intervencijo države (predhodno potrjevanje proizvajalcev opreme, ki jo mobilni operaterji vključujejo v svoje omrežje), področje urejanja pravic potrošnikov (ki se še dodatno zaostreje z ZEKom-2), opravljanje nalog v javnem interesu (iskanje pogrešanih oseb, hramba podatkov, javno alarmiranje), področje konkurence, če navedemo le najbolj pomembne. Vse te naloge prinašajo nove in nove obveznosti operaterjem, ki jih je treba zagotoviti pod pretnjo prekrška, operaterji pa lahko zagotovimo izvajanje novih obveznosti z visokimi finančnimi vložki v potrebne prilagoditve.

Jasno je, da so elektronske komunikacije vedno kompleksnejše, njihova vloga v procesu digitalizacije postaja vodilna, s prehodom v digitalno družbo se bodo popolnoma transformirali uporabniški vzorci, kar brezpogojno krepi naraščajoč pomen AKOS, potrebo po kadrovske okrepitvah, ki bodo kos spremembam, posledično v naraščanju stroškov, česar operaterji kot edini vir financiranja glede na upad panoge, ne bomo več zmogli, vsaj ne brez škode na poslovanje. To predstavlja zagotovo veliko oviro glede na to, da smo operaterji kot gospodarski objekti primarno ustanovljeni zato da delujemo tržno. To tudi pomeni, da bomo operaterji, ki sicer v razvoj svojih storitev vlagamo precejšnja investicijska sredstva, bistveno okrnjeni zaradi novih zahtev, ki jih moramo vsiljeno implementirati (namesto da bi sledili napredku ter investirali v prilagajanje tehnološkega razvoja).

Nenazadnje nalaganje dodatnih administrativnih bremen ne spodbuja realizacije strategije digitalizacije Republike Slovenije in s tem tudi splošnega gospodarskega napredka, za katerega je digitalizacija v času tako imenovane četrte industrijske revolucije predpogoj. Pri tem poudarjamo, da je ravno Ministrstvo za javno upravo tisto, ki se zavzema za oba cilja: odpravo administrativnih ovir in digitalizacijo Republike Slovenije, zato SOEK apelira na predlagatelja zakona, da to upošteva pri presoji potrebe zniževanja finančnih bremen operaterjem.

Dodatno opozarjamo, da operaterji v državni proračun prispevamo sredstva ne samo za uporabo omejenih naravnih dobrin, pač pa tudi preko plačila davkov, zato se nam zdi predlog financiranja nalog, ki jih opravljamo v javnem interesu, še toliko bolj smiseln. Z razbremenitvijo bo mogoče prebroditi krizo upadanja prihodkov, ki smo jim priča tudi oz.

predvsem zaradi oblastne intervencije na drugih področjih povezanih z opravljanjem dejavnosti, ki operaterjem omejujejo prihodke, npr. mednarodno gostovanje, zaključevanje klicev,..itd.

FINANCIRANJE AKOS

Eden od problemov, na katerega opozarjamo operaterji v okviru vsakokratnega sprejema programa dela in finančnega načrta je tudi pregled transparentnosti načrtovane porabe, kjer bi bilo treba z zakonom zagotoviti stopnjo transparentnosti.

247. člen (financiranje agencije)

(1). odstavek

Predlagamo, da se v prvem odstavku 247. člena črta beseda »izključno« ter doda določilo, da se Agencija financira tudi iz državnega proračuna povsod, kjer operaterji opravljajo naloge iz izvirne pristojnosti države ali izpolnjujejo strategije ter akcijske plane, h katerim se je zavezala Republika Slovenija. **Področja financiranja se lahko opredelijo v novem drugem odstavku.**

247. člen (financiranje agencije)

(1) Agencija se financira ~~izključno~~ s prihodki od plačil, ki so določena s tem zakonom in z drugimi zakoni s področij njenega delovanja ter iz državnega proračuna za področja, kjer operaterji opravljajo naloge iz izvirne pristojnosti države ali izpolnjujejo strategije ter akcijske plane, h katerim se je zavezala Republika Slovenija.

(2) Iz državnega proračuna se financira delovanje Agencije na področju gradnje omrežij in pripadajoče infrastrukture (17., 18. in 19. člen zakona), varnosti omrežij in storitev ter delovanju v izjemnih stanih (VIII. Poglavje zakona), zagotavljanju konkurence (IX. Poglavje zakona), univerzalne storitve (X. poglavje zakona) in pravic uporabnikov (XI. Poglavje zakona).

(2-3) Presežek prihodkov nad odhodki agencije v zvezi z izvrševanjem njenih nalog se izloči v rezerve agencije v višini, določeni s finančnim načrtom agencije za leto, v katerem je bil presežek realiziran. Ostanek presežka se usmeri v znižanje plačil zavezancev na način, da se kot saldo plačil iz preteklega leta upošteva pri izdaji tarife o vrednosti točke za plačila agenciji.

(2). odstavek

Opozarjamo, da je besedilo v tej obliki presplošno, kljub temu, da se želi z njim korigirati anomalije do katerih je prihajalo v preteklosti, ko je AKOS višal vrednosti točk ter ustvarjal hkrati velike presežke, ki niso bili uporabljeni za namen za katerega so bili zbrani. Po našem mnenju AKOS presežkov sploh ne bi smel ustvarjati na tak način, sploh pa ni jasno kakšne rezerve mu je dovoljeno ustvarjati, saj bi morale biti tudi rezerve namensko opredeljene. Predlagatelj zakona naj preuči ali lahko torej AKOS sploh ustvarja presežke ter ali ni namesto tega dolžan med letom korigirati finančnih obveznosti operaterjev zavezancev za plačilo.

Glede na sedanjo večletno prakso ustvarjanja finančnih presežkov agencije je potrebno najprej zagotoviti ustrezno načrtovanje finančnih sredstev, ki bo povezana z določitvijo dejanskih izvedljivih nalog agencije.

Predlagamo, da se drugi odstavek črta v celoti.

248. člen (postopek sprejemanja programa dela in finančnega načrta)

(2). odstavek

Predlagamo, da se besedilo dopolni z opredelitvijo členitve, ki mora biti upoštevana pri pripravi predvsem finančnega načrta, in sicer na način, da omogoča jasen pregled planiranih nalog AKOS z načrtovanimi odhodki. Če naj operaterji presodimo ali je načrtovana višina točke v splošnem aktu-Tarifi primerna, mora biti zavezancem za plačilo omogočeno preverjanje načrtovane porabe finančnih sredstev v skladu z veljavno zakonodajo (po področjih dela AKOS ter po posameznih postavkah, ki so upravičene za financiranje po zakonu - v primeru elektronskih komunikacij so to plačila na podlagi obvestila, upravljanje frekvenčnega spektra ter številskega prostora).

Na to problematiko, torej nezmožnost preveriti finančni načrt na odhodkovni strani, v SOEK neuspešno opozarjamo že vrsto let. AKOS v planu dela naniza vrsto nalog, ki jih namerava izvršiti v prihajajočem poslovnem letu, med katerimi je velikokrat nabor takšnih, za katere ne spadajo pod stvarno pristojnost AKOS – blockchain, virtualna resničnost, umetna inteligenca, itd.

Predlagamo, da se 2. odstavek dopolni z jasno opredelitvijo s kakšno stopnjo transparence morata biti pripravljena program dela ter pripadajoči finančni načrt, da bo mogoče brez težav primerjati načrtovane stroške z aktivnostmi AKOS po posamičnih resorjih.

(2) Agencija mora do 30. septembra tekočega leta sprejeti program dela in finančni načrt za prihodnje leto. Program dela in finančni načrt vključuje program nalog, ki jih je treba izvesti v prihodnjem letu, načrt finančnih sredstev, potrebnih za njihovo izvajanje, in kadrovski načrt.

249. člen (nadzor nad delom agencije)

(3). odstavek

Opozarjamo na nedokončan zapis odstavka, ki se ne zaključi smiselno.

(4). odstavek

Ugotavljamo, da je tudi Letno poročilo nekoliko nemogoče primerjati s Planom dela ter finančnim načrtom, saj oba dokumenta nista usklajena. Po našem mnenju bi moral organ, ki izvaja nadzor, biti sposoben ugotoviti ali je AKOS pravilno načrtoval dela za prihajajoče leto, za kar se načrtujejo tudi finančna sredstva za delo. Takšno oceno je mogoče izvesti z dosledno primerjavo načrtovanih opravil v Letnem poročilu. Na tak način bo AKOS mnogo lažje načrtoval finančne potrebe, če bo planiranje realno in ne bo temeljilo na napihnjenem seznamu zamišljenih opravil.

Predlagamo, da se doda nov zadnji stavek:

(4) Pri pripravi letnega poročila, Agencija dosledno izhaja iz programa dela za leto, za katero se pripravlja letno poročilo.

VODENJE AKOS

Operaterji vsekakor pozdravljamo prizadevanja, da ostane AKOS samostojen organ, politično ter funkcionalno kolikor je to mogoče neodvisen, a se je treba hkrati zavedati, da panoga postaja tehnološko kompleksnejša, kar zahteva dobro poznavanje panoge, kar se mora nujno odražati tudi v vodenju. Breme vodenja bi moralo biti zaradi precejšnjih pooblastil AKOS ter učinkov regulatornih ukrepov, ki jih AKOS izvaja (na področju telekomunikacij-zagotavljanje konkurence, upravljanja radijskega spektra, upravljanja številskega prostora, varnosti omrežij ter pravic končnih uporabnikov, kot tudi področje pošte ter železniških storitev), ki rezultirajo v precejšnjih finančnih vložkih operaterjev, ustrezno porazdeljeno med veččlanski kolegijski organ (npr. telekomunikacije, upravljanje radijskega spektra, pošta, železniške storitve). S tem bi se znižala tveganja pri sprejemanju odločitev, ki imajo dolgoletne učinke.

Menimo, da to omogoča tudi EECC (7. člen), ki določa, da funkcijo vodje nacionalnega regulativnega organa opravljajo vodje ali kadar je to ustrezno, člani kolegijskega organa vodenja. Iz 6. in 8. člena EECC nedvoumno izhaja jasen cilj krepitve položaja nacionalnih regulatornih organov, predvsem njihove funkcionalne in politične neodvisnosti. Države članice morajo zagotoviti, da so njihovi nacionalni regulatorni organi tako funkcionalno kot politično neodvisni.

V času javne obravnave predloga področnega zakona o elektronskih komunikacijah smo se seznanili s predlogom za sprejem novega Zakona o javni agenciji RS za trg in potrošnike in javni agenciji RS za finančne trge, v katerih bi se združilo 8 agencij, med njimi tudi Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS. Predlog je zelo ambiciozen, žal javno posvetovanje ni bilo izvedeno. Po preučitvi predloga zakona ugotavljamo, da vodenje agencije za trg in potrošnike povzema pretekle predloge SOEK (večosebno vodenje v kolegijem organu ter imenovanje s strani Državnega zbora), ni pa upoštevan predlog, da zaradi kompleksnosti področij, vsak član kolegija pokriva svoj resor s področja vodenja Agencije (pošta, železnice, elektronske komunikacije) – namesto tega da je v 17. členu predvideno, da ima uprava ima šest članov oziroma članic, od katerih je po en član strokovnjak s področja energetike, s področja elektronskih komunikacij, poštne storitve ali avdiovizualnih ali medijskih storitev, s področja cestnega prometa, s področja železniškega prometa, s področja letalstva in s področja varstva konkurence in varstva potrošnikov.

Kot smo pojasnili uvodoma, je Zakon o javni agenciji RS za trg in potrošnike in javni agenciji RS za finančne trge v zakonodajnem postopku in še ne velja, zato se opredeljujemo do predloga ZEKom-2, za katerega predlagamo, da dokler zakon o javni agenciji RS za trg in potrošnike in javni agenciji RS za finančne trge ne bo sprejet, smiselno povzame ureditev omenjenega zakona (11.-22.člen) ter določi, da:

- Sta organa Agencije sedem članski svet in šestčlanska uprava.
- Da člane sveta imenuje Državni zbor Republike Slovenije na predlog vlade.
- Da je en član uprave strokovnjak s področja elektronskih komunikacij,

- Da člane uprave imenuje državni zbor na predlog vlade na podlagi javnega natečaja, ki ga izvede svet.

Doda naj se določilo o razveljavitvi akta o izbiri kandidatov, če se s pravnomočno sodno odločbo ugotovi nezakonitost postopka javnega natečaja ali izbirnega postopka ali kršitev postopkovnih pravil.

Odločitve v posamičnih upravnih zadevah naj sprejema senat (vsaj tričlanski), tako kot je po sedaj veljavni ureditvi že določeno za odločanje v upravnih zadevah Agencije za varstvo konkurence.

XIV. REŠEVANJE SPOROV

278. členi (postopek reševanja spora)

5. odstavek 278. člena

Naj se doda nov (5) odstavek, ki se glasi:

(5) Agencija v primerih iz prve in tretje alineje prvega odstavka 277. člena, pred začetkom ugotovitvenega postopka skladno z določili zakona o splošnem upravnem postopku, objavi podatek o začetku postopku ter povabi k udeležbi v postopku osebe, za katere ugotovi, da bi lahko imele pravni interes za udeležbo v postopku.

Obrazložitev:

Agencija vodi medoperaterske postopke, v katerih sodelujeta le operaterja z nasprotnima interesoma. V takšnih medoperaterskih sporih, pa se vendarle mnogokrat presojuje vsebine, ki se vendarle tičejo vseh operaterjev, ki pa v tem postopku kasneje ne sodelujejo.

Agencija ima na voljo instrument 143. člena ZUP, ki pa ga namenoma nikoli ne uporabi. Ne zato, ker bi ocenila, da se predmet medoperaterskega spora ne bi nanašal tudi na druge operaterje z interesom, pač pa zaradi tega ker noče dodatnih komplikacij v postopku ter podaljševanja že tako dolgo trajajočih postopkov. To seveda ni pravilen pristop. Drugi operaterji, ki bi imeli interes, bi z informacijami o predmetu postopka (s preteklimi izkušnjami, morda celo z rešitvijo, ki bi bila ustrezna) lahko pripomogli, da bi se spor rešil s pozitivnim učinkom na trg, Agencija pa bi z doslednim ustreznim vodenjem postopka, v korist celotnega trga, lahko brez težav zagotovila, da postopek ne bi trajal predolgo.

281. člen (reševanje sporov zaradi znižanja stroškov elektronskih komunikacijskih omrežij)

Upošteva določbe Priporočila 2020/1307, bi morale države članice pripraviti dobre prakse za učinkovitejše in uspešnejše mehanizme reševanja sporov v zvezi z dostopom do fizične infrastrukture in delovanja organov za reševanje sporov, da bi se s tem povezana vprašanja rešila čim prej in da bi stranke v sporu dobile napotke glede primernih pogojev in stroškov, tudi s pravočasno objavo njihovih odločitev.

Zato predlagamo, da se čas, ki je v 5. odstavku opredeljen kot 4 mesece skrajša na največ 2 meseca, ter poenoti s časom za reševanje sporov po 10., 11., 15. ter 134. členu zakona. Lahko se predvidi možnost podaljšanja za 1 mesec v primeru kompleksnih sporov.

(5) Agencija izda odločbo čim prej, najpozneje pa v štirih dveh mesecih od uvedbe postopka reševanja spora v primeru spora na podlagi sedmega odstavka 136. člena tega zakona glede dostopa do obstoječe fizične infrastrukture, pri čemer se ta rok v kompleksnejših primerih lahko izjemo podaljša še za en mesec ter v dveh mesecih od uvedbe postopka reševanja spora v primerih, kot so določeni v šestem odstavku 10. člena, drugem odstavku 11. člena, šestem odstavku 15. člena, in petem odstavku 134. člena in sedmega odstavka 136. člena tega zakona.

Glede na to, da gre za investicije pri katerih je štiri mesece dolga doba in ker čas reševanja spora pomeni posledično zastoj v postopku gradnje predlagamo, da se skrajni rok za rešitev spora skrajša na dva meseca z možnostjo podaljšanja za dodatni mesec v primerih kompleksnih investicij.

XVIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Predlagamo, da se v poglavju XVIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE doda nov člen, ki se glasi:

xxx. člen

»Operaterji so dolžni izvesti vse ukrepe iz 8. poglavja tega zakona v šestih mesecih po sprejemu podzakonskih predpisov, ki so predvideni v 123. členu ter drugem odstavku 113. člena tega zakona ter sklepa vlade, ki je predviden v drugem odstavku 112. člena tega zakona.«

Obrazložitev:

Predlagamo, da se v prehodnih določbah določi, da smo operaterji dolžni ukrepe sprejeti v 6 mesecih, ko sta izdana splošni akt iz 123. člena ter pravilnik iz 113. člena, saj bosta oba uredila tudi vsebine, ki so pomembne za pripravo ukrepov iz prvega odstavka 112. člena, poleg tega pa mora tudi Vlada RS sprejeti sklep (skladno z drugim odstavkom 112. člena) ter potencialno tudi Uredbo (skladno s tretjim odstavkom 112. člena), to pa so dokumenti, ki bodo ključni za sprejem ukrepov, ki so potrebni za prilagoditev 8. poglavju tega zakona.

Ugotavljamo, da predlagatelj zakona ni predvidel roka za sprejem predhodno navedenih aktov, v 30 dneh, kot je *vacatio legis* za uveljavitev zakona (313. člen), pa operaterji, sploh ob pomanjkanju podzakonske regulative, ne moremo pripraviti vseh prilagoditev, ki so vendarle zelo obsežne in terjajo več premisleka ter strateške odločitve, ki presegajo raven strokovnih ekip, ki bodo prilagoditve pripravile.

300. člen (obstoječa omrežja na tujem zemljišču)

Predlagani 1. odstavek 300. člena naj se spremeni tako, da se glasi:

(1) Lastniki zemljišč nepremičnin, po katerih potekajo ali na katerih se gradijo ali postavljajo elektronska komunikacijska omrežja, morajo dovoliti nadaljnjo uporabo svojih zemljišč za potrebe gradnje ali postavitve, vzdrževanja in obratovanja elektronskega komunikacijskega omrežja, če so sami ali njihovi pravni predniki pisno izrazili strinjanje s takšno uporabo.

Obrazložitev:

Razlog za spremembo besede »zemljišče« v »nepremičnine« je terminološka usklajenost. Elektronska komunikacijska omrežja se gradijo ali postavljajo tudi na nepremičninah na splošno in ne samo na zemljiščih.

Predlagani 2. odstavek 300. člena naj se spremeni tako, da se glasi:

(2) Pravica operaterja, ki izhaja iz obveznosti lastnikov zemljišča nepremičnin iz prejšnjega odstavka, vsebuje upravičenja, ki jih vsebuje služnost po tem zakonu, izvrševati pa jo je treba v skladu s določbami 24. člena tega zakona.

Obrazložitev:

Razlog za spremembo besede »zemljišče« v »nepremičnine« je terminološka usklajenost. Elektronska komunikacijska omrežja se gradijo ali postavljajo tudi na nepremičninah na splošno in ne samo na zemljiščih.

305. člen (obstoječi informacijski sistemi, omrežna oprema in izvajalci storitev tretje ravni)

Prvi odstavek 305. člena predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Operater mobilnega komunikacijskega omrežja izvede oceno tveganj za dobavitelje njegovih obstoječih informacijskih sistemov ter omrežne opreme in za njegove obstoječe pogodbene izvajalce storitev podpore tretje ravni skladno z drugim odstavkom 112. člena tega zakona najkasneje v šestih mesecih po sprejemu sklepa vlade ter splošnega akta.«

Obrazložitev:

Obstoječi predlog zakona predvideva izvedbo ocene tveganj za dobavitelje njegovih obstoječih informacijskih sistemov ter omrežne opreme in za njegove obstoječe pogodbene izvajalce storitev podpore tretje ravni skladno z drugim odstavkom 112. člena tega zakona najkasneje v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona. Opozarjamo, da operaterji navedene obveznosti ne bomo mogli izvesti v 6 mesecih, če naj izvedemo oceno skladno z drugim odstavkom 112. člena, ki pa po našem mnenju vendarle predvideva predhoden sprejem splošnega akta in sklepa vlade. Šele ko bosta sprejeta oba predpisa, morebiti tudi pravilnik, če je potreben za izvedbo 112. člena, bo mogoče izvesti oceno tveganj.

Zato predlagamo, da se obveza izdelave ocene veže na sprejem sklepa vlade in hkrati tudi splošnega akta, katerega vsebina danes še ni sicer povsem jasna, obstaja pa možnost, da bo potreben tudi za izvedbo drugega odstavka 112. člena.

308. člen (uskladitev splošnih pogojev)

308. člen predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Operaterji morajo svoje splošne pogoje prilagoditi določbam tega zakona v šestih mesecih po sprejemu vseh podzakonskih aktov, predvidenih po tem zakonu.«

Obrazložitev:

313. člen predloga ZEKom-2 določa, da zakon začne veljati trideseti dan po objavi v Uradnem listu, kar pomeni, da bi morali imeti operaterji glede na sedanji zapis 308. člena v štirih mesecih za tem, že prilagojene splošne pogoje skladno z določbami ZEKom-2. Takšna zahteva je ne zgolj nerealna, pač pa bi tudi na trgu (in v razmerju do potrošnikov) povzročila vsaj zmedo, če ne že nevzdržno stanje. Namreč operaterji bi morali splošne pogoje najprej prilagoditi določbam ZEKom-2, kasneje ko bi bili sprejeti še vsi obvezni splošni akti, kar je skladno s 310. členom predloga ZEKom-2 v 6 mesecih od uveljavitve zakona, pa te ponovno prilagajati glede na sprejete splošne akte. Po vsej verjetnosti splošni akti ne bodo sprejeti sočasno in prav tako bodo imeli tudi različne uveljavitvene

(vacatio legis) oz. implementacijske čase tako, da lahko pričakujemo, da bo tudi tedaj potrebno večkratno spreminjanje splošnih pogojev (praktično za vsak splošen akt posebej). To pa pomeni pravno nezanesljivost in nevzdržnost, saj je takšno stanje nepregledno in nejasno tako za naročnike kot operaterje. Za operaterje takšno postopanje lahko vodi v vsakokratno spreminjanje poslovnih modelov in odločitev, kar je najmanj stroškovno neučinkovito in potratno, kot časovno in iz vidika resursov velik izziv. Za naročnika na drugi strani pa takšna nekonsistentnost lahko vodi do sprejemanja napačnih odločitev, neupravičeni menjavi operaterja, upravičeni nejevolji, pri čemer razlog za to res ne gre pripisati operaterjem, pač pa nejasni regulaciji. Vsemu temu se lahko izognemo na način, da počakamo sprejetje vseh splošnih aktov in potem, ko bo v celoti znano regulatorno okolje, lahko operaterji temu skladno sprejmejo poslovne odločitve, koncepte in ponudbo, ki jo lahko in so jo sposobni nuditi na trgu ter temu prilagodijo splošne pogoje. Poudariti je potrebno, da predlog ZEKom-2 prinaša korenite spremembe, ki lahko rezultirajo v bistvenih spremembah v ponudbi operaterjev in za to je potreben razumen čas, da se sprejmejo premišljene in racionalne odločitve ter na razumljiv in jasen način prenesejo do naročnika. In štiri mesece po uveljavitvi zakona ni čas, ki bi zagotavljal operaterjem takšno ravnanje, pač pa je čas v katerem je enostavno nemogoče izvesti zahtevane prilagoditve splošnih pogojev. Predlagatelj je sam izkusil kako je implementacija EECC vsebinsko in časovno zahtevno opravilo in prav nič manj zahtevno ni preliči zakon in njemu pripadajoče akte v civilno-pravna razmerja. Zato iskreno apeliramo na predlagatelja in zakonodajalca, da operaterjem zagotovi ustrezen prostor in čas, da to lahko storijo.

313. člen (začetek veljavnosti)

313. člen predloga ZEKom-2 naj se glasi:

»Ta zakon začne veljati štiri mesece po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.«

Obrazložitev:

Izhajajoč iz vrsto tudi stroškovno pogojenih obveznosti, apeliramo na predlagatelja in zakonodajalca, da se datum uveljavitve zakona ustrezno podaljša, saj v roku enega meseca ni mogoče najti ustreznih rešitev in jih implementirati (npr. na področju varnosti). Upoštevati je potrebno, da gre v dotičnem primeru za obsežno in korenito spremembo zakona v razmerju do trenutno veljavnega zakona tega področja, kar hkrati pomeni, da je potreben zadosten čas, da se nosilci obveznosti in pravic s temi seznanijo, jih procesno in vsebinsko vključijo v postopke in koncepte družbe ter tudi zagotovijo ustrezna sredstva za njihovo implementacijo. Kot je bilo že na več mestih pojasnjeno, predlog ZEKom-2 na operaterje prenaša znatno finančno breme tako z vidika investicij, ki bodo potrebne za zagotovitev zahtev predloga, kot iz vidika prepovedi zaračunavanja stroškov, ki jih imajo operaterji v razmerju do končnih uporabnikov. Pričakovano in vnaprejšnje planiranje finančnih tokov je za vsako gospodarsko družbo bistveno za njeno uravnoteženo in racionalno poslovanje in izvajanje dejavnosti, ki je njen temelj za nastopanje na trgu. In dokler ni zakon sprejet so vsakršna predvidevanja nesmotrna in lahko tudi napačna, zato je šele sprejetje zakona tisto, ko lahko zagotovo beremo določbe, ki so tudi zavezujoče. Predlagatelj mora tudi vedeti in razumeti, da so z zakonom sprejeti novi koncepti (o

katerih je tudi brati na več mestih naših pripomb), ki jih je potrebno ustrezno preučiti in vpeljati v poslovanje družbe, kar nikakor ni mogoče storiti v roku 1 meseca. Zato ponovno apeliramo na predlagatelja in zakonodajalca, da rok uveljavitve zakona ustrezno podaljša in sicer na vsaj predlaganih 4 mesecev od objave, lahko pa je ta rok tudi daljši. Zgolj tako bo iz strani operaterjev mogoče zagotoviti resen pristop k uveljavljanju določb tega zakona in ne bo šlo zgolj za brezglavi trud zagotoviti vsaj navidezno implementacijo, ki ji bodo sledili vali popravkov in iskanja novih, boljših rešitev, kar pa vsekakor ni v korist ne končnim uporabnikom ne operaterjem.

Sekcija operaterjev elektronskih komunikacij (SOEK) ponovno poudarja, da so pričujoče pripombe usklajene na ravni panoge, torej vseh petih največjih operaterjev elektronskih komunikacij. To pomeni, da na izpostavljene teme operaterji gledamo enako. Glede na obsežnost pričujočega dokumenta pričakujemo pozorno in natančno obravnavo naših predlogov skupaj z opredelitvijo razlogov za neupoštevanje posamezne pripombe, kar bo nedvomno pripomoglo k razumevanju in lažji implementaciji zakona ter kasnejših podzakonskih aktov. Verjamemo da želi tudi predlagatelj zakona čimbolj ustrezno ureditev področja elektronskih komunikacij, ki bo zagotavljala varno in stimulatивно investicijsko okolje ter nujno zagotavljanje sodobnih elektronskih komunikacij za končne uporabnike, celotno družbo in gospodarstvo na poti v digitalizacijo. Elektronske komunikacije namreč predstavljajo osnovno infrastrukturo, ki je v sodobnem svetu popolnoma nepogrešljiva in zato zahteva tudi zakonsko robustnost. V primeru neustrezne regulacije smo poleg operaterjev v najslabšem položaju uporabniki, na katere se posredno vedno prenašajo negativni učinki slabe zakonodaje.

Zato apeliramo na predlagatelja zakona k upoštevanju naših pripomb in v bodoče spodbujamo h tesnejšemu sodelovanju, saj SOEK predstavlja stroko in praktični vidik vsakega ukrepa.

S spoštovanjem,

Nenad Šutanovac
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije

